

SZOKÁSOK KÉZIKÖNYVE

A MIASSZONYUNKRÓL NEVEZETT

KALOCSAI

SZEGÉNY ISKOLANŐVÉREK

SZERZETES-TÁRSULATÁBAN.

AZ 1930. ÉS 1933. ÉVI ÁLTALÁNOS KÁPTALAN
JÓVÁHAGYÁSÁVAL.

— KÉZIRAT GYANÁNT. —

KORDA R. T. NYOMDÁJA, BUDAPEST, VIII., MÁRIA-UTCA 42.

Előszó.

A „Szabálykönyv“ mellett a „Szokások Kézikönyvé“-nek az a célja, hogy megmutassa, miként kell a Szabályokat megtartani; továbbá, hogy megerősítse a szerzetes-család tagjai között az egységet és összetartozóságot, fejlessze az engedelmesség szellemét, előmozdítsa a rendet s az egész Társulat virágzását.

Igyekezzenek tehát a nővérek a huzamos gyakorlat és a Szerzetes-Társulat legfőbb előljáróságának hozzájárulása által megszentelt és bevált Szokásokat is hűségesen megtartani.

ELSŐ RÉSZ.

A
SZERZETES-TÁRSULAT TAGJAINAK
ÉLETMÓDJA.

I. FEJEZET.

Aspiránsok.

1. A Szerzetes-Társulat előljárósága kiváló gondot fordítson arra, hogy tagjai mind a lelki életben, mind a neveléshez és oktatáshoz szükséges ismeretekben és ügyességekben alapos képzettséget nyerjenek, mert nagyrészből ettől függ a Társulat jövője és virágzása. Ezért már 10—14 éves folyamódokat, aspiránsokat is fölvesz, hogy a Társulat intézeteiben végezzék tanulmányaikat. A felvétel az Általános Főnöknő joga, a felvétel feltételeit a „Tájékoztató” tartalmazza.

2. Az aspiránsok egy vagy két alkalmas nővér felügyelete alatt álljanak. Neveljék őket öntudatos jámborságra, jellemességre, figyeljék meg hajlamaikat, csepegtessék lassankint szívükbe a hivatás szeretetét és különösen buzdítsák őket a hivatás-szeretet kegyelméért való buzgó imádságra. Gondoskodjanak arról is, hogy mindegyiknek meglegyen „Az aspiránsok kézikönyve” és hogy az abban foglalt szabályokat pontosan megtartsák. A felügyelőnővérek iparkodjanak a

gondjaikra bízottak családi körülményeit is megismerni (hogymilyen ott a vallási élet, egészségi állapot, halálozások, öröklött betegségek, erkölcsi vagy szellemi fogyatékoságok).

3. Az aspiránsok naponként hallgassanak szentmisét, végezzenek $\frac{1}{4}$ órás elmélkedést, látogassák meg közösen a Legméltóságosabb Oltáriszentséget, járuljanak hetenkint a bűnbánat szentségéhez. Az Egyház kívánsága szerint gyakran, sőt naponként is áldozhatnak. Évenként, ha csak lehetséges, tartsanak háromnapos lelkigyakorlatot. Az előljárók gondoskodjanak arról is, hogy a házi aspiránsok hetenkint a katekizmusban és bibliában oktatást nyerjenek és hogy vasárnaponként az olvasást és írást gyakorolják.

4. A felügyelő nővér oktassa őket a lelki életben, magyarázza meg szent vallásunk igazságait, adjon útbaigazítást, hogyan kell elmélkedni, a szentmisét haszonnal hallgatni, a szentgyónáshoz, szentáldozáshoz a lehető legméltóbban járulni; hogyan kell a részletes és általános lelkiismeret-vizsgálatot végezni stb. Tanítsa meg őket arra is, hogyan kell hibáikat megjavítani és az erényeket megszerezni. Ismertesse meg velük a Társulat történetét, alapítóit és jótevőit. Figyelme terjedjen ki a jelölnők külső viselkedésére is. Tanítsa meg őket a társadalmi érintkezés

szabályaira és szoktassa őket szerény, udvarias viseletre. A felügyelő nővér legyen jelen az aspiránsok áhítatgyakorlatain, tanuló óráin, az étkezésnél, az üdülésnél, a hálótermekben és a fogadószobában. Az aspiránsok levelezése a felügyelő nővér ellenőrzése alatt álljon. Örködjék azon, hogy az intézet világi növendékeivel fontosabb ok nélkül ne közlekedjenek. Gondoskodják testi egészségükről is, vezesse őket gyakran hosszabb sétára s évenként egyszer vizsgáltassa meg őket az intézeti orvossal.

5. Az aspiránsok öltözetének szabása egyszerű és egyforma legyen. Valamennyien fekete ruhát és derékig érő fekete gallért viseljenek, mely az aspiránsok külső jelvénye. A polgári iskolába járó aspiránsoknak nincs különös jelvényük, ruhájuknak színe sötét-kék. Ha kimennek a házból, egyszerű fekete sapkát és ha hideg van, kabátot viseljenek.

6. Tanulmányaik ideje alatt mérsékelt tartásdíjat fizessenek, melyet az Általános Főnőknő szerződésileg állapít meg, de fontos okból el is engedhet. A megállapított fölszerelésről, részben a tankönyvekről, a ruházatról és a mellék-kiadásokról is a szülők gondoskodjanak.

7. A nagy szünidőre hazatérhetnek a családi körbe, de tanusítsanak szerzetesi hivatásukhoz méltó magaviseletet. Tartsák meg

hűségesen az idevonatkozó szabályokat. (Lásd: „Szabályok a nyári szünidőre” c. nyomtatványt.)

8. Az iskolai év folyamán csak rendkívüli esetekben, pl. egészségük helyreállítása céljából és fontos családi okokból mehetnek haza.

9. Ha bebizonyult, hogy valamely aspiráns nem alkalmas a szerzetesi életre, akkor az Anyaházban a felügyelő nővér, társházakban pedig a házfőnöknő hozza az Általános Főnöknőnek tudomására, aki dönt az elbocsátás kérdésében. Csakis sürgős és fontos esetben bocsájthatja el a házfőnöknő, de értesítse azonnal az Általános Főnöknőt.

10. A felügyelő nővér gyakran tájékoztassa az Általános Főnöknőt és tanácsát az aspiránsok viseletéről. A társházakban ugyanígy tájékoztassa a felügyelő nővér a házfőnöknőt.

II. FEJEZET.

Jelöltnők.

11. Miután az aspiránsok az elemi iskolákban való tanításhoz, illetve a kisdédóvók vezetéséhez szükséges képzettséget megszerzték, vagy a házi foglalkozásokban elegendő jártassággal bírnak, az Általános Főnöknő, illetve tartományfőnöknő tanácsának

hozzájárulásával felveszi őket a jelöltnők sorába, hogy megkezdjék a Szabályokban előírt első próbaidőt, a posztulátust, mely arra való, hogy mind ők, mind a Társulat meggyőződést szerezhessenek arról, hogy van-e igazi hivatásuk.

12. A jelöltnőket egy arra alkalmas nővér nevelje, aki gondoskodjék testi-lelki javukról, ellenőrizze levelezésüket s általánoságban ismertesse meg őket azzal az életmóddal, amelyet a Társulatban folytatniok kell.

13. A jelöltnők oktatása az Általános Főnöknő és tanácsa által jóváhagyott tervezet alapján történik.

(Lásd: „A jelöltnők lelki képzésének meneté”-t.)

14. A jelöltnők hetenkint gyónjanak és többször, sőt naponként is áldozhatnak; hallgassanak mindennap szentmisét, végezzenek félórai elmélkedést, általános és részletes lelkiismeret-vizsgálást, látogassák meg közösen a legméltóságosabb Oltáriszentséget, végezzenek egy félórai lelkiolvasást a Társulat szentjeinek és alapítóinak életrajzából és mondják el a rózsafüzér egyharmad részét.

15. Előkészületül beöltöztetésükre körülbelül egy hónapon át ájtatosságot tartsanak a Társulati Imakönyvből.

16. A jelöltnők tartózkodjanak minden szükségtelen érintkezéstől a világiakkal és az intézet növendékeivel. A nővérekkel is csak a felügyelő nővér engedélyével beszélhetnek, ha erre szükség van.

17. Az anyaházban a felügyelő nővér többször tegyen jelentést a jelöltnőkről az Általános Főnöknőnek, 3-szor pedig részletesen számoljon be az Általános Főnöknő tanácsában a IV. Fejezetben meghatározott kérdések alapján.

18. A jelöltnők a galléron kívül Fourier Szent Péter érmét viselik jelvényül. Öltöztük az aspiránsokéval egyenlő.

Napirendjük.

5 órakor: Felkelés, reggeli ima, elmélkedés félóráig.

6 órakor: Szentmise, szentáldozás.

$\frac{3}{4}$ 7 órakor: Reggeli, utána a hetifoglalkozások végzése.

8—11-ig: Iskolai foglalkozás, női kézimunka, vagy házi foglalkozás.

11— $\frac{1}{4}$ 12-ig: A katekizmus tanulása.

$\frac{1}{4}$ 12— $\frac{3}{4}$ 12-ig: Lelkiolvasás a Társulat szentjeinek és alapítóinak életrajzából.

$\frac{3}{4}$ 12—12-ig: Részletes lelkiismeretvizsgálat, szentségimádás.

12— $\frac{1}{2}$ 2-ig: Üdülés, házifoglalkozások.

$\frac{1}{2}$ 2 órakor: Ebéd.

2—4-ig: Foglalkozás az iskolában vagy a há-
ban. — Özsonna.

$\frac{1}{4}$ 5— $\frac{1}{2}$ 5-ig: Szentségimádás.

$\frac{1}{2}$ 5—5-ig: Lelki oktatás hetenkint háromszor
és kétszer katekizmus-magyarázat.

5— $\frac{3}{4}$ 7-ig: Különféle foglalkozások.

$\frac{1}{2}$ 7— $\frac{1}{4}$ 9-ig: Vacsora, üdülés.

$\frac{1}{4}$ 9 órakor: Az elmélkedés felolvasása és
megbeszélése, esti ima.

III. FEJEZET.

Újoncnők.

19. Az újoncmesternő az Általános Fő-
nöknő és tanácsa által jóváhagyott tervezet
szerint, amelyben minden órára kijelöli az
anyagot, naponként tartson oktatást az újonc-
nőknek. (Lásd: „Az újoncnők lelki képzésének
menetét”)

Az általános szerzetesi erények mellett
különös gonddal ápolja szívükben a Társulat
speciális erényeit.

20. Hogy könnyebben küsmerje lelkületü-
ket és erkölcsi erejüket, ne mulassza el őket
alkalmas, de nem nagyon kemény próbának
alávetni, különösen az alázatosság, engedel-
messég és testvéri szeretet gyakorlásában,
mert az elméleti oktatás mellett a gyakorlati
ránevelés is szükséges.

21. A házi újoncnőket különösen rá kell nevelni a fizikai munka szeretetére és megszentelésére, a szíves, odaadó szolgálatra, szerénységre, egyszerűségre és alárendeltségre. A Szerzetes-Társulat Szabályainak, Szokásainak rájuk vonatkozó részét is meg kell nekik magyarázni.

22. A mesternő tartson minden pénteken hibabevallási káptalant, amelyben azonban nem valamennyit, hanem egyiket-másikat felszólítja, hogy elkövetett külső hibáit nyilvánosan vallja be és azokért valamely büntetést (penitenciát) kérjen.

23. Anyai szeretettel gondoskodjék az újoncnők egészségéről, vegyen részt üdüléseikben, ismertesse meg őket a társadalmi érintkezés szabályaival, szoktassa őket művelt, udvarias viseletre. Figyelme terjedjen ki arra is, hogy télen naponkint legalább félórát, nyáron legalább egy órát sétáljanak a zárda kertjében.

24. Vasárnapokon és ünnepeken hosszabb rekreációt engedélyezzen a mesternő mint más napokon. Nagyobb ünnepeken csaknem egész nap rekreáció van.

25. A napirendet nem szabad változtatni. Az újoncnők használatára adott tárgyak, úgyszintén kijelölt helyük és sorrendjük változtatható, sőt változtatandó is, legalább havonkint.

26. A mesternő teljes szabadságot élvez ugyan mindabban, ami az újoncnők nevelésére és vezetésére vonatkozik, de mégis úgy, hogy az Általános Főnöknő és tanácsa tekintélye csorbát ne szenvedjen, akik kötelesek örködni, hogy a noviciátusban jó szellem és jó fegyelem uralkodjék.

27. Az egész ház fegyelmével és napirendjével kapcsolatos dolgokban mind a mesternő, mind az újoncnők a házfőnöknő intézkedéseit tartoznak követni.

28. A segédmesternőt — tanácsának hozzájárulásával szintén az Általános Főnöknő nevezi ki. Hivatala tekintetében teljesen a mesternőtől függ és különös megbízás nélkül nem avatkozhat az újoncnők nevelésébe, sem a mesternő egyéb hivatalos teendőibe.

29. Az újoncnők egyes ünnepeken és más különös alkalomból sem érintkezhetnek a fogadalmas nővérekkel vagy a ház többi lakóival.

30. Ha valamelyik újoncnő a fogadalmas nővérrel való társalkodást keresi, néhányszor megintik, de ha ismételt intés sem használ, a tilalom újabb áthágása elegendő okul szolgál az elbocsátásra.

31. Az újoncnőknek egymást tegezni, vagy egymást érinteni nem szabad, még tréfából sem. Nem szabad engedély nélkül a szobából

kimenniök, vagy a rekreációtól visszahúzódniok.

32. Levelet szüleiknek 2—3-szor írhatnak egy évben; elküldésre a mesternőnek adják át. Látogatást egy évben szintén 2—3-szor fogadhatnak, de csak a mesternő vagy segédmesternő jelenlétében. Szüleikkal beszélhetnek egyedül is.

33. A halál veszélyében az újoncnők X. Pius pápának 1912. szeptember 13-án adott kiváltsága alapján fogadalmat tehetnek, amelynek azonban, ha felgyógyulnak, semmi jogi következménye sincs. A fogadalom a rendes formula szerint teendő le, de időtartam meghatározása nélkül. — Ha meghal, rendes fogadalmasnak tekintendő, ha felgyógyul és megmarad, be kell fejeznie a noviciátust és utóbb rendes fogadalmat tennie.

34. Napirendjük.

5 órakor: Felkelés, reggeli ima, elmélkedés félóráig.

6 órakor: Szentmise, szentáldozás.

³/₄ 7 órakor: Reggeli.

¹/₄ 8 órakor: Szentmise, alatta hetenként 4-szer csendesen a Prima, Tertia, Sexta, Nona, 3-szor hangosan szentmise után. Szentmise alatt végzik el a rózsafüzért is.

8—9-ig: Különféle foglalkozások.

- 9—10-ig: Konferencia az iskolás újoncnőknek. — Ozsonna.
- 10—11-ig: Lelki oktatás.
- 11—12-ig: Női kézimunka, vagy házi foglalkozás.
- 12 órákor: Vesperas, Completorium.
- $1\frac{1}{2}$ 1 órákor: Részletes lelkiismeretvizsgálás, szentségimádás.
- $\frac{3}{4}$ 1— $1\frac{1}{2}$ 2-ig: Különféle foglalkozás.
- $\frac{3}{4}$ 2 órákor: Ebéd, rövid szentséglátogatás. Üdülés.
- 3— $1\frac{1}{4}$ 4-ig: Lelkiolvasás Krisztus követéséből vagy az Újszövetségi Szentírásból.
- $1\frac{1}{4}$ 4 órákor: Matutinum és Laudes. — Ozsonna.
- 4—5-ig: Különféle tanulmányok: (pl. Szerzetesi Katekizmus, lelki jegyzések.) Pénteken hibabevallási káptalan.
- 5 órákor: Elmélkedés.
- $1\frac{1}{2}$ 6 órákor: Szentségimádás.
- $\frac{3}{4}$ 6 órákor: Magánájtatossági gyakorlatok, pl. keresztúti ájtatosság.
- 6 órákor: Különféle foglalkozások.
- $\frac{3}{4}$ 7 órákor: Vacsora, utána rövid szentséglátogatás.
- $1\frac{1}{2}$ 8 órákor: Üdülés.
- 8 órákor: Az elmélkedés pontjainak felolvasása és megbeszélése.
- $1\frac{1}{2}$ 9 órákor: Esti ima.

Napirendjük

vasárnapokon, ünnepeken és szünnapokon.

$\frac{1}{2}$ 6 órakor: Felkelés.

$\frac{1}{2}$ 7 órakor: Szentmise.

7 órakor: A reggeli Hórák közösen és váltakozva.

8 órakor: Szentmise, utána különféle foglalkozások.

10 órakor: Exhortáció vagy lelkiolvasás.

11 órakor: Lelki jegyzések, magán-lelkiolvasás.

$\frac{3}{4}$ 12 órakor: Szentségimádás.

$\frac{3}{4}$ 1 órakor: Ebéd, utána üdülés.

2 órakor: Vesperas és Completorium közösen és váltakozva.

$\frac{1}{2}$ 3 órakor: Elmélkedés.

3 órakor: Litánia szentségi áldással.

$\frac{1}{2}$ 4 órakor: Szentségimádás.

$\frac{3}{4}$ 4 órakor: Keresztúti ájtatosság. — Ozsonna. — Szabad-idő.

$\frac{1}{2}$ 6 órakor: Matutinum és Laudes közösen és váltakozva.

IV. FEJEZET.

Ideiglenes fogadalmas nővérek.

35. Amikor az újoncnők a kánoni újoncév letelte után a fogadalmakat ideiglenesen le-

teszik, még nem fejezik be próbaidejüket, mert a hat év az örökös fogadalmak letételéig még mindig próbaidő és arra szolgál, hogy mindjobban elsajátítsák a Társulat igazi szellemét és a szerzetesi erények gyakorlásával bebizonyítsák állhatatosságukat. Szükséges továbbá, hogy a Szerzetes-Társulatnak alkalma legyen őket hosszabb ideig kipróbálni és meggyőződni, vajjon méltók-e a Társulatba való végleges felvételre.

36. Mivel az ideiglenes fogadalmasok még próba alatt állanak, bizalmi hivatalt nem viselhetnek: nem lehetnek a házfőnöknők tanácsának tagjai, gondnoknők és első felügyelők a nevelésnél.

37. Hogy az ideiglenes fogadalmasok a szerzetesi erényekben, főleg a zárdai szerénységben növekedjenek, okos szeretettel vezessék őket a főnöknők; ne közöljék velük a ház kormányzásához tartozó ügyeket, kísérik éber figyelemmel viselkedésüket, tegyék őket itt-ott próbára, különösen az engedelmességben, alázatosságban, és önmegtagadásban, figyelmeztessék őket hibáikra. Ezért a heti szentgyónás előtt egyenkint jelenjenek meg a főnöknő előtt és hibáikért térdelve kérjenek bocsánatot, a figyelmeztetéseket pedig fogadják köszönettel és alázattal.

38. Minden év április havában komoly megfontolás és tanácsnőkkel való megbeszélés

lés után adjanak a főnöknők az Általános Főnöknőnek és tanácsának az ideiglenes fogadalmas nővérekről tudósítást az alább következő kérdések alapján:

1) Szereti-e a nővér hivatását? Elviseli-e Istenért a nehézségeket és kész-e áldozatra is?

2) Buzgó-e az áhítatgyakorlatokban: elmélkedésben, részletes lelkiismeretvizsgálásban, szentséglátogatásban, főképp a szentmise-hallgatásban és a szentségekhez való járulásban?

3) Gyakorolja-e a szegénységet és egyszerűséget? Kér-e mindenre engedélyt? Nem keresi-e öltözetében s a használatára adott dolgokban a fölöslegest, szebbet, finomabbat?

4) Viselete szerény, fegyelmezett és illedelmes-e? Kerül-e minden különleges összetartást, barátkozást? Nem keres-e fölösleges érintkezést a világiakkal?

5) Miképpen gyakorolja az engedelmisséget? Előljárói iránt őszinte és tisztelettudó-e?

6) Jószívvel fogadja-e az intelmeket s általában tanulékony és alázatos lelkületű-e?

7) Szeretetlenben és egyességben él-e a nővérekkel? Nincs-e hírhordó vagy összeférhetetlen természete?

8) Hogyan teljesíti kötelességeit: a tanítást és nevelést vagy a házi munkát?

9) Melyek jó- és rossz hajlamai? Küzd-e

hibái ellen és törekszik-e a Szabályok szellemében a tökéletességre?

10) Remélhető-e, hogy a nővér (újoncnő v. jelöltő) jó és hasznos tagja lesz Társulatunknak?

11) Nem lehet-e külső jelekből joggal arra következtetni, hogy szíve nem független? Uralkodik-e érzelmei fölött? Nem hajlik-e a szélsőségek felé a rokon- és ellenszenvben, a jó-vagy rossz kedvben, stb.?

39. A főnöknők nemcsak az ideiglenes, hanem az örökfogadalmas nővérekről is számoljanak be minden év április havában az Általános Főnöknőnek, az alábbi pontok szerint:

1) Milyen az illető nővérnek a lelkiekben tanúsított buzgósága, s lelkiismeretessége a szt. fogadalmak, Szabályok, és Szokások megtartásában?

2) Milyen a főnöknőhöz való viszonya?

3) Milyen a nővérek iránt való szeretete, és a velük való érintkezés módja?

4) Kötelességeinek teljesítésében lelkiismeretes, türelmes és áldozatos-e?

40. Ne pusztá „igen”-nel vagy „nem”-mel adjanak jelentést, mert abból nem ítéltető meg a nővér jelleme és szerzetesi szelleme. Jó, sőt kíváncsi, hogy határozott esetekre is hivatkozzanak, főképp olyanokra, amelyekben a nővér lelkülete kiválóan megnyilat-

kozik. E jelentést a főnöknő és a két tanácsosnő írja alá.

V. FEJEZET.

A tökéletességre való törekvés és a Szerzetes-Társulat sajátos erényei.

41. Mikor a nővérek a fogadalmat letették, azt a kötelezettséget vállalták magukra, hogy a tökéletességre törekszenek, mert a szerzetesi élet már természeténél fogva folytonos törekvés a tökéletességre, vagyis az Istennel való egyesülésre a szeretet gyakorlása által.

Életük e legfőbb feladatának akkor tesznek eleget a nővérek:

1) ha a bűnt, még a bocsánatos bűnt és tökéletlenséget is kerülnek és igyekeznek az erényt gyakorolni;

2) ha az általános kegyelemeszközökön kívül a szerzetesi életnek a tökéletesség megszerzésére alkalmas eszközeit, alkalmait jól felhasználják, vagyis fogadalmaikat, a Szerzetes-Társulat Szabályait és Szokásait lelkiismeretesen megtartják, illetve arra komolyan törekszenek, és óvakodnak a tökéletességre való törekvés lekicsinylésétől.

42. Szerzetestársulatunk sajátos szellemét azoknak az erényeknek buzgó gyakorlása adja meg, amelyeket az apostoli irányú

munka, az ifjúsággal való foglalkozás követel meg a nővérektől.

A Miasszonyunkról nevezett Kalocsai Szegény Iskolanővérek *sajátos erényei*:

a) *Jézus eucharisztikus Szívének különös tisztelete.* Az Iskolanővér elmélkedéseiben hatoljon be az isteni Szív mélységeibe és ennek forrásaiból merítse azt az *áldozatos buzgóságot*, amelyet az Isten dicsőségeért és a lelkek üdvéért magára vállalt munka megkíván. Imájának, munkájának, nehézségeinek és szenvedéseinek áldozatait a szentmisében naponként egyesítse Jézus isteni Szívének az Oltáriszentségben égő áldozatával és a Miasszonyunk szeplőtelen Szíve által mutassa be az Örök Atyának imádó, hálaadó, engesztelő és könyörgő áldozatul az egész világért, de főképp a Társulatra bízott ifjúságért.

b) *Miasszonyunknak, Szerzetes-Társulatunk Védőasszonyának bensőséges, gyermeki szeretete.* Az Iskolanővér vezérelve az Ő alázatos gondolata: „Ime az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a Te igéd szerint!” Legyen élete és munkássága *alázatos és áldozatos szolgálata a jó Istennek*, akit embertársai, de főképp az ifjúság lelkében felismer, szeret és szolgál.

c) *A szent szegénység kiválóbb szeretete.* Hogy jogosan viselhessék „Szegény Iskola-

nővérek" megtisztelő címét, Fourier Szent Péter szándékainak megfelelően a szegényebb néposztályok gyermekeinek nevelését és oktatását, különösen az óvodák, elemi és polgári iskolák vezetését tekintsék elsőrendű munkaterületüknek, a magasabb iskolákat pedig csak annyiban, amennyiben azok a népneveléssel kapcsolatosak és a tanerők kiképeztetéséhez szükségesek. Ne riadjanak vissza azoktól a helyektől és munkáktól, amelyek a szegénység erényének gyakorlásában nagyobb áldozatokat kívánnak. A szegénység gyakorlása teszi őket alkalmassá és képesekké a szegények, szűkölködők és nyomorgók megértésére és megnyerésére. Példájukkal tanítsák embertársaikat az isteni Gondviselésbe vetett bizalomra és az Ő szent akaratán való alázatos megnyugvásra. A „Szegény Iskolanővérek” Társulatának minden egyes tagja törekedjék eljutni a szegénység erényének azon magaslatára, amelyen már kitüntetésnek tartja, hogy időnkint részese lehet Jézus Krisztus szegénységének és nélkülözésének, amelyet Ő nyilvános apostoli életében is gyakorolt. A szegénység vagy nélkülözés soha ne csökkentse buzgóságuk lángjait, s ne rettentse vissza az apostoli munkáktól.

d) *Szivjóság a nevelésben.* Az ifjúsággal, a szülőkkel, különösen a szegényekkel és

szükségben lévőkkal való érintkezésben Jézus isteni Szívének jósága irányítsa az Iskolanővér szavait és cselekedeteit. Az iskolában, internátusban és azon kívül is legyen a gondjaira bízottak *jóságos édes-anya*, akinek figyelme kiterjed a test és lélek minden szükségletére. Ez a szívjóság tegye őt megértővé és türelmessé az általános emberi és egyéni gyengeségekkel, gyarlóságokkal és hibákkal szemben, de egyuttal határozottá és következetessé is azok javításában. A nevelésnek egyedül helyes módszerét tanulja el a Jó Pásztor isteni Szívétől, aki oly megértő és türelmes jósággal várja a bűnöst a megtérésre és gyámolítja a gyengét a jóra vezető úton, — továbbá „Miasszonyunktól”, akinek anyai jósága kitartott a bűnös emberiség mellett egészen az áldozatokig, a keresztig, — s végül a „jó Atyától”, Fourier szent Pétertől, akinek jelszava: „Senkinek sem ártani, mindenkinek használni.”

e) *Egység a testvéri szeretetben.* Ugyanaz a megértő, megbocsátó, türelmes és áldozatos szeretet forrassa eggyé minden zárda szerzettestületének tagjait. Ne felejtsék el, hogy Isten az egység és szeretet Istene, aki oda ontja legbővebb áldásait, ahol a szívek a krisztusi szeretetben egyesülnek. Az lesz a legvonzóbb példa és leghatásos-

sabb buzdítás Krisztus követésére, ha tanítványaik és mindazok, akik látják életüket, elmondhatják róluk: „Ime mennyire szeretik egymást!” Elvük legyen: „*Egy mindannyiért és mindannyi egyért!*”

f) *Apostoli engedelmesség.* Az Iskolanővér lelkében élénken éljen a gondolat, hogy őt a jó Isten eszközül és munkatársul választotta földi országának terjesztésére. S mert Isten végtelen bölcsességében legjobban tudja, melyik helyen, melyik foglalkozásban és milyen körülmények között lesz a munkája a lelkekre nézve a legeredményesebb, azért minden egyéni hajlam, vágy vagy ambíció legyőzésével az apostolok készséges, ruganyos lelkületével fogadja Isten szent akaratát, amely az áthelyezések alkalmával az előljárók rendelkezésében nyilvánul. Az Iskolanővér tartsa mindenkor kitüntetésnek, ha előljárója aggodalom nélkül rendelkezik vele s ilyenkor ez legyen egyetlen felelete: „Szívesen, Tisztelendő Anya, (tisztelendő Főnöknő,) Isten fizesse meg!” Így lesznek alkalmas eszközei Isten örök terveinek a lelkek megmentésében.

g) *Egyházas szellem a nevelésben.* Az Iskolanővérek minden pedagógiai elméletben és gyakorlatban ragaszkodjanak Krisztus elveihez, melyeket az Egyház őriz és hirdet, s amelyek változatlanságuk mellett

is mindig újak és termékenyítők. Az *Egyházzal érezni és az Egyházzal tartani a pedagógiában is!*

h) *Élőhitből fakadó imaélet.* Hogy a tanítással, neveléssel és házimunkákkal járó nagy elfoglaltság ne legyen akadálya a jó Istennel való bensőséges egyesülésnek, az Iskola-nővér törekedjék a lelki összeszedettségnek azt a művészetét elsajátítani, hogy minden ember lelkében Istent, minden munkában az Ő szent akarátát, és minden eseményben az Ő legbölcsebb gondviselő kezének irányítását igyekszik felismerni. *Lelki összeszedettségének alapja az a tudat legyen, hogy Jézust a megszentelő kegyelem által állandóan a lelkében hordozza, aki benne, vele és általa, az ő legigénytelenebb személye és munkája által akarja folytatni világmegváltó működését.*

VI. FEJEZET.

Szentgyónás és szentáldozás.

43. A bűnbánat szentségében és a Legméltóságosabb Oltáriszentségben az üdvösség és a kegyelmek forrását hagyta számunkra az Úr Jézus. Igyekezzenek tehát a nővérek e szentségekhez a lehető legjobb készüléttel járulni, hogy minél több kegyelemben része-

süljenek. A gyóntatóban Jézust Krisztust tekintsék és tiszteljék. Bűnvallomásuk legyen őszinte, világos, töredelmes és lehetőleg rövid. Gyónáson kívül csak a főnöknő engedélyével beszélhetnek a gyóntatóval lelki ügyeikről.

44. Gyónásnál és áldozásnál úgy használják a fátyolt, hogy annak egy része arcukat és kezüket eltakarja, de ha valamely nyilvános templomban, a házon kívül végzik gyónásukat és áldozásukat, akkor ne engedjék le a fátyolt.

45. A Zsinati Szent Kongregációnak határozata szerint igyekezzenek a nővérek gyakran, sőt mindennap, de mindig méltóan s a lehető legjobb készüléttel járulni a szentáldozáshoz. E célból a vacsoránál olvassanak egy pontot Krisztus követésének IV. könyvéből s látogassák meg este legalább néhány pillanatra az Oltáriszentséget. Esti ima után végezzék el ezt a szép kis imát: „Ó Jézusom! fogadj engem legszentebb karjaidba” stb. Felkeléskor üdvözljék a szentségi Úr Jézust s a reggeli elmélkedésnél is igyekezzenek szívüket Jézus befogadására előkészíteni.

46. Ha a szentáldozásra csöngetnek, mondják el közösen és fennszóval a Confiteort. A szentáldozáshoz összetett kézzel és mély áhítattal járuljanak, boruljanak le két térdre

és összetett kézzel térjenek vissza helyükre; mélyen lehajolva indítsák fel az imádás, hála, engesztelés, könyörgés és önátadás erényeit. A hálaadás legalább negyed óráig tartson; végezzék el alatta a teljes búcsú elnyerésére az „Ime ó jóságos és édes Jézus” kezdetű búcsúimát 5 Miatyánkkal, 5 Üdvözléggel és 1 Dicsőséggel.

VII. FEJEZET.

A szentáldozás felajánlása.

47. A Társulati Imakönyvben felsorolt szándékokon kívül még a következő szándékokra ajánlják fel a Társulat minden házában a szentáldozást:

1.) Minden hónap második vasárnapján végezzék az „Engesztelő szentáldozást”, — mint az „Engesztelő szentáldozás Egyesületé-”nek tagjai. A felajánló szándékot szentáldozás előtt és az engesztelő imát szentáldozás után közösen és ha lehetséges, hangosan végezzék.

2.) Minden hónap első szombatján Szűz Mária szeplőtelen Szívének tiszteletére ajánlják fel a szentmisét és szentáldozást; és a szentáldozás, illetve szentmise után vagy a déli imádnál közösen és hangosan végezzék el az engesztelő imádságot Szűz Mária szeplőtelen Szívéhez.

3.) Istenben boldogult Kunszt József, kalocsai érsekért, kiben anyaházunk alapítóját tiszteljük, születésének (június 28.), névnapjának (márc 19.) és halálának (január 5.) évfordulóján.

4.) Istenben boldogult Haynald Lajos, kalocsai bíboros érsekért, kit anyaházunk második alapítójaként tisztelünk, születésének (október 3.), névnapjának (augusztus 25.) és halálának (június 4.) évfordulóján.

5.) Istenben boldogult veszprémi Városy Gyula, kalocsai érsekért, nagy jótevőnkért, születésének (augusztus 13.), névnapjának (április 12.) és halálának (október 28.) évfordulóján.

6.) Istenben boldogult Várady Á. Lipót, kalocsai érsek nagy jótevőnkért, születésének (június 18.), névnapjának (november 15.) és halálának február 18.) évfordulóján.

7.) Istenben boldogult Kubinszky Mihály, felszentelt püspökért, első lelkiatyánk és igazgatónkért, nagy jótevőnkért, születésének (július 31.), névnapjának (szeptember 29.) és halálának (február 23) évfordulóján.

8.) Istenben boldogult Franz Mária Terézia, Alapító-Főnöknő Anyánkért, születésének (november 14.), névnapjának (október 15.) és halálának (június 24) évfordulóján.

9.) Boldogemlékü Povischil Richárd

apát-kanonok, lelkiatyánk és nagy jótevőnkért születésének (szeptember 11.), névnapjának (április 3.) és halálának (január 20.) évfordulóján.

Nevezett alapítók-és nagy jótevőkért a felsorolt napokon nemcsak a szentáldozást, hanem az összes szentmiséket, imákat és jócselekedeteiket is ajánlják fel.

10.) Szentséges Atyánkért, az uralkodó pápáért, születésének, névnapjának és koronázásának évfordulóján.

11.) A mindenkori kalocsai érsekért születésének, névnapjának és székfoglalásának évfordulóján.

12.) A mindenkori Általános Főnöknőért születésének, névnapjának és fogadalomtételének évfordulóján; ezenkívül havonként ajánljanak fel érette egy szentáldozást.

13.) Az általános tanácsosnőért, az általános titkárnőért s az általános gondnoknőért névnapjukon.

14.) Az uralkodó apostoli királyért születésének, névnapjának és koronázásának évfordulóján.

15.) Felséges asszonyunkért, a királynéért születésének, névnapjának és koronázásának évfordulóján.

16.) A magyar felelős minisztériumért és az országgyűlésért március 15-én és „Magyarok Nagyasszonyá”-nak ünnepén.

17.) Szerzetes-Társulatunk házainak főnöknőiért névnapjukon.

18.) Az anyaház és minden egyes ház saját nővéreiért névnapjukon s ezenkívül az anyaház az újoncnőkért is névnapjukon.

19.) Az újoncnőkért Kosztka Szent Szaniszló ünnepén (november 13.).

20.) Társulatunk összes jelölt női- és aspiránsaiért Szűz Mária bemutatásának (november 21.), Árpádházi Szent Margitnak (január 19.) és Gonzága Szent Alajosnak ünnepén (június 21.).

21.) Társulatunk összes kongreganistáinővendékei- és tanítványaiért (december 8.).

22.) A gondjainkra bízott ifjúságért Kisasszonynapján és Órzoangyalok ünnepén és ezenkívül minden hónap második szombatján.

23.) Havonként egyszer Társulatunk szükségleteiért és egyszer beteg nővéreink felgyógyulásáért.

24.) A más egyházmegyében levő házak nővérei az ő főpásztorukért születésének, névnapjának és székfoglalásának évfordulóján.

25.) Az anyaház és minden egyes ház havonként azon nővérekért, akiknek ez idő alatt névnapjuk volt, de más házban laknak.

26.) Minden egyes ház bevezetésének illetve fölszentelésének évfordulóján az alapítókért és jótévőkért.

27.) Minden egyes ház rendes és rendkívüli gyóntatójáért, az igazgatóért és a plébánosért névnapjukon.

28.) Havonként egyszer a nővérek élő és elhunyt szülei-, tesvérei- és rokonaiért.

VIII. FEJEZET.

Egyéb ájtatossági gyakorlatok.

48. A közös ájtatossági gyakorlatok Isten előtt különösen kedvesek, azért a nővérek pontosan és örömetst jelenjenek meg azokon.

1. Reggeli imádság és elmélkedés.

49. Reggel csengetéskor gyorsan és serényen keljenek fel, vessenek magukra keresztet, indítsák fel a jószándékot, gondoljanak az elmélkedésre, végezzék el az öltözködéshez előírt imákat. Csókolják meg zárdai ruháikat és serényen öltözködjenek.

50. Pontosán jelenjenek meg a reggeli imádságnál, amelyre a félórai elmélkedés következik. A főnöknő kezdje el az előkészítő imát, s a nővérek fennhangon folytassák. Ezután mindenki csendesen olvassa az elmélkedést.

51. A reggeli elmélkedésnél a Társulat minden házában ugyanazt az elmélkedési könyvet használják. A szokásos Miatyánkokat és a felajánló szándékot, ha a körülmények úgy kívánják, csendesen is végezhetik a szentmise elején.

52. A délutáni elmélkedés is közös. Az előkészítő imát fennhangon mondják a nővérek, de azután ki-ki csendesen olvassa az elmélkedés anyagát. Hogy a nővérek megfelelő elmélkedési-könyveket használjanak, arról a főnöknő köteles gondoskodni. Az ideiglenes fogadalmas nővérek a főnöknő által kijelölt könyvekből elmélkedjenek. Mind a reggeli, mind a délutáni elmélkedést az oratóriumban, a templomban, kápolnában, vagy a kertben és folyosón végezhetik a nővérek. Tilos az elmélkedés alatt valamely munkával foglalkozni.

2. Szűz Mária zsoltosmája.

53. Minthogy a zsoltosma végzésére vonatkozó szabályok magában a zsoltosma-könyvben foglaltatnak, itt csak a következőket említjük meg:

1.) A zsoltosmát oly áhítattal és tisztelettel igyekezzenek a nővérek elmondani, amint azt annak magasztossága kívánja. Ha közösen és hangosan végzik, tartsák meg az

előírt szertartásokat, a szüneteket, és teljesen egyenlő hangon imádkozzanak.

2.) Az egyes szavakat akkor is ejtsék ki halkán, ha magánosan végzik a zsolozsmát.

3.) Mivel a zsolozsmának egyes részeit az Egyház törvényei szerint egyfolytában kell imádkozni, nem szabad az egyes imaórákat, pl. a Matutinumot stb. néhány zsoltár elmondása után fontos ok nélkül megszakítani.

4.) Ha valamely nővér a zsolozsmához későn jön és kevesen vannak az imádkozók, imádkozzék hangosan a többivel, s az elmulasztott részt végezze csendesen a zsolozsma befejezése után.

54. Magánosan minden tisztességes helyen lehet a zsolozsmát végezni és pedig ülve, állva vagy fel-alá járkálva. Betegek az ágyban fekvé is végezhetik, ha egyébként a hosszabb ima nincs nekik megtiltva.

55. A zsolozsmát hanyagságból vagy az idő tudatos rossz beosztásából senki ne hanyagolja el. Ha valaki előreláthatólag huzamosabb időn át csak rendkívüli áldozat árán végezhetné el, kérjen a főnöknőtől engedélyt, hogy részben vagy egészen elhagyhassa.

3. Az Oltáriszentség és Jézus szentséges Szívének tisztelete.

56. Ez legyen legkedvesebb áhítatgyakorlatuk! Anyaházunk templomában Jézus szentséges Szíve ünnepén és minden hó első péntekén szentséges mise van s a Legméltóságosabb Oltáriszentség reggeli $\frac{1}{4}$ 8 órától esti 6 óráig ki van téve nyilvános imáadásra.

57. Jézus szentséges Szívének ünnepén és minden hó első péntekén Szerzetes-Társulatunk minden házában az összes nővérek a szentáldozás után vagy a közös szentségimádnál közösen és hangosan újítsák meg felajánlásukat Jézus szentséges Szívének, a Társulati Imakönyvben levő imával; júniusban pedig egész hónapon keresztül nyilvános, vagy ha ez nem lehetséges, privát ájtatosságot tartsanak Jézus szentséges Szíve tiszteletére.

58. A Legméltóságosabb Oltáriszentséget délben $\frac{3}{4}$ 1 órakor és este 6 órakor látogassák meg közösen a nővérek; a déli imádatnál kapcsolatban végezzék a részletes lelkiismeretvizsgálást, este pedig közösen, de csendesen a megkérelő imádságot. Ebéd és vacsora után is végezzenek rövid imádatot, azért az ebédlőből csendben, egyenkint s egymásután vonuljanak az oratóriumba vagy kápol-

nába s ott végezzék el az előírt imákat: ebéd után a „Szentséglátog. ebéd után” c. imát, vacsora után pedig Jézus drága Vérének hét felajánlását. Az iskolás nővérek a szünidőben tartsanak mindennap külön $\frac{1}{4}$ órai imádást.

59. A Társulatban szépen virágzó „Éjjeli szentségimádás” nem kötelező, hanem csak megengedett. Akik erre vállalkoznak és az Egyesületbe beléptek, azok az évnek reájuk eső csütörtökén, az isteni Megváltó óhaja és szándéka szerint éjjel 11—12 óráig végezzék az imaórát. A főnöknő engedélyével nagycsütörtökön, Úrnapján és egyébkor is tarthatnak éjjeli imádást.

4. Lelkiismeretvizsgálat és esti imádság.

60. Mind az általános, mind a részletes lelkiismeretvizsgálást kiváló gonddal végezzék a nővérek. A részletes lelkiismeretvizsgálásnak eredményét ott helyben jegyezzék fel, hogy ezzel is előhaladásra serkentsek magukat.

61. Az esti ima végzése után a legnagyobb csendben vonuljanak nyugalomra, gondoljanak a reggeli elmélkedésre, csókolják meg a zárdai ruháikat, amikor azokat leteszik. Végezzenek mindent oly szerényen, mint Jézus jegyeseihez méltó, mondják el lefekvés előtt az előírt imádságot és Jézus

szenséges Szívébe rejtőzve, szent gondolatokkal aludjanak el.

5. Urunk, Szűz Mária és Védőszentjeink ünnepeinek megülése és rendkívüli könyörgések.

62. Urunk és Szűz Mária nagyobb ünnepeire kilencnapig ájtatossággal készüljenek a nők (a Társulati Imakönyv szerint). Az ünnepeken ajánlják fel a szentmisét és szentáldozást az ünnepi szent titok tiszteletére.

63. Nagybőjtben minden pénteken és vasárnapon végezzék el a „Keresztúti ájtatosság”-ot.

64. Májusban egész hónapon keresztül a gondolataikra bízott ifjúsággal együtt tartsák meg a „Májusi ájtatosságot”, októberben pedig a „Rózsafüzér ájtatosságot” a Szűzanya tiszteletére. — Fájdalmas-pénteken és nyolcada alatt tartsák meg az ájtatosságot és szeptember 15-én mondják el közösen és fennhangon a hétfájdalmú rózsafüzért a fájdalmas Szűzanya tiszteletére.

65. Szűz Mária többi ünnepein s a Társulat Védőszentjeinek ünnepein is végezzék el az előírt imát vagy ájtatosságot és ajánlják fel a szentmisét és szentáldozást a Szűz Anya vagy a Szent tiszteletére.

66. Márciusban egész hónapon keresztül nyilvános vagy privát ájtatosságot tartsanak (ha lehet, az ifjúsággal együtt) Szent József

tiszteletére. Ezenkívül Szent József ünnepén (március 19.) és pártfogásának ünnepén (husvét után 2. vasárnapra következő szerdán) a szentáldozás után vagy a közös szentségimádásnál közösen és hangosan mondják el a felajánló imádságot Szent Józsefhez (Társulati Imakönyv).

67. Szent Alajos ünnepe előtt tartsák meg a „Hat vasárnapi ájtatosság”-ot Szent Alajos tiszteletére, (Társulati Imakönyv szerint) és ajánlják fel a következő szándékokra.

Hogy Isten áldását adja:

1.) azoknak a nővéreknek, akik az örökös fogadalmakat leteszik, vagy az ideiglenes fogadalmakat megújítják;

2.) az ujoncnőknek, akik először tesznek fogadalmakat;

3.) a beöltözendő jelöltnőknek, hogy a Társulat a nevezettekben méltó és hivatásos tagokat nyerjen;

4.) hogy Isten Szent Alajos közbenjárására adja meg nekünk azt a kegyelmet, hogy aspiránsaink közül az igaz hivatásúakat felismerjük és mind a tanításra, mind a házi munkára sok jó, alkalmas és hivatásos új tagokat nyerjünk.

Gondoskodjanak, hogy a nagyobb növényedék is megtartsák ezt az ájtatosságot.

68. Április 25-én, búzaszentelés-napján és a keresztjáró-napokon azok a nővérek, akik

nem vesznek részt a körmeneten, közösen és hangosan mondják el a rózsafüzért, a mindenszentek litániáját és a könyörgést az egész kereszténység általános szükségleteiért (a Társulati Imakönyv szerint); Úrnapján pedig az ünnepies körmenet ideje alatt tartsnak közösen szentségimádást.

69. A nyári nagy szünidőben mondják el mindennap az ebéd után végzendő szentséglátogatásnál a litániát és rezponzoriumot Szent József tiszteletére, hogy Társulatunk sohasse szűkölködjék a tanulók, internátusi növendékek és alkalmas tanerők számában.

70. Halottak-napjának előestéjén és nyolcada alatt közösen és hangosan végezzék az esti ima előtt a rózsafüzért a megholtakért és a napi imádságot a 129. zsoltárral. A megholt nővérekért pedig haláluk évforduló napján mondják el vacsora után az ebédlőben a 129. zsoltárt a könyörgésekkel együtt.

71. Ha valamely nővérnek meghal édesatyja vagy édesanyja, akkor abban a házban, amelynek kötelékébe a nővér tartozik, ajánljanak fel a megholtért egy szentmisét, egy szentáldozást és a rózsafüzért; ha testvére vagy más közeli rokona hal meg, akkor egy rózsafüzért.

72. Rendkívüli testi-lelki szükségben vagy általános szorongatás idején a főnöknők a nővérekkel külön ájtatosságot is tarthatnak,

csak ne legyen nagyon hosszú. Az összes különleges ájtatosságokat az esti imádásnál végezzék.

6. Havi lelki-megújulás és évi lelkigyakorlatok.

73. A havi lelkimegújulást, hacsak lehetséges, az első pénteket megelőző csütörtökön tartsák meg a nővérek. Előestéjén az elmélkedés felolvasása előtt mondják el a „Teremtő Lélek” kezdetű himnuszt. Az előírt két elmélkedésen kívül még egy félórás elmélkedést végezzenek. A reggeli elmélkedés megvan a mindennapi elmélkedés-könyvben, a másodikat Nádasdy: „Havi lelki magány” vagy más alkalmas elmélkedés-könyvből lehet venni, a harmadik elmélkedés tárgya lehetőleg a halál legyen. Olvassanak Krisztus követéséből, látogassák meg az Ol-táriszentséget, tartsanak lelkiszámvételt a lefolyt hónapról. (Lásd a Társulati Imakönyvet!) Végezzék el a litániát és az „Erős eltökélést” az utolsó órára a jó halál kegyelméért. Ezen a napon csakis az esti rekreációt tartásák meg.

74. Az évi lelkigyakorlatok alatt foglalkozzanak kizárólag Istennel és lelki ügyeikkel; tartsák meg szigorúan a hallgatást és befejezése után végezzék el a hálaadást, újítsák meg fogadalmaikat, jó föltételeiket s

különösen azt az erős elhatározásukat, hogy megmaradnak szent hivatásukban és mindvégig híven szolgálnak e Társulatban Istennek és Szűz Máriának. (Mindezt a Társulati Imakönyv szerint).

7. Viselkedés a templomban és imádságnál.

75. A szentmisénél és más nyilvános istentiszteletnél tartsák meg a nővérek pontosan és híven az Egyház szertartásait, hogy áhítatos külső viseletükkel kifejezzék az imádat és hódolatot, mellyel Istennek tartoznak és hogy másoknak épülésére szolgáljanak. Arra is figyelemmel legyenek, hogy a közös imáknál mindent egyenlően végezzenek és a templomban lehetőleg együtt maradjanak.

76. Ha templomba, vagy kápolnába lépnek, vessenek magukra keresztet szenteltvízzel s az Oltáriszentség előtt oly mélyen hajtsák meg jobb térdüket, hogy a földet érintse. Ha azonban az Oltáriszentség a monstranciában vagy cibóriumban ki van téve, akkor boruljanak két térdre és hajtsák meg fejüket is mélyen; ezt tegyék akkor is, ha a pap az Oltáriszentséget visszahelyezi a tabernákulumba. Ha olyan kápolnába lépnek, amelyben nincs Oltáriszentség, hajtsák meg fejüket tisztelettel az oltár előtt.

A templomban, kápolnában csak az elengedhetetlenül szükségessé szabad egymással közölniök, de azt is a legrövidebben.

IX. FEJEZET.

A Boldogságos Szűz Mária tisztelete.

77. A Társulat Anyja és Védőasszonya a Boldogságos Szűz Mária és pedig Gyümölcstől-Boldogasszony címén, hogy tisztelje istenanyai méltóságát, melynek elfogadásával közreműködött megváltásunkon. Tiszteljék is Őt a nővérek bensőséges áhítattal és gyermeki szeretettel, mutassák be neki alázatos hódolatukat és mélységes hálájukat. Ajánlják magukat, működésüket, életüket és halálukat az Ő anyai oltalmába, abban az erős meggyőződésben, hogy ez a jószágos Anya, aki a Társulatot kezdettől fogva támogatta és oltalmazta, a jövőben is éreztetni fogja vele anyai kegyeit és határozó védelmét, ha leányai hűséges szeretettel tisztelik.

78. A Boldogságos Szűz Máriához való benső viszonyról fogva viseli a Szerzetes-Társulat a „Miasszonyunk” — és a nővérek a „Mária” nevet. Gyermeki szeretettől áthatva válasszák Őt példaképüknek, igyekezzenek erényeit követni és semmire se fogjanak,

míg az Ő anyai segítségét és oltalmát ki nem kérték. Mindennap gyakoroljanak tiszteletére valamely jócselekedetet, vagy rövid imádságot. Kétségeikben tőle kérjenek tanácsot, szükségükben, bajaikban hozzá folyamodjanak, kérelmeiket, óhajaikat az Ő anyai kezébe helyezték, hogy isteni Fiánál közbenjárójuk legyen és számukra kegyelmet eszközöljön.

79. Szűz Mária iránt való gyöngéd szeretetüket azzal is igyekezzenek kifejezni, hogy ünnepeit benső áhitattal megülik, tiszteletére a zsoltosmát, rózsafüzért és az ájtatosságokat hűségesen elvégzik.

80. Ápolják és fejlesszék a Boldogságos Szűz Mária iránt a gyöngéd szeretetet az ifjúság szívében is, akiket nevelnek. Ha a gyermekeket az iskolából háza bocsátják, ajánlják őket a Szent Szűz anyai oltalmába.

X. FEJEZET.

A Társulat sajátos ünnepei.

1. Jézus Szentséges Nevének ünnepe.

(Újév és Vízkereszti közötti vasárnapon, különben január 2-án.)

81. Különös örömnép legyen a Szerzetes-Társulatban Jézus szentséges Nevének ünnepe. Minthogy ugyanis Jézus jegyesé-

nek arra kell törekednie, hogy önmagáról mindjobban megfélekezzen és lelkének isteni Jegyesére gondoljon, azért a nővérek Jézus szts. Nevének ünnepén tartsák közös névnapjukat. Az anyaházban és ahol lehetséges, a házakban is szolgáltassanak ünnepies szentmisét, ajánlják fel a szentáldozást a Társulat összes tagjaiért, az ünnep nyolcada alatt pedig tartsák meg közösen és hangosan az ájtatosságot Jézus szents. Nevének tiszteletére.

2. Fourier Szent Péter ünnepe. (December 9.)

82. Ezen az ünnepen forduljanak a nővérek egyenkint és összesen gyermeki bizalommal Fourier Szent Péterhez, mint a „Miasszonyunkról” nev. rend alapítójához, — mert a mi Szerzetes-Társulatunk is ennek a rendnek nagy lelki családjához tartozik — és kérjék dicsőséges Alapítónkat, hogy hathatós közbenjárása eszközölje ki Istentől a Társulat fejlődését, virágzását és azt a kegyelmet, hogy a nővérek buzgón törekedjenek a tökéletességre és sikeresen működjenek az ifjúság lelki üdvén.

83. Az ünnepnapon szolgáltassanak tiszteletére az anyaházban és a házakban is ünnepies vagy legalább csendes szentmisét. Boldogemlékü X. Pius pápa mindazoknak, akik az anyaház templomá-

ban a szentmisén jelen vannak, a szokásos feltételek mellett teljes búcsút engedélyezett. Az ünnep nyolcadában közös ájtatosságot tartsanak a Társulati Imakönyv szerint.

3. Szent Ágoston püspök ünnepe. (Augusztus 28.)

84. Mivel Szent Ágoston püspök és egyházatya a Társulat különös Védőszentje, azért az anyaházban ünnepies vagy legalább csendes szentmisét szolgáltassanak tiszteletére; ezen a napon tétessék ki a Legméltóságosabb Oltáriszentséget (monstranciában) déli 12 óráig imádásra. A délelőtt folyamán tartsanak a nővérek felváltva félórai imádást és kérjék Istent, hogy őrizze és növelje a Társulat jó szellemét és adjon neki hivatásos, buzgó tagokat. Ahol lehet, a házakban is szolgáltassanak a nővérek szentmisét és tartsanak félórai imádást a tabernákulumban elrejtett Oltáriszentség előtt; az ünnep nyolcada alatt pedig minden házban tartsák meg közösen és hangosan az ájtatosságot Szent Ágoston tiszteletére.

4. Szent Terézia ünnepe. (Október 15.)

85. Ez a nap a kegyelet ünnepe Istenben boldogult Franz Mária Terézia lelkiányánk emlékére, aki az isteni Gondviselés kegyelméből a Miasszonyunkról nev. Kalocsai Szegény Iskolanővérek Társulatát alapította és Isten-

től nyert ritka bölcseséggel 50 éven át mint Általános Főnöknő kormányozta. E napon ajánlják fel a nővérek szentáldozásukat, a hallgatott szentmiséket, jócselekedeteiket és a nyolcad alatt tartott ájtatosságot boldog emlékü Franz Mária Terézia Alapító Anyáért.

5. Beöltözés és fogadalomtétel.

86. A beöltözés és fogadalomtétel napja ünnep legyen az egész Társulatban. Minden házbana beöltözendő jelöltnőkért és a fogadalmattevő újoncnőkért ajánlják fel a szentmisét és a szentáldozást a nővérek. Az új fogadalmasok a mirtuszkoszorút, az újoncnők pedig a rózsakoszorút 3 napig viseljék.

6. Az ideiglenes és az örökös fogadalmak letétele.

87. A fogadalmak megújítása és az örökös fogadalmak letétele rendszerint az évi lelki-gyakorlatok utolsó napján, szentmise alatt, közvetlenül a szentáldozás előtt történjék. A nővérek égő gyertyával a kezükben térdeljenek az oltár elé. A miséző pap előttük áll a Legméltóságosabb Oltáriszentséggel, s miután egyenkint elmondották a fogadalomtétel szövegét, megáldoztatja őket.

88. Az új örökfogadalmas nővérért annak a háznak a nővérei, amelynek kötelékébe

az örökfogadalmas nővér tartozik, legközelebb ajánljanak fel egy szentmisét és egy szentáldozást, a főnöknő pedig ajándékozza meg megfelelő szerény ajándékkal.

7. Fogadalmi jubileum.

89. A fogadalmak első ízben való letételének 25., 50. és 60. évfordulója alkalmából tartsanak a nővérek egy napi lelki megújulást s a jubileum napján a szentmise alatt újítsák meg fogadalmaikat a rendes szöveg szerint, de ahelyett: „örökre leteszem”, — azt mondják: „huszonöt év, ötven év, hatvan év után megújítom Istennek” stb. A jubiláns közvetlenül a szentáldozás előtt kezében égő gyertyával az oltár elé térdelve olvassa fel a fogadalom szövegét, mire a pap megáldoztatja. A ház összes nővérei ajánlják fel érte a szentáldozást és a szentmisét, a főnöknő pedig ajándékozza meg valamely alkalmas kis emlékkel; rendezhet tiszteletére kis ünnepséget is a nővérek körében.

XI. FEJEZET.

Lelkiolvasás. — Könyvtáros.

90. Az előírt lelkiolvasásra mindennap negyedórát szenteljenek a nővérek. Tárgyát a zárdai tökéletesség megszerzésére szolgáló

oktatások, egyházilag jóváhagyott hitbuzgalmi vagy hittudományi művek, továbbá a Szerzetes-Társulat Szabályai, Szokásai és az Általános Káptalan rendelkezései képezzék. A Szabályokat és Szokásokat szeptemberben az étkezésnél, márciusban pedig a lelkiolvasás idején olvassák fel. A lelkiolvasás alatt nem szabad női kézimunkával foglalkozniok. Vasár- és ünnepnapokon az exhortáció, illetőleg a templomi szentbeszéd pótolhatja a lelkiolvasást.

91. Ebéd alatt olvassanak először néhány verset az Újszövetségi Szentírásból, azután valamely szent rendalapító, szerzetes, szerzetesnő vagy más jámbor kiváló személyiség életrajzából, avagy más épületes könyvből. Végezetül a főnöknő jeladására olvassák a „Római Martyrologium”-ból a napi részletet.

Nagybőjtben olvassák fel a napi evangéliumi szakaszt, annak felolvasása alatt tiszteletből ne étkezzenek, az olvasó pedig állva végezze tisztjét. Ezután olvassanak Jézus Krisztus kínszenvedéséről. Ugyanígy járjanak el karácsony vigiliáján, amikor a Martyrologiumból Jézus Krisztus születését olvassák.

92. Vacsoránál vagy a legendából, vagy a következő napra kijelölt Szent életéből, vagy valamely hitbuzgalmi folyóiratból olvassanak. A jeladásra olvassanak Krisztus Követése első három könyvéből egy pontot, továbbá

a IV. könyvből is egy pontot, előkészületül a szentáldozásra.

93. A reggelinél lehetőleg az Oltáriszentségre vonatkozó művekből olvassanak. Alkalmas olvasmány lehet a Hírnök, Mária-kert stb. is.

94. Az asztalolvasásra a főnöknő ügyeljen fel, ő határozza meg, hogy mit olvassanak. A felolvasást rendszerint az iskolás nővérek végezzék, az anyaházban az újoncnők. (Azért az újoncmesternő gyakorolja az újoncnőket a tiszta, értelmes és hangos olvasásban általában gondja legyen rá, hogy az újoncnők ezt a hivatalt jól teljesítsék.)

95. Minden főnöknőnek gondja legyen arra, hogy a házi könyvtár a lelkiolvasásra és az elmélkedésre alkalmas könyvekkel jól legyen látva, evégből igyekezzék a körlevelekben ajánlott könyveket minél előbb beszerezni a könyvtár számára.

96. A könyvtárra a könyvtáros ügyel fel; a könyveket tartalmuk szerint csoportosítsa, valamennyit számozza meg és írja be a könyvtármutatóba.

97. Kötelessége arról is gondoskodni, hogy a könyvtár mindig tiszta és jó rendben legyen. Évenként egyszer végezzen alapos tisztogatást.

98. A könyvtárt tartsa állandóan zárva, hacsak a főnöknő nem rendelkezik másképp.

99. A nővérek, ha könyvre van szüksé-

gük, forduljanak a könyvtároshoz. Világiaknak csak a főnöknő engedélyével szabad könyvet kiadni.

100. Kiadás alkalmával vezesse a nyilván tartóba a kölcsönvevő nevét, a könyv számát, címét és a kiadás napját; ha a könyvet visszaszolgáltatják, írja be az átvétel napját is.

101. Ha valamely könyv elveszett, vagy azt megrongálva adnák vissza, jelentse be a főnöknőnek. Hivatalának teljesítésében legyen pontos, rendes, de mindenkor szíves és előzékeny.

XII. FEJEZET.

Az ifjúság nevelése és tanítása.

102. Minthogy a hitigazságok alapos tudása nélkül nincs öntudatos hitélet, azért buzgókodjanak a nővérek, hogy a gyermekek jól megtanulják a római katekizmust, a bibliát, az Egyház szertartásait és különösen azt, hogy miképen kell méltóan járulni a szentgyónáshoz és szentáldozáshoz; azért nagy gondot fordítsanak az első gyónók és első áldozók előkészítésére. — Buzdítsák őket, hogy az Egyház kívánsága szerint gyakran, sőt lehetőleg mindennap járuljanak a szentáldozáshoz. Ha a hitoktató vasárnaponként nem tart-

hat a gyermekeknek exhortációt, akkor a szentmise után a nővérek olvassák fel és magyarázzák meg nekik a vasárnapi evangéliumot.

103. Hassanak oda a nővérek, hogy a gyermekek hétköznapiakon is szorgalmasan járjanak szentmisére és ott magukat ájtatosan viseljék. Nagy gonddal örködjének, hogy tanítványaik vasárnapokon és ünnepeken, — még szünidőben se — mulasszák el a szentmisét. Legyen gondjuk a tanítónőknek arra, hogy a gyermekek a legszükségesebb imákon kívül (Miatyánk, Üdvözlégy, Hiszekegy, Űrangyala) az Egyház által jóváhagyott szövegű rövid reggeli és esti imát is tanuljanak és azt rendszeresen el is végezzék. Neveljék rá őket a naponkinti esti lelkiismeret-vizsgálatra is. Buzgóságuk találjon időt és alkalmat arra, hogy már az elemi iskola növendékei is megtanulják és használják a következő szép imákat: 1. közgyónást, 2. a tökéletes bánat felindítását, 3. a jószándék felindítását, 4. szentáldozás után: Krisztus lelke . . . 5. a haldoklók imáját: Ó kegyes Jézus . . . 6. a pénteki imát: Midőn keresztfeszítették . . . 7. Emlékezzél meg . . . 8. a szívtisztaságért: Ó Asszonyom, ó Anyám . . . 9. Üdvözlégy mennyországnak királynéja, 10. Oltalmad alá . . . 11. Szent Józsefhez: Emlékezzél Te . . . 12. Örangyalhoz: Isten angyala . . . imákat.

104. Iparkodjanak a gyermekek szívében a szeretetet a Legméltóságosabb Oltáriszentség, Jézus szentséges Szíve, a Boldogságos Szűz Mária, Szt. József, Szt. Órőangyaluk, nemzetünk Szentjei és Szt. Alajos iránt felkelteni és ápolni. Tanítsák őket a keresztúti ájtatosság és a rózsafüzér elvégzésére. Gondoskodjanak, hogy a serdülő ifjúság, ha lehetséges, tartson évenként 3 napos lelki gyakorlatot.

105. Fejlesszék a gyermekekben a felebaráti szeretetet s az áldozatos jótékonyt, azért honosítsák meg az elemi iskolában, sőt még a kisdédóvóban is „Jézus szent Gyermekeiségének Művé”-t, a polg. iskolában, az óvónőképző- és tanítónőképzőben a „Hitterjesztés Egyesületé”-t. A gyermeki szív fogékony és áldozatos, csak okosan és szeretettel kell vezetni.

106. Az öntudatos hitélet fejlesztése és ápolása céljából a helyi plébánossal, káplánnal, hitoktatóval, hittanárral előzetes megbeszélés után alakítsák meg az elemi és a polgári iskolában a „Szívgárdát”, a serdülő ifjúság körében a „Mária-Kongregáció”-t, az iskolából kimaradt, szegényebb sorsú leányok körében pedig a „Leánykör”-t, hogy őket a veszélyektől megóvják és a jóban megerősítsék. Az egyesületek megalakítása után is igyekezzenek a papi vezetők útmu-

tatása szerint vagy legalább is a velük való egyetértésben buzgólkodni munkájuk elmélyítésén. Isten szeretete lelkesítse s tegye áldozatosakká és buzgókká a nővéreket, hogy semmit el ne hanyagoljanak, hanem minden eszközt felhasználjanak az ifjúság megmentésére.

107. A nővérek mindennap kérjék az Isten áldását, hogy az ifjúságot jól nevelhessék. Imádkozzanak buzgón tanítványaikért.

108. A tanítónőknek gondjuk legyen arra, hogy az iskolába érkező gyermekek ne legyenek felügyelet nélkül. Követeljék meg a gyermekektől, hogy rendes időben jelenjenek meg az iskolában és tanítás előtt is hasznosan foglalkozzanak. Minthogy a csend és nyugalom hathatós eszköz az iskolai fegyelem fenntartására, azért teljes komolysággal követeljék meg a gyermekektől, hogy nyugodtan, mérsékelt hangon beszéljenek s ebben maguk is jó példát adjanak. A tanítást az előírt időben pontosan kezdjék és végezzék.

109. Ha valamely gyermeket az iskolában visszatartanak, ne hagyják felügyelet nélkül. Óvakodjanak a sértő kifejezésektől, a gúnynevektől.

110. Hogy a gyermekek csak jó könyveket olvassanak, a beíratási díjból rendezzenek be számukra „Iskolai könyvtár”-t. Ahol

lehetséges, tartsanak „Kölcsön-könyvtár“-t is és terjesszék a vallásos könyveket és folyóiratokat.

111. A tanítónők csak jutalmul vagy buzdításul ajándékozhatnak tanítványaiknak szorgalomjegyet vagy képecskét.

112. Az iskolában sohase tartsanak pénzt. A különórak díját, a szegény pogány gyermekek pénzét vagy esetleg a tandíjat tanítás után vigyék azonnal a klauzurába.

113. Mindegyik tanteremben legyen egy feszület és legalább 2 szentkép. Az iskolát mindenkor tisztán, szép rendben tartsák és jól szellőztessék.

114. A nővérek ne olvassák a világi irodalom termékeit és a lelkiéletre veszélyes egyéb műveket. A világi irodalom termékeit csakis a magasabb iskolák hallgatói és a tanárnők olvashatják, ha azok tanulmányaikhoz és a tanításhoz okvetlenül szükségesek. Tegyék ezt mindenkor csak kötelességből, nem pedig szórakozásképen, — de az olvasást mindig a tiszta szándék felindítása és ima előzze meg.

Amennyiben a felnőttebb ifjúság irányítása szükségessé teszi a szélesebbkörű irodalmi tájékozottságot, ezt a nővérek a katolikus folyóiratok könyvismertetéseiből merítsék.

115. A katolikus nevelési eszmény és a szerzetesi szellem érdekében, — a modern

nevelési felfogásokkal szemben, — a következő korlátozások kötelezők:

a) Növendékeikkel időnkint résztvehetnek a színházi ifjúsági-előadásokon, azonban a nők igyekezzenek megelőzőleg meggyőződést szerezni arról, hogy a darabok erkölcsi és katolikus szempontból kifogástalanok-e.

b) Ha az előadásokon férfi-ifjúság is van jelen, a nők leánynövendékeikkel csak akkor vehetnek azokon részt, ha a két ifjúságnak kellő elhelyezése és felügyelete biztosítva van.

c) A felügyeletet a tanulmányi felügyelőn kívül a nyelv- és történelemszakos tanerők teljesítsék, akik a színre kerülő darabokat felhasználhatják iskolai munkájuk elmélyítésére, más nők csak abban az esetben, ha az az elégséges felügyelet szempontjából szükséges.

d) Növendékeik nélkül a nők még azon célból sem vehetnek részt a színelőadásokon, hogy a színre kerülő darabokat alaposabban taníthassák.

e) Sem a nők, sem a növendékek nem járhatnak zeneestélyekre s egyéb hasonló, még oly kifogástalan, de esti előadásokra.

f) Közép- és középfokú iskoláikban nem engedhető meg az évfáradó nyilvános tornavizsgálatok rendezése, vagyis azok nem tart-

hatók nyilvános sportpályán s a szülőkön és női hozzátartozókon kívül mások nem vehetnek azokon részt.

A növendékek még a zártkörű torna-vizsgálatokon sem tornázhatnak tornaruhában.

116. A nővérek az iskolai tanításra és nevelésre vonatkozó fontosabb ügyekben az iskolaigazgatóhoz forduljanak s mindenben az ő hozzájárulásával és engedélyével intézkedjenek, de semmit se tegyenek a főnöknő megkerülésével.

XIII. FEJEZET.

Nevelőintézetek és prefektáik.

117. Minthogy a nevelőintézetek vagy internátusok azok a területek, ahol a szerzetestársulat apostoli szelleme legbiztosabban kifejtetheti áldásos hatásait, azért ezek mindenkor kiváló tárgyát képezzék a főnöknők szerető gondoskodásának.

118. A nevelőintézetek a családot pótolják, azért a nevelési felügyelők vagy prefekták egyesítsék magukban az édesapák következetes határozottságát az édesanyák megértő, áldozatos szeretetével. A nevelőintézet házi-szabályainak következetes keresztülvitelével teremtsék meg azt a külső rendet, fegyelmet és nyugalmat, amely minden komoly munká-

nak feltétele, megértő jóságukkal pedig igyekezzenek megnyerni növendékeik bizalmát és szeretetét, mert csak így lehetnek támaszaik a gyermekkor testi-lelki gyöngeségeiben, a serdülő- és ifjúkor külső-belső forrongásában.

119. A prefekták minden nevelői eljárásukban tartsák szemük előtt a kath. leánynevelés főcélját: az öntudatos kath. női típus kialakítását. Növendékeiknél ne elégedjenek meg a pusztán érzelmi vallásossággal, hanem igyekezzenek megtalálni az akaratnevelésnek, igazi jellemnevelésnek módszerét és eszközeit is, mert az erős akarat a kegyelemeszközök segítségével az élet minden kísértésében és veszélyében meg tudja tartani az Isten és az Anyaszentegyház parancsainak útján.

120. Ne terheljék túl az áhitatgyakorlatokkal a növendékeket, elégedjenek meg annyival, amennyi a közönséges hívőket kötelezi.

Neveljenek elsősorban erős, szép női jellemeket, öntudatos, kath. világi hívőket, s amennyiben növendékeik közül valamelyik magasabb tökéletesség után vágyódik, annak útját szeretettel egyengessék a szerzetesi élet felé, főképp saját vonzó példájuk által.

121. A nevelőintézetek neveljenek az életre. Kiváló gondját képezze a prefektáknak, hogy a leányok elsajátítsák az úgyneve-

zett házi erényeket — amilyen a szorgalom, tisztaság és csín iránti érzék, rendszeretet, egyszerűség, takarékosság, a szülők iránt való hála és gyöngédség, az önfegyelmezés és a szükség esetén való lemondás, — mert ezek készítik elő a leányokat a háziasszony, anya és feleség hivatásának Isten gondolata szerint való betöltésére.

122. A nevelésnél legyenek figyelemmel növendékeik társadalmi és vagyoni helyzetére. Adják meg nekik lakásban, élelemben, ruházatban, szórakozásban mindazt, amit körülményeik megengednek, vagy megkövetelnek, de ne támasszanak bennük oly igényeket, amelyeket az élet ki nem elégíthet, s amelyek őket boldogtalanokká teszik.

123. Gondolják meg, hogy a szülők azért adják gyermekeiket a nevelőintézetekbe, hogy a vallásos nevelés mellett a tanulás jó eredményét is biztosítsák. Ha szükségét látják, támogassák tehát növendékeiket — kicsinyeket és nagyokat egyaránt — iskolai teendőik végzésében, anélkül azonban, hogy felmentenék őket az önálló, komoly munka alól.

124. A test ápolására, az egészségre, tisztaságra, a növendékek magatartására nagy gondot fordítsanak; figyelmük terjedjen ki mindenre, amit a gyermekkor szükségletei megkívánnak.

125. A táplálék legyen jó, egészséges, változatos, elég bőséges, s a növendékek állásához illő, hogy őket kielégítse.

126. A testi fejlődéshez szükséges mozgásra, a szabadban való sétára kiváló gondjuk legyen a felügyelő nővéreknek. Vezetésük a növendékeket gyakran — ha lehetséges mindennap — sétára s ha az időjárás kedvező és foglalkozásuk megengedi, tartózkodjanak az intézet kertjében.

127. A növendékek, főképp a kisebbek, sohase legyenek felügyelet nélkül, még a hálósobákban sem. A felügyelő nővér legyen jelen minden gyakorlatnál: reggeli és esti imánál, az étkezésnél; vezesse őket a szentmisére s jelenlétével élénkítse az üdülést. A szerény, művelt, udvarias viseletre minden alkalommal, még a szórakozásnál is nagy gondot fordítson.

128. Minden növendéknek legyen intézeti imakönyve. A reggeli imádsághoz csatoljanak korukhoz illő rövid elmélkedést. Az étkezésnél délben és este olvassanak valamely jó könyvből, de csak az első és második fogásnál; a harmadiknál társalogjanak.

129. Az intézeti egyenruha legyen egyszerű, de csinos, jóízű s a növendékek társadalmi állásához illő.

130. A növendékek csak szüleikkel bocsáthatók ki a városba, de estére, nyáron leg-

később 5 órára, télen 4 órára vissza kell térniök, az éjszakát semmi esetre sem tölthetik az intézeten kívül.

131. A zárda csak annyi hasznót húzzon a nevelőintézetből, hogy fennmaradása és virágzása biztosítva legyen.

XIV. FEJEZET.

Árvaházak és árvanevelők.

132. Mivel az árva vagy övéiktől elhagyott gyermekek a szülői szeretet melegét nélkülözik, azért fogadják őket a nővérek nagy szeretettel és teremtsenek számukra az árvaházban meleg családi otthont.

133. Minden árvaháznak legyen anyakönyve, ebbe vezessék be a keresztlevel adatain kívül a gyermek belépésének és távozásának idejét.

134. A gyermekek gondos és folytonos felügyeletben részesüljenek. A nevelésükkel megbízott nővér legyen jelen minden gyakorlatnál: az imánál, a munkánál, étkezésnél, játéknál; aludjék náluk a hálóteremben, ahol egész éjjel égjen egy kis mécses.

135. Nagy gondot fordítsanak a gyermekek testi ápolására, a tisztaságra, rendre, az egészség gondozására, a testi fejlődéshez szükséges mozgásra. Vezessék őket gyakran

a szabadba sétára és ha az időjárás kedvező s a körülmények megengedik, tartózkodjanak az intézet kertjében.

136. Szoktassák a gyermekeket korukhoz és erejükhöz illő munkára. A könnyebb kerti és házi munkánál a kisebbek is segíthetnek. A nagyobb leánykákat ezenkívül tanítsák meg a tisztogatásra, főzésre, mosásra, de óvakodjanak őket túlterhelni.

137. A táplálék legyen egyszerű, de egészséges és elegendő mennyiségű, hogy testi fejlődésükben kárt ne szenvedjenek. Étkezésnél szoktassák őket illemre és mértékletességre.

138. Öltözetük legyen tisztességes, de egyszerű, mint a szegényebb sorsú gyermekekéhez illik. Mindent kerüljenek, ami a gyermekekben a hiúságot felkelthetné, azért, ha egyesek díszesebb ruhát hoznának magukkal az árvaházba, nem szabad viselniök.

139. A fődolog, amiről sohasem szabad megfeledkezni, a gyermekek vallás-erkölcsös nevelése. Igyekezzenek tehát a nővérek az árva gyermekeket az Úr félelmére és szeretetére, szóval igazi jámborságra, a munka és kötelességeik szeretetére nevelni. Sohasse fáradjanak ki hibáik és rossz szokásaik irtogatásában, s ápolják szívükben a nemes hajlamokat és erényeket.

140. Ha büntetni kényszerülnek, tegyék

azt komoly megfontolással és nyugalommal. A testi fenytés alkalmazásánál nagyon óvatosság és kiméletesek legyenek. Ha nagyobb büntetés volna szükséges, forduljanak tanácsért a főnökhöz.

141. Legyen gondjuk arra is, hogy a gyermekek a szükséges és hasznos ismereteket és ügyességeket elsajátítsák, hogy egykor hasznos tagjai legyenek a társadalomnak.

142. A házi és napirendet oly helyen függesszék ki, ahol a gyermekek mindnyájan olvashatják.

143. Ezen általános szabályok mellett mindegyik árvaház tartsa meg az ő sajátos szabályait és ne tévessze szemei elöl az alapító által kitűzött célt.

XV. FEJEZET.

Házi foglalkozások.

144. Hogy az iskolás nővérek könnyebben áldozhassák idejüket és minden tehetségüket az ifjúság tanítására és nevelésére, azért a házi foglalkozásokat más nővéreknek kell végezniök, de azért ők is ugyanazon közös célt szolgálják.

145. A házi foglalkozásokra olyan folyományokat kell felvenni, akik: 1. eddig is

házimunkával foglalkoztak; 2. nincsenek a tanításra kiképezve és nem is alkalmasak, hogy a nevelés és tanítás valamely ágára a Társulat őket kiképeztesse; 3. elegendő testi erővel és egészséggel bírnak; 4. alázatos lelkületűek és készségesen vállalkoznak a házi munkák végzésére.

146. Mindjárt a próbaidő kezdetén állítsák eléjük jóssággal és szeretettel a következőket:

a) A Szerzetes-Társulatban a házi nővérek feladata az, hogy a házi foglalkozásokat végezzék és pedig oly lelkiismeretes hűséggel, mintha magának az Úrnak és Szűz Anyjának szolgálnának.

b) A Szerzetes-Társulatnak ők is igazi tagjai, a Boldogságos Szűz Máriának leányai. Isten kegyelmével és saját közreműködésükkel a tökéletesség magas fokára juthatnak, minthogy foglalkozásuk mellett különösen alkalmuk nyílik a szerzetesi élet alaperényeinek: a szeretet, az alázatosság, az engedelmesség, a lemondás, az Istennel való egyesülés stb. gyakorlására. Emlékezzenek meg, hogy az Úr Jézus is 30 éven át ily szerény, alázatos munkával foglalkozott és kövessék a Szent Család elrejtett életét.

c) Amíg ők a zárda javára, a mi Urunknak és Szűz Anyjának szolgálatában a házi dolgokat végzik, részesülnek mindama jó-

cselekedetek és áhitatgyakorlatok érdemeiben, amelyeket ezalatt az iskolás nővérek végeznek, ha azzal a szándékkal végzik dolgaikat, hogy a Társulat mindkét célját elérje.

147. Munkáikat, bármily csekélyek is legyenek, ne hanyagolják el, hogy valamely különös ájtatosságot vagy más jócselekedetet végezzenek. Ne avatkozzanak se mások dolgaiba, se az iskolai ügyekbe. Saját munkáikat nagy szorgalommal, szent egyszerűséggel és lelkiismeretes hűséggel teljesítsék.

148. Előírt imáikat, az áhitatgyakorlatokat, amennyire lehetséges, a többi nővérrel együttesen, közösen végezzék. Jó példájukkal szolgáljanak másoknak épülésére, imáikkal és jócselekedeteikkel pedig legyenek segítségére az iskolás nővéreknek a nevelés és tanítás nehéz munkájában, hogy közösen közreműködve, előmozdítsák a Szerzetes-Társulat kettős célját. Az iskolás nővérek pedig becsüljék meg őket, mint hű munkatársaikat, szeretett nővéreiket és a Társulatnak hasznos tagjait.

149. Amennyire lehetséges, a nővérek maguk végezzék zárdáikban a női házi foglalkozásokat.

150. A klauzurában csak a legvégső szükségben szabad a világiak segítségét igénybe venni, de akkor is csak felügyelet mellett. Népes, zajos utcára nyíló ablakok

tisztogatását azonban — a zárdai szerénység megóvása tekintetéből — világiakra kell bízni.

151. A cselédek felvételénél nagyon óvatosság legyenek; előbb tudakozódjanak felőlük és csak jó hírnevű személyeket fogadjanak fel. Arra is gondosan vigyázzanak, hogy házuknál feddhetetlenül éljenek. A férficselédek melléképületben aludjanak.

152. A nővérek úgy bánjanak a cselédekkel, amint azt a keresztény szeretet megköveteli, de sohase feledkezzenek meg állásukról és őrizkedjenek a bizalmaskodástól, mert ezzel lerontanák saját tekintélyüket.

153. Gondoskodjanak arról is, hogy a cselédek híven teljesítsék keresztény kötelességeiket, a husvéti szentgyónást és szentáldozást elvégezzék, vasárnap szentmisét és prédikációt hallgassanak s ha azok gyakori vagy mindennapi áldozók, ne tartsák őket vissza. A jó Isten majd megáldja munkájukat és pótolja, amit szolgálatára áldoztak.

XVI. FEJEZET.

Kötelességek az előljárók iránt.

154. A nővérek élő hitből fakadó tisztelettel és szeretettel viseltessenek főnöknőjük iránt. Ha körükben megjelen, álljanak fel,

köszöntsék tisztelettel és hajtsák meg magukat, ugyanezt tegyék, ha vele találkoznak. „Tisztelendő főnöknő!” — így szólítsák meg. Ha vele beszélnek, maradjanak állva, míg a leülésre jelt nem ad. Ügyes-bajos dolgaikban, szükségükben bizalommal forduljanak hozzá s ne titkoljanak el előtte semmit. Tegyék ezt Isten iránt való szeretetből, hogy könnyebben és gyorsabban jussanak a tökéletességre.

155. Még nagyobb tisztelettel és szeretettel viseltessenek a tartományi, de különösen az Általános Főnöknő iránt. Szavaik, tetteik és egész külsejük fejezze ki azt a mély tiszteletet, gyermeki bizalmat és ragaszkodást, melyet iránta, mint az egész Társulat legfőbb előjárója, mindnyájuk lelki anyja iránt szívükben táplálnak. Ha őt bemutatják, vagy idegenek előtt vele vagy felőle beszélnek, mondják: „Tisztelendő Általános Főnöknő!” Élőszóval és írásban bármikor fordulhatnak hozzá. Közöljék is vele a nővérek gyermeki őszinteséggel és bizalommal főképsaját ügyeket, különösen hivatalos látogatása alkalmával, de igazság és szeretet vezérelje őket, hogy nyilatkozataikkal se a házfőnöknő iránt tartozó tiszteletet, se a testvéri szeretetet meg ne sértsék.

156. Őszinte tiszteletet és szeretetet tanúsítsanak az Általános Főnöknő tanácsának

tagjai, valamint az általános titkárnő és az általános gondnoknő iránt is. Ha velők vagy róluk beszélnek, mondják: „Tisztelendő helynöknő,- tanácsosnő,- titkárnő- vagy gondnoknő!” Ha velők találkoznak, hajtsák meg magukat és köszöntsék őket.

157. A nővérek akkor is őrizték meg a gyermeki szeretetet és tiszteletet előljáróik iránt, amikor ezek őket figyelmeztetik, kérelmüket megtagadják vagy büntetést rónak rájuk. Fogadják ezeket hittel, alázattal, akkor nagy előmenetelt tesznek az erényben s bebizonyítják, hogy Jézusnak igazi tanítványai. Azokban a házakban uralkodik a legjobb fegyelem, hol a főnöknők Jézus szellemétől lelkesítve, elég bátrak a nővéreket hibáikra szelíden és szeretettel figyelmeztetni, a nővérek pedig elég alázatosak az intés elfogadására.

158. Nagyon szomorú volna, ha valamely nővér az előljárók ellen panaszkodnék, zúgolódnék, azok személyét, tekintélyét bántalmazná, parancsait gáncsolná. Ha akadna ilyen nővér, a többiek ne hallgassanak rá, mert az ilyen valóságos mótely, megbontja a békés egyetértést, elrabolja a szívekből a gyermeki bizalmat az előljárók iránt, megrendíti, sőt aláássa a ház és az egész Társulat szerzetesi szellemének alapját. Az olyan tag, mely a fejjel nem marad egyességben,

előbb-utóbb elszárad, elvész. — Ha pedig a főnöknő eljárása a szerzetesi közösségre szemmeláthatóan ártalmas lenne, a ház nővérei forduljanak orvoslásért az Általános Főnöknőhöz.

XVII. FEJEZET.

Kötelességek a szerzetes-nővérek iránt.

159. A felebaráti szeretetet az Úr Jézus különösen ajánlotta tanítványainak. Kövessek tehát a nővérek az Úrnak ezt a parancsát és szeressék egymást őszintén, de ne természetes okokból, hanem a mi Urunk Jézus Krisztusban. Legyenek egymás iránt udvariasak, figyelmesek, előzékenyek. Viseljék el szeretettel egymás gyarlóságait és éljenek békés egyetértésben. Szolgáljon örömükre, ha egymásnak valamiben szívességet tehetnek és keressék is erre az alkalmakat.

160. Ha egymással találkoznak, üdvözljék egymást a szent köszöntéssel és hajtsák meg kissé fejüket. Azon tiszteletnél fogva, mellyel egymást, mint Jézus jegyeseit becsülni tartoznak, nem szabad egymást sem tegezni, sem érinteni, még kevésbé megcsókolni.

161. Ha egymással beszélnek, — „kedves nővér!” — legyen a megszólításuk. A fiatalab-
bak legyenek az idősebb nővérek iránt szeré-
nyek, előzékenyek, tiszteljék őket az Isten
szolgálatában eltöltött sok évi fáradozásukért.
Az idősebbek pedig úgy tekintsék a fiatalab-
bakat, mint a Társulat reményeit; legyenek
írántuk szelídek, szeretetteljesek s neveljék
őket a szent fogadalmak és Szabályok meg-
tartásában tanusított jó példájukkal a Társulat
szellemében.

162. Ha valamely nővérnek névnapja van,
a reggeli imánál mondjanak el érette a nő-
vérek minden házban 1 Miatyánkot, 1 Üd-
vözlégyet s a ház nővérei ajánlják fel érette
a szentmisét és szentáldozást. Ezenkívül a
főnöknő és a nővérek képecskével vagy
más csekélységgel igyekezzenek az illetőnek
örömet szerezni, s az étkezésnél helyezzenek
elője virágcsokrot az asztalára.

163. A nővérek bizonyos alkalmakkor
megölelik egymást; nevezetesen: mikor hosz-
szabb útra indulnak és áthelyezésükkor, ha
búcsút vesznek, vagy ha az érkező nővé-
reket fogadják. Ha vasúti állomásnál vagy
más nyilvános helyen találkoznak, akkor
kézfogással üdvözöljék egymást. Ha az át-
helyezett nővérek új működési helyükre
megérkeznek, fogadják őket a ház nővérei
szeretettel, de óvakodjanak olyan közlések-

től, amelyekkel már előre megrendítenék szívükben a főnöknő és a nővérek iránt a bizalmat és szeretetet.

164. Különös gonddal kerüljék a hibákat a szeretet és az igazságosság ellen: a hevességet, a szóvitát, az érzékenykedést, a gyanakodást, a megszólást, a kisebbitést, a hírhordást, a fondorkodva suttogást, a rágalmazást s mindazt, ami a kedélyeket elkese-ríthetné, egymástól elidegeníthetné. Épen ezért egyik nővér se magasztalja a saját nemzetét és ne kisebbitse, ócsárolja a másikat. Uralkodjék körükben a szent szeretet, mely mindenkit, minden nemzetet megbe-csül és egyesít az Úrban.

165. Ha egyik nővér a másikat megbántotta, ne engedje lenyugodni a napot, míg alázatosan bocsánatot nem kért, a megsértett pedig legyen engesztelékeny, bocsásson meg és igyekezzék a megbántást elfelejteni.

166. Ha idegenkedést vagy ellenszenvet éreznek valamely nővér iránt, iparkodjanak mindjárt csirájában elfojtani, hasonlóképen küzdjenek a rendetlen rokonszenv ellen is. Szorgosan kerüljék a különös barátkozást, mely a lelket teljesen lefoglalja, az áhítatot gyengíti, a szívet megosztja és Istentől elvonja. Ha kezdetben egészen lelkinék látszó, különös barátságot kötnek is egymással,

mégis könnyen véthetnek ezzel az általános szeretet ellen, mellyel valamennyi nővérnek tartoznak; ezenkívül megütközésül szolgálnak a többieknek, pártoskodást szítanak, lassankint súlyosan hibázhatnak, sőt hivatásukat is veszélyeztethetik.

167. Ha ilyen eset fordulna elő, figyelmeztesse a főnöknő az illetőket négy szemközt szeretettel, de komolyan; ha az intelem nem használ, jelentse be a tartományi, illetve az Általános Főnöknőnek, hogy az megtehesse a szükséges intézkedéseket, még mielőtt késő volna.

168. A közös testvéri szeretet és összetartozáság fönntartása céljából a különböző házakban élő nővérek írhatnak egymásnak a főnöknő engedélyével, de a levélnek tartalma és hangja olyan legyen, hogy az másoknak épülésére szolgáljon s ha esetleg idegen kézbe kerülne, ne legyen okuk miatta szégyenkezni.

XVIII. FEJEZET.

Szerénység és műveltség.

169. Az igazi szerénység, mely az ember egész külsejét: szavait, tetteit, mozdulatait, tekintetét fegyelmezi, alázatos szívből és az

Úr félelméből ered. Igyekezzenek a növérek tökéletes szerénységet, nemes egyszerűséget és művelt modort elsajátítani, jól tudva, hogy ez az erény Jézus jegyeseinek legszébb ékessége, a tisztaság őre, az életszentség ismertető jele. Részletesen a következőkre figyeljenek.

170. Nagy gondot fordítsanak a szemfékezésre, szükség nélkül, könnyelműen, kíváncsian sohase tekintgessenek körül. Félkezzék szemüket s mindenütt, ahol az okosság és műveltség kívánja, tartsák szerényen lesütve, különösen a templomban, kápolnában, az utcán, a lelki olvasásnál és az étkezésnél. Ha az utcán mennek, ne nézzenek a kirakatokba, ne álljanak meg, hogy valami újdonságot megnézzenek. Ha valakivel beszélnek, nagy szerénység és szűzies tartózkodás nyilvánuljon modorukban, különösen tekintetükben.

171. Fejüket egyenesen tartsák, se túlságosan föl ne emeljék, se ne hajtsák le túlságosan és ne forgassák könnyelműen egyik oldalról a másikra. A fejnek mozdulata sohase történjék hirtelenül, hanem mindig nyugodtan.

172. Kezüik használatánál kerüljenek minden fölösleges, túlzott mozgást; ha nincsenek munkával elfoglalva, tartsák nyugodtan, kü-

lönösen ha valakivel beszélnek. Az elmélkedésnél, lelki olvasásnál, továbbá, — amennyiben lehetséges — a folyosón is takarják be a habitus ujjával. A karok lógatása és himbálása nem illik a szerzetesi szerénységhez.

173. Járásuk ne legyen se nagyon gyors, se nagyon lassú, hanem mérsékelt, nyugodt és csendes. Testtartásuk, minden mozdulatuk és egész külső megjelenésük legyen szerény, fegyelmezett, természetes és művelt, ment minden erőltetéstől és feszességtől.

174. Tekintetükből, arcvonásaikból megelégedés, szent komolysággal párosult szelíd vidámság sugározzék; a kevélységnek, szomorúságnak, a kelletlen, rossz hangulatnak, a haragnak vagy más szenvedélynek még a nyoma se legyen látható.

XIX. FEJEZET.

Bűnbánati cselekmények és fegyelmi büntetések.

175. Hogy biztosítsák a lélek és kegyelem uralmát a test és a természet fölött, — hogy elégtételt nyujtsanak Istennek mind a maguk, mind a világ bűneiért, — és hogy alkalmassá tegyék lelküket az Istennel való bensőséges egyesültség életére, buzgón gyakorolják a nővérek a külső és belső önmegtagadásokat.

176. Isten előtt legkedvesebb, önmaguknak leghasznosabb bűnbánati gyakorlatok: a) rossz hajlamaiknak, indulataiknak, főképp önakaratuknak megtörése; b) mindazon külső és belső önfegyelmezés, amellyel a Szabályok és Szokások lelkiismeretes megtartása jár; c) a hivatásbeli kötelességeik teljesítésével járó fáradsalmaknak, nehézségeknek és a közös élet terheinek türelmes és nagy-lelkű elviselése; d) gyarlóságuk és hibáik tudatából fakadó megalázódás Isten, önmaguk és környezetük előtt; e) az intelmek és megaláztatások nyugodt elviselése még akkor is, ha úgy vélik, hogy nem érdemelték meg. — Jó szerzetesházakban a főnöknők azért is rónak penitenciát a nővérekre, hogy őket az erényben: az alázatosságban, engedelmisségben, önmegtagadásban gyakorolják.

177. A külső bűnbánati cselekmények, melyek a Társulatban részben kötelezők, részben szabadon választhatók adventre, nagybőjtre, halottak-napjának nyolcadára, a következők:

1.) *Hibabevallás a káptalanban.* Mivel ez a cselekmény a zárdai életnek egyik leghasznosabb gyakorlata s a szentek állítása szerint földi tisztítótűz, azért havonként egyszer, rendszerint a hónap utolsó péntekén vádolják magukat a nővérek alá-

zatos és bűnbánó érzülettel, őszintén és egy szerüen a közös káptalanban a főnöknő előtt azon külső hibákról, amelyeket a Szabályok ellen elkövettek. Legelőször a főnöknő vádolja be magát 3 hibáról, — mint az ebédlőben szokásos, s azután az első tanácsosnőtől kérjen penitenciát. Ezután a nővérek, a legfiatalabbtól kezdve, egyenkint járuljanak a főnöknő elé; térdeljenek le, csókolják meg a feszületüket és a padlót, azután a következő formulával kezdjék a hiba-bevallást: „Isten, tisztelendő főnöknő és a kedves nővérek előtt bevallom, hogy a következő hibákat követtem el” . . . Itt számlálja el külső hibáit s azután így fejezze be: „Mindezen hibáimért kérek alázatosan bocsánatot és penitenciát; kérem tisztelendő főnöknőt, sziveskedjék egyéb hibáimra is figyelmeztetni.” — Ezután a főnöknő mérsékelte penitenciát szab rá, esetleg egyéb hibáira figyelmezteti. A nővérek minden mentegetőzés nélkül fogadják az intelmet és a penitenciát, csókolják meg feszületüket, a padlót és e szavak után: „Isten fizesse meg!” — foglalják el előbbi helyüket. A főnöknő az összes nővérekhez is intézhet figyelmeztetést vagy néhány buzdító szót.

A hibabevallási káptalan imával kezdődik és imával végződik. Előtte mondják el a 129. zsoltárt, 1 Miatyánkot, 1 Üdvözlégyet

és 1 Dicsőséget. A hibabevallásról se egymásközt, se mások előtt ne beszéljenek, a többi bűnbánati cselekményről is hallgatniok kell a világiak előtt.

2.) *Hibabevallás az ebédlőben.* A nővér az asztalolvasás után a főnöknő elé térdel, megcsókolja fészületét és a padlót és így vádolja magát: „A Tisztelendő Anyától (vagy főnöknőtől) és a kedves nővérektől alázatosan bocsánatot kérek azon hibáimért, amelyeket pl. pontatlansággal, türelmetlenséggel és a hallgatás megszegésével követtem el.” Ezután újra megcsókolja fészületét és a padlót és eltávozik. A hibabevallás az ebédlőben egyszerre csak 3 hibára szorítkozzék.

3.) Aki a közös és hangos imádságnál vagy az asztalolvasásnál zavart okoz, tartozik a gyakorlat befejezése után térdelve bocsánatot kérni.

4.) *Térdenállva étkezés és padlócsókolás.*

5.) *Lábnyomok csókolása.* A vezeklő az ebédlőben az ajtó közelébe térdel és mialatt a nővérek előtte elhaladnak, ismételten megcsókolja a padlót.

6.) *Lelki-alamizsnaérés.* Este az elmélkedés tárgyának megbeszélése után a vezeklő nővér először a főnöknő s azután egyenkint a nővérek elé térdel és így szól: „Kérek alázatosan lelki-alamizsnát.” Erre

mindegyik valamely külső hibájára figyelmezteti, a vezeklő pedig így köszöni meg: „Isten fizesse meg!” Miután befejezte vezeklését, a főnöknőtől és a nővérektől bocsánatot kér hibáiért, ha sokan vannak a nővérek, 5—6 kérés után beszüntetheti a főnöknő a vezeklést.

7.) *Az elmélkedésnek térdelve való végzése* legalább egynegyed óráig.

8.) Lefekvés előtt a cellában a 129. zsoltár, egy-két Miatyánk és Üdvözlégy, vagy más rövid imádság elvégzése *kitárt karokkal*.

9.) *A keresztúti ájtatosság, a hét bűnbánati zsoltár*, vagy azok közül egyiknek-másiknak elvégzése.

10.) *Más nővér heti foglalkozásának elvégzése*, például az étkezőben a nővéreknek felszolgálni, az étkezésnél olvasni vagy valamely szobát, cellát kitakarítani.

11.) *Advent és nagybőjt pénteklein* a Szabályokban előírt kolláció után imádkozzák el térdelve és fönnhangon Szűz Mária időszaki himnuszát: adventben „Ő tenger csillagát”-t, nagybőjtben „Álla a keserves Anyá”-t.

12.) Minden *kántorbőjt* alkalmával nyíraság le hajukat a bevett gyakorlat szerint. (A főnöknő jelöljön ki erre egy vagy két nővért. A zárdai ruhát úgy öltsek fel, hogy hajuk ki ne lássék.)

178. Tekintettel a nehéz és fáradságos munkára, melyet a nővérek az iskolában és a házban végeznek, elégedjenek meg az Egyház által előírt böjttel. — Karácsony böjtjén és nagypénteken szigorúbban böjtöljenek. Az étkezés e napokon reggeliből, délből egy fogásból, rendesen levesből, este pedig három fogásból álljon.

179. A főnöknő engedélye nélkül nem szabad a nyugalomra kijelölt időt sem fönnmaradással, sem korábbi fölkeléssel meg rövidíteni. A főnöknő csak kivételesen és sürgős esetekben adjon e tekintetben engedélyt.

180. Ha valamely nővér jelentékenyebb külső hibát követett el, a főnöknő feladhatja neki penitenciául, hogy vádolja magát az ebédlőben. Az ilyen önvádolás az asztalolvasás után történik. A nővér a főnöknő elé térdel, megcsókolja feszületét és a padlót s így szól: „Beismerem, hogy pl. engedetlen voltam, amennyiben a Szabály, vagy előjáróm ezen vagy azon rendelkezését nem teljesítettem s kérek ezért alázatosan bocsánatot.”

181. Mivel a főnöknőknek legfőbb kötelességük arról gondoskodni, hogy a jó szellem és a zárdai fegyelem fennmaradjon és virágozzék, azért kötelesek a hibázókat anyai szeretettel párosult komolysággal inteni,

figyelmeztetni s ha szükséges büntetni is. Ily esetekben azonban necsak az elkövetett hibára, hanem az illető nővér egyéniségére, korára és egészségére is legyenek figyelemmel s ne annyira a büntetést, mint inkább a hibázó megjavítását tartsák szemük előtt.

182. Penitenciául a felsorolt bűnbánati cselekmények alkalmazhatók. Ezenkívül, ha egyik nővér a másikat megbántotta, a főnöknő maga elé hivathatja az illető nővért és megkövetelheti tőle, hogy előtte kérjen a megsértett nővértől bocsánatot s ha a hiba ismételen előfordul, megkövetelheti tőle, hogy vádolja magát a hibáról nyilvánosan, az étkezőben.

183. Nagyobb külső hibákért nagyobb büntetések alkalmazandók. Ezek azonban az Általános, illetve tartományi főnöknőnek vannak fönntartva, akik e tekintetben tanácsuk véleményét is vegyék igénybe. Ily penitenciák lehetnek:

1.) a megtisztelő, bizalmi hivatalnak elvesztése;

2.) a sorrendben az utolsó helynek elfoglalása hosszabb vagy rövidebb időre;

3.) a hibázó nővérnek az Általános Főnöknő és tanácsa elé való idézése és megintése s az intelemnek a jegyzőkönyvbe való felvétele;

4.) a nővér hibájának és penitenciájának nyilvános felolvasása az étkezőben.

Miután a nővérek elfoglalták helyüket az asztalnál, a vezeklő nővér a főnöknő elé térdel, aki hangosan felolvassa hibáját. Pl.: Minthogy N. N. nővér ismételt intésre sem igyekszik igazán megjavulni, hanem (. . . itt megnevezendő a hiba és súlyosbító körülményei,) azért most a Tisztelendő Anya nevében és meghagyásából intjük és kérjük, hogy hagyja el a veszélyes útát, amelyre tévedett. Penitenciául . . . (itt megnevezendő a büntetés, amely lehet valamely bűnbánati cselekmény, pl. térdelve étkezés, bocsánatkérés, a sorrendben az utolsó hely). A büntetés a hiba természete és nagysága, valamint a nővér kora, egészsége és egyénisége szerint enyhébb vagy keményebb. Ezt az iratot a vezeklő nővér írja alá, s a főnöknő küldje be az Általános, illetve tartományi főnöknőnek. Ezzel azonban ne érje be a főnöknő, hanem buzgón imádkozzék a nővér megjavulásáért és a nővéreket is szólítsa fel az imádságra, mert közös esdekléssel könnyebben megnyerik Istentől a kegyelmet.

184. Egyik nővér se vesse a hibázonak szemére hibáját, vagy hogy büntetésben részesült. Mind a főnöknő, mind a nővérek nagy szeretettel bánjanak az ilyen nővérrel, nehogy kedvetlenség, elcsüggedés, elkeseredés vagy ellenszenv férközzék szívébe.

XX. FEJEZET.

Ruházkodás.

185. A szerénységen kívül a zárdai ruha is oltalmazza a nővéreket a világ szellemétől. A ruházatban sohasem szabad a szerénységről megfélekedezniök és kerülniök kell minden hiúságot. A nővérek összes ruhajelöltje legyen tisztességes, de egyszerű. A zárdai ruha szövete legyen könnyű, egyforma, de a házi nővéreké legyen valamivel erősebb. A Szerzetesek Római Szent Kongregációja 1918. júl. 1-én 475/15. sz. alatt kelt engedélyével a házi nővérek kivétel nélkül az utcán és utazás alkalmával fekete vélmotot viselhetnek.

186. Hogy az öltözet eredeti alakja megmaradjon, az anyaghoz levéltárában megőrzendők annak mintája és méretei s azokon változtatni nem szabad. Minden házban tartoznak a nővérek az öltözet eredeti szabásához alkalmazkodni; aki ez ellen vét, büntetésben részesül.

A szerzetesi ruhák fontosabb méretei a következők: 1. A mellfátyol szélessége 38—40 cm, hossza pedig a vászon szélessége. Az oldalrész hossza 27 cm, szélessége felül 16 cm, alul 25 cm. Az összevarrásnál 6 cm, a szalagok rávarrásánál pedig elülről 3 1/2 cm. kihagyandó. — 2. A homlokszalag egész

szélessége 10 cm. A homlokszalag behajtása és a nyakbefödő alsó behajtása 1 cm. A rávarrandó szalagok hossza 24 cm, a hurokszalagé 9 cm. A mellfátyolon a ráncok száma három. — 3. A habituson a lerakások száma elől is, hátul is négy. — 4. Az övhöz csak 2 m-t szabad felhasználni. — 5. A rózsafűzér teljes hossza a feszülettől számítva 140 cm-nél több nem lehet.

187. Vélumot, habitust és övet rendszerint minden harmadik vagy negyedik évben kapnak a nővérek. Senkinek se legyen kettőnél több jó habitusa, véluma és öve; a harmadik csak elviselt lehet.

188. A főnöknők anyai szeretettel gondoskodjanak, hogy a nővérek a szükséges ruhaneműekben ne szenvedjenek hiányt, de arra is legyen gondjuk, hogy senkinek se legyen fölösleges ruhaneműje.

189. A nővérek fehérneműje, ágyneműje egyszerű legyen, csak az ingen és a hálókabát gallérján és ujján, meg a főkötön lehet keskeny himzés vagy csipke.

190. Ruhaneműiket, különösen a zárdai öltönyöket tisztán és jó rendben tartsák a nővérek; kiméljék, hogy idő előtt el ne szakadjanak; a kisebb javításokat lehetőleg maguk végezzék. Ha valamely ruhadarab hasznavehetetlen, mutassák meg a főnöknöknek, aki ha szükséges, gondoskodik másiról.

XXI. FEJEZET.

Lakás.

191. Az iskolás nővéreknek, — s ahol lehetséges, a házi nővéreknek is — legyen külön cellájuk. Ezenkívül legyen minden házban kápolna, hol imáikat végzik, közös étkező és társalgó, ahová lelki olvasásra, hibabevallásra és üdülésre gyülekeznek. A kisebb házakban az étkező is szolgálhat társalgóul.

192. A cellák felszerelésében is nyilatkozzék meg a szegénység szeretete. Butorzatuk: 1 íróasztal, 1—2 szék, 1 kis imazsámoly, 1 ágy, 1 mosdószekevény, 1 szekevény felerészben rekeszekkel, felerészben pedig fogassal. Ha a nővérek közös hálósobában alusznak, akkor ágyuk fehér, mosható függönnyel legyen körülvéve, hogy mindegyik nővérnek elkülönített fekvőhelye legyen. Ékességük: a feszület, egyszerű keretbe foglalt néhány szentkép s a szenteltvíztartó.

193. Egyik nővérnek sem szabad celláját vagy a benne levő butorokat bezárnia, hogy a főnöknő bármikor bemehessen s mindent megnézhesen.

194. Ha a nővérek szükség esetén felkeresik egymást a cellákban, kopogjanak, mielőtt belépnek és igyekezzenek dolgukat lehetőleg röviden elvégezni.

195. Az Általános Főnöknőt és tanácsos-

nőit, az általános titkárnőt, az általános gondnoknőt külön engedély nélkül felkereshetik cellájukban.

196. Egyik nővér se hagyja el celláját, míg teljesen fel nem öltözködött, még éjjel se távozzék abból habitus és fejkendő nélkül.

197. Cellájukat mindenkor tisztán és rendben tartsák, s az ajtókat csendesen nyissák és csukják.

198. Esti imádság után engedély nélkül nem szabad a cellákban és hálósobákban fennmaradni.

199. Éjjelre a klauzurát be kell zárni.

200. A butorok, — melyek az egész Társulat vagy az egyes nővérek használatára szolgálnak, — a szent szegénység szellemében egyszerűek legyenek és közönséges fából készüljenek. Ez a szabály azonban nem kötelező az iskola és internátus termeire, sem a fogadó és vendégszobákra, mert bár itt is egyszerűségnek kell uralkodnia, a főnöknő mégis — belátása szerint — azt szerezheti be, ami Isten nagyobb dicsőségét s a Társulat különös célját jobban előmozdítja.

**Táplálkozás. — Szakácsnő és ebédlő-
gondozó.**

201. A nővérek közösen étkeznek az étkezőben, csak betegség vagy utazás alkalmával étkezhetnek külön. Idegenek nem étkezhetnek a nővérek asztalánál.

202. Étkezésnél sohase feledkezzenek meg a zárdai szerénységről, a műveltségről és mértékletességről. Szenteljék meg az étkezést is jószándékkal, gyakoroljanak önmegtagadást és figyeljenek a lelkiolvasásra, hogy míg a test felüdül, a lélek is új erőt nyerjen az erények gyakorlására.

203. Hogy a táplálkozásra nézve is egyformaság uralkodjék a Társulat házaiban, a következő irányelvek tartandók szemelőtt.

1.) Reggelire kávé vagy tej s hozzá kifli, zsemlye vagy kenyér; — 10 órára kenyér, tej, vaj vagy megmaradt főzelék stb. — Délután ozsonnára kávé vagy tej, gyümölcs vagy egyéb kenyérrel.

2.) Délben az ebéd rendszerint három fogásból álljon.

a) Köznapokon: hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton leves, főzelék tészta; vasárnap, kedden, csütörtökön tészta helyett húsféle.

b) Vasárnapokon a felsorolt ételek jobban

elkészítve kerülnek az asztalra, s italul egy deciliter bort kapnak a nővérek.

c) A parancsolt ünnepeken, a Társulat különös ünnepein, továbbá az Általános Főnöknő nevenapján és születésnapján az egész Társulatban, — az általános tanácsosnők, az általános titkárnő s az általános gondnoknő nevenapján az anyaházban, — a házfőnöknők nevenapján és születésnapján saját házukban a rendes vasárnapi ételsor mellé még tészta és esetleg gyümölcs is adható.

3.) Vacsorára leves vagy tej s hozzá vasárnap, hétfőn és szerdán húsféle, a többi napokon főzelék, tojás vagy vaj.

4.) Köznapokon ebédnél a harmadik, vacsoránál pedig a második fogást gyümölcs is pótolhatja.

5.) Karácsony-, húsvét-, és pünkösdkor, Jézus szent Nevének ünnepén, Nagyboldogasszony, Szt. József, Fourier Szt. Péter, Szt. Ágoston ünnepén, Szilveszter-estéjén, az Általános Főnöknő név- és születés napján és a farsang három utolsó napján az összes házakban, — a házfőnöknők név- és születésnapján pedig saját házukban vacsora helyett u. n. nagyozsonna legyen, mely alkalommal húsféle, tea, kávé vagy csokoládé, azonkívül sütemény és gyümölcs is kerülhet az asztalra.

204. A jelzett időközön kívül a főnöknő engedélye nélkül tilos az étkezés, a cukorka

fogyasztása azonban egészségi okokból megengedett.

205. A szakácsnő az ételeket, még a legegyszerűbbeket is ízletesen s a lehető legnagyobb gonddal készítse el. Kiváló gondot fordítson a betegek és az üdülők ételeinek elkészítésére. E tekintetben a kapott rendelkezés szerint járjon el. Gondja legyen arra is, hogy az ételek néhány perccel az étkezés ideje előtt pontosan elkészüljenek.

206. Sohase feledkezzék meg a zárdai szegénységről és az okos beosztásról. Ne csak az élelmiszerekkel, hanem a tüzelőanyaggal is takarékoskodják és vigyázzon, hogy gondatlanságból semmi kárba ne vesszen, az ételek és élelmiszerek el ne romoljanak. Az asztalnál fönnmaradt ételeket gondosan tegye el s a főnöknő rendelkezése szerint vagy a házi alkalmazottaknak, vagy a szegényeknek ossza ki.

207. A nővérekkel, aspiránsokkal és mindazokkal, kik kötelességének teljesítésében segítségére vannak, szeretettel érintkezzék; legyen irántuk szelíd és türelmes, hogy jó példájával mindannyiuknak épülésére szolgáljon. Gondja legyen arra is, hogy őket a főzésben mindjobban kiképezze.

208. Az ebédlőt és mindent, ami abban van, az ebédlő-gondozó nővér tartja tisztán

és rendben, s ugyanő szolgál fel a nővéreknek az étkezéseknél.

209. Étkezés előtt egynegyed órával terítse föl az asztalt, gondoskodják friss vízről, kenyérről s mindenről, ami szükséges, hogy ne hiányozzék semmi, amikor a nővérek az ebédlőben megjelennek.

210. Az étkezés ideje alatt legyen figyelmes, hogy észrevegye, ha valami hiányzik; ne várjon, míg azt tőle kéri, hanem azonnal szolgáljon vele.

211. Ha valamely nővérnek a kapott rendelkezés szerint valami különleges ételt kell felszolgáltatnia, tegye azt gondosan és szeretettel.

212. Ha a közös asztalnemű, pohártörő, edényruha stb. ernyedni kezd, jelentse a gondnoknőnek, hogy az a javításról gondoskodják.

213. A szakácsnő és ebédlő-gondozónővérek kötelességeiknek teljesítésében legyenek gondosak, rendszeretők, előzékenyek és türelmesek. Hogy nehéz és fáradságos munkájukat mindig szeretettel végezhessek, gondoljanak a Boldogságos Szűz Máriára, aki Názáretben hasonló foglalkozásban alázatosan és örömmel szolgált az édes Jézusnak és Szent Józsefnek, — továbbá arra a szeretetre, amellyel Jézus szolgált tanítványainak.

XXIII. FEJEZET.

Üdülés.

214. Az üdülésnek elsősorban az a célja, hogy a nővérek a munka után szellemi és testi erejüket felélénkítsék, kedélyüket felvidítsák, de amellett arra is szolgáljon, hogy a kölcsönös testvéri szeretetet fönntartsa és növelje. Szenteljék meg az üdülést jószándékkal s végezzék el előtte és utána az előírt imádságot. Nyilatkozzék meg az üdülésnél a krisztusi szeretet, amely jóságos, alázatos, türelmes, egyszerű, vidám és mindenkinek mindene óhajt lenni. Ily módon az üdülés a nővérek lelki előmenetelét is előmozdítja s érdemeiket növeli.

215. A közös üdülésen valamennyi nővér köteles megjelenni. A főnöknők ne engedjék meg, hogy valamely nővér az üdüléstől egészen vagy részben elmaradjon, kivéve a fontos eseteket, pl. ha valamely munka halasztást nem tűr.

216. A nővérek közös üdülésén világi személyek nem vehetnek részt.

217. Az üdülés időtartama hétköznapokon háromnegyed óra, amelyet a helyi körülményeknek megfelelően ebéd után és este vagy csak este használnak fel. Vasár- és ünnepnapokon ebéd után a Vesperásig, este pedig háromnegyed óráig tart a közös üdülés.

218. Iskola évben a nővérek délután 4—5-ig csendesen elintézhetik egymás között a tanítással, neveléssel és egyéb kötelességeikkel kapcsolatos dolgaikat, valamint a tanítási órák között tízpercekben a szükségeseket.

219. Szünidőben este a felajánlási imák elvégzése után már beszélgethetnek a nővérek a közös üdülés kezdete előtt is. Egyébként pedig iskolai évben épúgy, mint a szünidőben a csendhallgatás szigorú és lelkiismeretes megtartásával biztosítsák maguknak azt a lelki összeszedettséget, amely az eredményes külső munkához és a jó Istennel való belső egyesüléshez szükséges.

220. Étkezésnél is megengedett a társalgás és pedig:

1.) mindennap az ebédnél és vacsoránál, de csak az utolsó fogás alatt;

2.) a parancsolt ünnepeken, továbbá karácsony-, húsvét- és pünkösd másnapján, Jézus szentséges Szívének-, Magyarok Nagyszasszonyának (okt. 8.), Szent Józsefnek-, Szent József pártfogásának (húsvét után II. vasárnapra következő szerdán)-, Szent János apostol ünnepén és a Társulat különös ünnepein, továbbá az Általános Főnöknő, az általános tanácsosnők, az általános titkárnő, az általános gondnoknő névnapján és farsang három utolsó napján, a házfőnöknők névnapján (de csak saját házukban),- délben csak a Szent-

írásból s a Római Martyrologiumból, este pedig Kempis: Krisztus követésének IV. könyvéből van olvasás.

3.) A fönt felsorolt napokon, vasárnapokon és a nagy szünidő hétköznapijain mindkét ozsonnánál szabad beszélgetni.

221. Derült, vidám hangulat és szeretet uralkodjék az üdülésnél. Az Istenben egyesült lelkek öröme és szelíd békéje nyilatkozzék meg a társalgásban. A műveltség és szerénység szabályairól se feledkezzenek meg az üdülésnél.

222. Ne társalogjanak állásukhoz nem illő dolgokról és kerüljék mindazt, amivel a jelenlevőket vagy távollevőket megsérthetnék. Tartózkodjanak a heves és szeretetlen vitatkozástól, a túlságosan hangos beszéd-től és nevetéstől. Ne rontsák el az üdülést rossz hangulattal, sem azzal, hogy semmit vagy pedig túlságosan sokat beszélnek. Ne társalogjanak mindig ugyanazzal a nővérrel, mert ez a közös szeretet kárával jár.

223. Szőjjenek a társalgásba a lelki életre vonatkozó gondolatokat is, beszéljenek épületes és hasznos dolgokról vagy olvassanak fel valamely jó könyvből. Ünnepeken és vasárnapokon társasjátékkal és olvasással is szórakozhatnak. Általában arra törekedjenek, hogy az üdülést kellemessé tegyék.

Az üdülés fokmérője a szerzetesházak

jószellemének: ha a nővérek vidámak az üdülésnél, akkor minden rendben folyik, de ha hiányzik a vidámság, akkor baj van a szerzetes-családban.

XXII. FEJEZET.

Házi- és napirend.

224. A közös életnek jól rendezettnek kell lennie. Igyekezzenek tehát a házi- és napirendet, — mint a békés és egységes szellem előmozdítóját — Isten nagyobb dicsőségére pontosan betartani.

225. *A nővérek napirendje a következő:*

5 órakor: Felkelés, 20 percig öltözködés, azután reggeli imádság, elmélkedés. Vasár- és ünnepnapokon, iskolai szünnapokon, továbbá a nyári nagy szünidőben $1\frac{1}{2}$ 6-kor van fölkelés.

6 órakor: Szentmise és szentáldozás.

$\frac{3}{4}$ 7 órakor: Reggeli, takarítás.

$\frac{1}{4}$ 8 órakor: Az ifjúság szentmiséje.

8—12-ig illetve $8\text{—}\frac{3}{4}$ 1-ig: Tanítás, illetve szellemi vagy házi munka.

12— $1\frac{1}{4}$ 1-ig illetve $\frac{3}{4}$ 1—1-ig: Szentségimádás, részletes lelkiismeret-vizsgálás.

$\frac{1}{4}$ 1—2-ig illetve $1\text{—}\frac{1}{2}$ 3-ig: Ebéd, utána rövid szentséglátogatás, üdülés.

2—¹/₄ 6-ig: Tanítás, illetve szellemi vagy házi munka, ozsonna.

¹/₄ 6—¹/₂ 6-ig: Lelkiolvasás.

¹/₂ 6—6-ig: Elmélkedés.

6—¹/₄ 7-ig: Szentségimádás.

¹/₄ 7-kor: Vacsora, utána szentséglátogatás, szellemi vagy házi munka.

³/₄ 8—¹/₂ 9-ig: Üdülés.

¹/₂ 9 órakor: Az elmélkedés felolvasása és megbeszélése.

³/₄ 9 órakor: Esti imádság.

A zsolozsmát és rózsafüzért mindenki akkor végezheti, amikor neki legalkalmasabb.

226. Vasárnapokon és ünnepeken a következő változással módosul a napirend:

¹/₂ 7 órakor: Szentmise, szentáldozás.

7 órakor: Zsolozsma (Hórák) közösen, fennhangon és váltakozva.

¹/₂ 8 órakor: Reggeli, takarítás.

8 órakor: Szentmise.

10 órakor: Exhortáció, katekézis vagy lelkiolvasás.

12 órakor: Szentségimádás, utána ebéd.

1—2 órakor: Üdülés.

2 órakor: Zsolozsma (Vesperas) közösen fennhangon és váltakozva.

3 órakor: Litánia, szentségi áldással.

¹/₂ 6 órakor: Zsolozsma (Matutinum és Laudes) közösen, fennhangon és váltakozva.

Az elmélkedést ki-ki magánosan végzi a neki megfelelő időben.

227. A főnöknőknek nem áll jogukban az előrt napirenden tetszésük szerint változtatni. Ha a helyi körülményeknél fogva azt nem egészen úgy tarthatják meg, mint a Szokások előírják, akkor terjesszék a változásokat az iskolai év elején az Általános, illetve a tartományi Főnöknő elé jóváhagyás céljából.

228. Ha valamely nővér az előirt közös gyakorlatoknál: reggeli- és esti imánál, elmélkedésnél, imádásnál, üdülésnél stb. nem jelenhet meg, kérjen engedélyt a főnöknőtől; előre nem látott esetben pedig jelentse be utólagosan elmaradásának okát. Ha valamely hivatalban vagy munkánál ketten vannak, hetenkint váltakozva vegyenek részt a közös gyakorlatokon.

XXV. FEJEZET.

Betegek és előhaladott korú nővérek.

229. A betegek és előhaladott korú nővérekről különös szeretettel gondoskodják a főnöknő. Legyen irányukban olyan, mint a jó anya: igyekezzék őket testi-lelki támogatásban és vigasztalásban részesíteni. A betegeket látogassa meg mindennap.

230. A főnöknő engedélye nélkül nem szabad a nővéreknek az orvos segítségét igénybe venniük, azért ha betegek, jelentsék be a főnöknőnek, hogy az minden szükségről gondoskodják. A betegek mindabban, ami a főnöknő rendelkezésével nem ellenkezik, engedelmeskedjenek a betegápolónak és az orvosnak.

231. Úgy tekintsék a betegséget, mint megszentülésüknek eszközét; azért fogadják Isten kezéből, viseljék türelemmel és megnyugvással. Ha nem képesek az előírt ájtatossági gyakorlatokat végezni, kérjenek a főnöknőtől fölmentést, de maradjanak bensőséges egyesülésben Istennel s dicsőítsék Őt fohászimákkal és teljes önátadással.

232. Betegségükben se feledkezzenek meg a szegénységről, ne kívánjanak drága, rendkívüli orvosságot és rendkívüli gyógykezelést. Ami szükséges és lehetséges, azt az előjárók úgyis megteszik. Helyezzék bizalmukat a jó Istenbe és ne annyira az orvosba vagy orvosságba.

233. Hogy a látogatások a beteget ki ne fárasszák, azért — a tanácsosnők kivételével — a nővérek csak a főnöknő engedélyével látogathatják meg a betegeket. Beszélgetésük legyen épületes, vigasztaló, bátorító. Minél súlyosabb a beteg állapota, annál rövidebb ideig tartózkodjanak nála; szelíd, nyugodt

hangon beszéljenek és kerüljenek mindent, ami a betegnek terhére esnék. Ha a beteg állapota már válságos, távozásuk előtt végezzenek nála valamely rövid imát.

234. Ha a beteg nővér felgyógyult, a főnöknő szeretettel gondoskodják üdüléséről, de ügyeljen arra is, hogy a kivételek el ne kényeztessék s a lelki életben, az imádságban el ne lanyhuljon. A felgyógyult nővér adjon hálát Istennek a felgyógyulásért, de mondjon köszönetet azoknak is, akik betegségében ápolták és róla gondoskodtak. Jelentkezzék a főnöknőnél, hogy a közös életmódhoz visszatérhessen; a főnöknő azonban legyen óvatos és csak akkor engedje a nővért nehéz foglalkozáshoz, ha teljes felgyógyulásáról meggyőződött.

235. Ha a beteg útravaló gyanánt veszi magához az Úr szent Testét, akkor a nővérek, — ha hivataluk nem akadályozza őket, — ünnepiesen, égő gyertyával kísérik a Legméltóságosabb Oltáriszentséget. Ha más alkalommal viszi a pap a Szentséget valamely beteghez, két nővér kísérije égő gyertyával.

236. Ha beáll a halálküzdelem, a nővérek — amennyire hivataluk engedi, — imádkozzanak mellette, vagy az oratóriumban (kápolnában). Végezzék el az imádságokat a haldoklóért s az elköltözött lélekért. (Lásd

a „Halotti Zsolozsmá“-ban!) A főnöknő maradjon mellette kimulásaig.

237. A Társulat előjárósága kiváló anyai szeretettel gondoskodik azokról a nővérekről, akik magas koruk vagy gyógyíthatatlan betegségük miatt a munkasorból kidőltek, mert erejüket a Társulat hűséges szolgálatában örvélték fel, s mert az Úr hosszantartó testi szenvedést bocsátott rájuk. E nővéreket az anyaházhoz tartozó szanatóriumban helyezze el az Általános Főnöknő, hogy a magaskorú nővérek élete alkonyát megszüpítve, a betegek szenvedéseit megenyhítve, őket a boldog örökkévalóságra előkészítse.

238. Ennek a Jézus szts. Szívének szentelt Otthonnak lakói viszont úgy tekintsék magukat mint a Társulat „Máriái“, kik arra vannak hivatva, hogy megkettőztetett buzgósággal, bensőségesebb imával és a Legm. Oltáriszentség gyakori és áhitatos imáadásával leedsjék a Társulat „Mártá“-inak munkálkodására, valamint az Egyházra és hazára a szentségi Úr Jézus áldását. Az imatöbbleten kívül állapotuknak megfelelő könnyebb munkával is foglalkozzanak e nővérek, így például: segítsenek a takarításnál, a kerti munkánál, a baromfitenyésztésnél, javítgassák az értük dolgozó nővérek és a betegek ruhá-neműit stb. Nagyon hűségesek legyenek a Szabályok, főleg a hallgatás megtartásában,

s mindannyian arra törekedjenek, hogy csöndes, zavartalan egyetértés, résztvevő és tevékeny testvéri szeretet és Istenben forrásozó vidámság legyen e szent hajlék uralkodó hangulata.

239. A betegek, főleg a Szent-Szív-Otthon betegeinek kiszolgálására alkalmas nővéreket adjon az Altalános Főnöknő. Az éjszakai virrasztást lehetőleg úgy kell beosztani, hogy ugyanaz a nővér ne legyen két egymásután következő éjszakán a súlyos betegnél, kivéve, ha fontos ok ezt másképp kívánná.

XXVI. FEJEZET.

Segédeszközök a klauzúra tökéletes megőrzésére.

240. A világiakkal csak akkor érintkezzenek a nővérek, ha hivatásuk vagy a felebaráti szeretet megkívánja. Viselkedésük legyen művelt, barátságos, párosuljon zárdai szerénységgel és szent komolysággal. Legyenek okosak és óvatosak, ne hallgassanak meg állásukhoz nem illő dolgokat.

241. Sohase közöljék a világiakkal a Társulat belső ügyeit és saját nehézségeiket s a nővérekről se tegyenek soha olyan nyilatkozatot, amellyel jóhírnevüknek árthatnának, mert ennek kiszámíthatatlan rossz követke-

ményei vannak. Amely házban jó szerzetesi szellem uralkodik, ott szeretettel védelmezi egy valamennyit és valamennyi egyet. Az egyháziakról és a világi előljárókról mindig tisztelettel nyilatkozzanak.

242. Ha szüleik vagy rokonaik meglátogatják a nővéreket, nem szabad velük étkezniök, vagy velök egy szobában hálgniok. Hogy gyakori és szükségtelen látogatások elő ne forduljanak, arra a főnöknő köteles felügyelni.

243. Ha a nővérek a házön kívül álló templomba, iskolába vagy bárhová mennek, párosan menjenek s útközben — amennyire lehetséges — tartsák meg a hallgatást. Ha valaki megszólítja őket, szívesen, de lehetőleg röviden válaszoljanak.

244. Az idegenekkel: egyházi és világi személyekkel való levelezés csakis azokra az esetekre szorítkozzék, amikor hivatalos ügyeiket rendezik, vagy az udvariasság megköveteli. Volt tanítványaiknak azonban írhatnak évenként 1—2-szer, hogy őket a jóban megerősítsék.

245. A nővérek csak az Általános Főnöknő, illetőleg a tartományi főnöknő engedélyével utazhatnak. Utazás előtt látogassák meg néhány percre az Oltáriszentséget s kérjék a főnöknő áldását. Az utazás kezdetén végezzék el az utazási imádságot s a

Szt. József litániáját. Megérkezéskor első útjuk ismét az Oltáriszentség elé vezessen és jelentkezzenek a házfőnöknőnél.

246. Utazás alatt is végezzék el az áhítatgyakorlatokat s igyekezzenek megőrizni a külső és belső összeszedettséget.

247. Viseljék türelemmel az utazás kellemetlenségeit és nehézségeit. Ha a várótermekben más házból érkező nővérekkel találkoznak, üdvözljék egymást szeretettel, de tartózkodjanak a hangos baszádtól. A világiakkal kerüljenek minden szükségtelen társalgást, általában legyenek szerények és óvatosak, mert erre az utazás alkalmával különösen szükségük van. — Ha hosszabb útra mennek, útközben étkezhetnek is, de végezzék azt szerényen s lehetőleg akkor, amidőn egyedül vannak.

248. Ha utazás közben valahol éjjelre ki szállnak vagy hosszabb időre megállapodnak és a Társulatnak ott háza van, akkor oda térjenek be; ha nincs, akkor más szerzetesnők zárdájában kérjenek szállást; ha pedig a községben nincs női szerzetesház, akkor vagy a plébánián, vagy jóhírű katolikus családnál szálljanak meg.

249. Ha a nővérek utazás közben, vagy bármely más alkalommal a Társulat házaiba betérnek, mindenben a ház főnöknőjének vannak alávetve. A főnöknők és a nővérek

pedig fogadják őket szeretettel s gondoskod-
janak szükségleteikről. A vendégek iránt
megnyilvánuló szíves szeretet egyik ismertető
jele a ház szellemének és eszköze a Társulat
egységének.

250. Áthelyezések alkalmával útközben
imádkozzanak a nővérek a gondjaikra bízán-
dó gyermekekért s ha már közelednek a
községhez, hol Isten dicsőségére működni
fognak, hívják segítségül a gyermekek Őrző-
angyalait, hogy munkájukra esdjék le Isten
áldását.

251. Az utazás költségeit az a ház viseli,
ahol az áthelyezett nővér működött.

252. A lelkigyakorlatok üdvös eredményé-
nek megszilárdítása és a szerzetesi fegyelem
megóvása érdekében a nővérek a lelkigyakor-
latok megkezdése előtt és annak befejezése
után is csak a zárdában fogadhatják szülei-
ket és rokonaikat. A házfőnöknő csak
azokat a nővéreket engedheti ki a zárdából,
akik az Általános Főnöknőtől írásbeli
engedélyt kaptak: a) súlyosbeteg szüleik
látogatására, b) orvosi gyógykezelésre.

253. Rendes körülmények között a
bevásárlásokat ügyes és megbízható világi
személyek végezzék, vagy kérjenek mintákat
az árukból és válasszanak bent a zárdában.
A nővérek személyesen csak rendkívüli
esetben és csak az Általános Főnöknő

írásbeli engedélye alapján vásárolhatnak.

254. Ha a nővérek az Általános Főnöknő, tartományi főnöknő vagy sürgős esetben a helyi főnöknő engedélyével nagybeteg szüleik látogatására vagy temetésére haza utaznak, s a Társulatnak ott háza van, télen legkésőbb 5 órára, nyáron pedig 1/2 6-ra kötelesek a zárdában megjelenni, hogy előírt imáikat nyugodtan elvégezhessék.

255. A házfőnöknők akkor is kérjék ki az Általános Főnöknő illetve tartományi Főnöknő engedélyét, ha tanítványaikkal tanulmányi utat akarnak tenni. Az Általános- és tartományi Főnöknőhöz sem utazhatnak előleges engedély nélkül, csakis fontos és sürgős esetben tehet kivételt a házfőnöknő.

256. Ha a nővérek az Általános- vagy tartományi Főnöknő engedélyével egészségi, tanulmányi vagy bevásárlási okokból a fővárosba vagy más, nagyobb városba utaznak, szigorúan tilos, hogy ilyen alkalmakkor szüleiknél, hozzátartozóiknál vagy ismerőseiknél látogatást tegyenek, mert a Szent Szabály 132. pontja határozottan megállapítja, hogy csak nagybeteg szüleik látogatására mehetnek haza.

Óvó rendelkezések a szent szegénység szellemének fenntartására.

257. A nővéreknek nem szabad maguknál pénzt, bélyeget és bélyeges levelezőlapokat tartani. A tanítónők, akik különórát adnak, minden hónapban pontosan számoljanak be a főnöknőnek. A katolikus missziók javára gyűjtött adományokról is minden hónapban számoljanak be, adják át a főnöknőnek a pénzt, ez pedig az iskolai év végén küldje be az egész összeget az Általános, illetve a tartományi Főnöknőnek.

258. Ha a nővérek egészségének helyreállítása (ideértve a fogcsináltatást is) nagyobb kiadással járna, mint amelyet a ház bevételei fedezni bírnak, akkor a nővér a főnöknő engedélyével igénybe veheti szülői vagy hozzátartozói támogatását, ha azok anyagi körülményei ezt megengedik és ezt szívesen meg is teszik.

259. Ha a nővérek szüleiktől vagy rokonaiktól ajándékuul pénzt kapnak, adják át a főnöknőnek. Tilos az ilyen pénzeket külön a nővérek nevéen őrizni, hanem mint más adományt, a közvagyonhoz kell csatolni.

260. A ház jótéevőinek, plébánosnak, igaz-

gátónak és gyóntatónak névnapjuk alkalmából hála fejében nyújtott ajándékok ne legyenek igen drágák, hanem a Szegény Iskolanővérekhez illők.

261. Azok az ajándékok is, amelyekkel a nővérek főnöknőjüknek névünnepe alkalmából igyekeznek örömet szerezni, legyenek hasznosak, egyszerűek és szerzetesnőkhöz illők.

262. Rokonaiknak sem a nővérek, sem a főnöknők nem adhatnak drága vagy sok munkát igénylő ajándékokat.

263. A helyi, különösen a házi szegényeket — a ház anyagi körülményei szerint — ruhával és élelmiszerekkel segíthetik és kell is segíteniök. A ház javaiból világiaknak semmit sem kölcsönözhetnek a főnöknő, illetőleg a tartományi vagy Általános Főnöknő engedélye nélkül.

264. A nővérek csak katolikus kereskedőtől vásároljanak. Órizkedjenek a házalóktól és szélhámosoktól.

265. Hogy a nővérek a szegénységet és engedelmisséget könnyebben és tökéletesebben gyakorolják, kérjenek a kisebb dolgokra havonként általános engedélyt. Ennek tárgyát a következők képezik:

1.) fölmentés a napirend, vagy a Szokások valamely rendelkezése alól, pl. hosszabb alvás hetenként egyszer-kétszer, ha egészségi okból szükség van rá;

2.) hogy egymásnak névnapra, vagy tanítványaiknak jutalmul képecskét vagy más csekélységet ajándékozhasanak;

3.) hogy a gondnoknőtől kisebb dolgokat pl. írószereket, mosdó-szereket s a varrás-hoz szükségeseket kérhessenek;

4.) hogy szükség esetén egymásnak csekély dolgokat kölcsönözthessenek.

Engedély-kérésnél nem szükséges egyenként felsorolni ezen dolgokat, elég, ha azt mondják: kérek általános havi engedélyt.

266. Áthelyezések alkalmával a főnöknő engedélye nélkül semmit sem vihetnek magukkal a ház javaiból. — Ugyanez kötelező a főnöknőre is, ha hivatalának leteltével más házba helyezik.

267. Általában szeretettel gyakorolják a szegénységet, hogy méltó jegyesei legyenek az érettük szegénnyé lett Úr Jézusnak. A használatukra adott dolgokkal bánjanak kíméletesen. Ne ragaszkodjanak a használatukra adott dolgokhoz, cellához, stb., hanem készségesen váljanak meg azoktól, ha a főnöknő kívánja. Ne használják ezt a kifejezést: „enyém“, hanem mondják: „mienk“, mert minden a Társulaté, minden Istené. Csakis addig él és virágzik a szerzetesi szellem a Társulatban, amíg az előljárók és a nővérek lelkiismeretesen és szeretettel gyakorolják a szent szegénységet.

MÁSODIK RÉSZ.

A SZERZETES-TÁRSULAT ÉS A HÁZAK KORMÁNYZATA.

I. FEJEZET.

Az Általános Káptalan és a választások.

268. Hogy az Általános Káptalan Isten nagyobb dicsőségére és a Társulat javára oldhassa meg nagyfontosságú feladatát, három hónapon át annak megnyitása előtt és tartalma alatt is, a Társulat összes házaiban mindennap közösen és hangosan mondják el a nővérek a „Veni Creator Spiritus” és az „Ave maris stella” kezdetű himnusz; ezenkívül minden szombaton ajánlják fel a szentmisét, a szentáldozást és a rózsafüzért, hogy a jó Isten — a Boldogságos Szűz Mária, a Társulat Anyja és Védőasszonya közbenjárására — bőséges áldását árassza az Általános Káptalanra.

269. Az Általános Káptalannak a választások után az a feladata, hogy megvizsgálja: vajjon jó szerzetesi szellem uralkodik-e a Társulatban, megtartják-e a Szabályokat és a Szokásokat minden házban, gyakorolják-e a szegénységet, engedelmességet és a testvéri szeretetet, — szóval, tesz-e előmenetelt a

Társulat a szerzetesi tökéletességben, vagy talán hanyatlás észlelhető? Nem történt-e általános fölmentés a Szabályok alól fontos dolgokban? Nem lopódzott-e be valamely visszaélés, világias szellem, nem lazult-e meg a fegyelem, s nincs-e valami lényeges javítani való? Virágzanak-e az iskolák, nevelőintézetek, árvaházak? Milyen szellem uralkodik ezekben az intézetekben? Buzgók-e a nővérek az ifjúság vallásos nevelésében és tanításában?

270. A kormányzó tanácsosnők készítsék elő az Általános Káptalanra a tárgyalások anyagát. Hozzák javaslatba, amit a szerzetesi életre, a nevelésre és tanításra vagy a gazdaságra vonatkozólag hasznosnak vélnék.

271. Két hónappal az Általános Káptalan megnyitása előtt küldjék be a házfőnöknők, a tanácsosnők és a többi nővérek is indítványait vagy észrevételeiket a káptalani ügytárgyalásokra. Zárják borítékba névalírás nélkül s kívülről írják rá: „Káptalan ügytárgyalásra”, ezután újabb borítékba téve címezzék az Általános Főnöknőnek.

272. Mivel igen sok függ attól, hogy kik kerülnek be az Általános Káptalanba, azért kiküldöttnek és helyettesnek olyan örökfogadalmas nővéreket válasszanak, akik kitűnnek Isten dicsőségéért és a Társulat jólété-

ért való buzgóságban, akiket okosság vezérel, akik tapasztaltak és szabályszerű, éretnyes életükkel másoknak épülésére szolgálnak.

273. A kiküldöttek megválasztásánál a választóház főnöknője elnököl; ő felelős a választásokért, azért köteles őrködni, hogy minden szabályszerűen történjék. Miután a választók a választóterembe egybegyűltek, mondják el közösen és felváltva a „Veni Creator Spiritus”-t s egy „Ave Maria”-t e fohással: Boldogságos Szűz Mária, jótanács Anyja, könyörögi érettünk! A választások után a főnöknő haladéktalanul értesítse az Általános Főnöknőt a választások lefolyásáról és eredményéről.

274. Az Általános Káptalanban minden választásnak, tehát a kiküldöttek megválasztásának is, szabadon kell történnie. Senkit sem szabad rábeszélni, pártoskodni, vagy szabadságában bármikép korlátozni. Minden választás titkos szavazással megy végbe, ebből kifolyólag tilos akár a választások előtt, akár azok megejtése után megmondani, hogy kire adják illetve kire adták szavazatukat, mert csak akkor lesz a választás tökéletesen titkos.

275. Az Általános Káptalan tagjai a választások előtt tudakozódhatnak és magánvagy közös megbeszélést is tarthatnak, mert

az előzetes megbeszélést az egyház megegyedi, (Lásd: Dr. Schermann: Szerzetesjog és Bastien: Kirchenrechtliches Handbuch.) de szeretettel, titoktartással és kizárólag egymás között; más nővérekkel, akik nem tartoznak az Általános Káptalanhoz, ne beszéljenek erről. Ezek a megbeszélések csakis a megválasztandó nővérek alkalmas voltára vonatkoznak.

276. Az Általános Káptalan tagjai kötelesek és pedig bűn terhe alatt (Lásd: Schermann: Szerzetesjog és Bastien: Kirchenrechtliches Handbuch) azt választani meg Általános Főnöknőnek, vagyis arra adni szavazatukat, akit buzgó imában kért felvilágosítás után legalkalmasabbnak tartanak arra, hogy az egész Társulatot a Szabályok szellemében Isten nagyobb dicsőségére kormányozza.

277. Hogy könnyebben megítélhessék, melyik örökfogadalmas nővér a legalkalmasabb erre, a Társulatban legfontosabb és legfőbb hivatalra, a Szabálykönyv 189. pontjában meghatározott kelléken kívül még a következőket vegyék figyelembe.

1.) Legyen a Társulat céljának megfelelő képzettsége.

2.) Mivel legfőbb kötelessége, hogy a Társulat jó szellemét tisztán megőrizze, azért szükséges, hogy ő maga kitűnjék a fogadal-

mak és Szabályok és Szokások pontos megtartásában és példaképpül szolgáljon a nővéreknek a tökéletességben, különösen a szeretetben és alázatosságban.

3.) Legyenek meg benne a kormányzáshoz szükséges tulajdonságok. Okosság és bölcs mérséklet vezérelje tetteiben. Legyen szigorú és következetes a zárdai fegyelem fenntartásában, jóságos és türelmes az emberi hibák és gyarlóságokkal szemben. Lelkesítse az apostoli buzgóság szelleme, hogy Isten nagyobb dicsőségéért és a lelkek üdvösségéért nehéz dolgokra is vállalkozzék és azt erős lélekkel keresztül is vigye.

278. A megválasztott Általános Főnöknő ezüst gyűrűje aranyból készült gyűrűvel cserélendő fel; ez az ő főelőjárói hivatalának jelvénye.

279. Az Általános Főnöknő megválasztása után következik az általános tanácsosnők megválasztása. Erre a fontos hivatalra okos, tapasztalt, szerény, titoktartó, szerzetesi szellemű és az egész Társulat jólétét szívéükön viselő nővérek alkalmasak.

280. A választások megejtése után senkinek sem szabad a választásokat bírálgatni, gáncsolni, vagy miattuk panaszkodni, zúgolódni. Aki e tilalom ellen vét, szigorú büntetésben részesül.

281. Az Általános illetve tartományi Fő-

nőknőnek fenntartott engedélyek csak akkor érvényesek, ha ők azokat írásban adják. Az ily engedélyeket a házfőnőknő és a nővérek őrizték meg, hogy a hivatalos látogatás alkalmával, vagy szükség esetén bemutat-
hassák.

II. FEJEZET.

Házfőnőknő.

282. A házfőnőknőnek a reábízott zárdát a Szabályok szellemében kell kormányoznia. Kötelessége örködni, hogy a nővérek a Szabályokat, Szokásokat, a napirendet hűségesen és pontosan megtartsák, kötelességeiket lelkiismeretesen teljesítsék. Gondolja meg a házfőnőknő, hogy minden szabályszegésért, — melyet megakadályozhatott volna és meg nem akadályozott, — felelősséggel tartozik Istennek és a Társulat főelőljáróságának. Mindenben saját példájával vezesse és lelkesítse a nővéreket. Különösen tűnjék ki a mélyebb lelki életben, továbbá az Általános Főnőknő és tanácsa iránt való tiszteletben és engedelmisségben és védje mindenkor azok tekintélyét. Így nagyobb bizalommal remélheti saját személye iránt is a nővérektől a tiszteletet és szeretetet. Örködjék, hogy a ház belső ügyeibe és kormányzásába idegenek be ne avatkozzanak. A helyi plébá-

nos, igazgató, gyóntató és hitoktató iránt tanusítson kiváló tiszteletet és előzékenységet, de tartsa meg velük szemben a szerzetesi titoktartást.

283. Különös gondot fordítson a szent fogadalmak, továbbá a szerzetesi szerénység és a hallgatásra vonatkozó Szabályok megtartására, valamint arra is, hogy a nővérek a világiakkal, papokkal csak szükség esetén és csak az ő engedélyével érintkezzenek.

Úgy intézze dolgait, hogy jelen lehessen minden közös gyakorlaton. Tartsa meg mindennap a lelkiolvasást, havonként a hibabevallási káptalant és a lelki megújulást; esténként olvassa fel és hetenként legalább 3-szor beszélje meg a reggeli elmélkedés anyagát.

284. Anyai szeretettel gondoskodjék a vezetésére bízott nővérek, jelöltnők és aspiránsok, különösen a betegek testi-lelki szükségégeiről. Legszentebb kötelessége odahatni, hogy igazi krisztusi szeretet egyesítse a nővéreket egymással és főnöknőjükkel, azért ha valami megzavarná a békés egyetértést, igyekezzék azt mielőbb helyreállítani. A nővérek panaszait és nehézségeit hallgassa meg türelemmel, de ne adjon mindennek föltétlen hitelt, hanem vizsgálja meg a dolgot; igyekezzék a tényállásról személyesen meggyőződni és ne döntsön, ne ítéljen addig, míg mindkét felet meg nem hallgatta, — eset-

leg tanúikat is, — vagy míg nem mérlegelte egyéb bizonyítékaikat.

285. Egyik nővér iránt se tanúsítson különös szeretetet, még akkor sem, ha arra buzgóságával érdemes volna, mert elidegeníthetné magától a többit és féltékenységet, egyenetlenséget kelthetne a nővérek között; de őrizkedjék a balítéletektől is. Igyekezzék mindegyik nővérrel szelíden, jósággal és szeretettel bánni, hogy megnyerje bizalmukat, mert akkor könnyebben vezetheti őket a jóra. Szeretete azonban ment legyen a gyengeségtől, mely a hibákat elnézi és így a zárdai fegyelem lazulását vonja maga után. Hordja szíven a nővérek lelki előmenetelét; iparkodják őket a jóban megerősíteni, hibáikat pedig irtogatni. Intse, figyelmeztesse a hibázókat, sőt, ha szükséges, adjon nekik penitenciát is, mint a Társulatban szokásos, de mindenkor szeretettel és könyörülettel járjon el. Mielőtt intene, kérje Isten segítségét és sohase figyelmeztessen felindult állapotban, hanem várjon, míg kedélye lecsendesült, és a hibázó is képes lesz az intelmet jószívvel fogadni. Abban az esetben, ha ezirányú többszöri fáradozása sikertelen, vagy ha tekintélye és joghatósága nem elegendő, hogy a hibát megakadályozza és a hibázót megjavítsa, vagy az ügy súlyossága

és sürgőssége úgy kívánja: értesítse haladéktalanul az Általános Főnöknőt.

286. Ha a nővérek bizalommal közölnek vele valamit, pl. nehézségeiket, küzdelmeiket, lelkiismeretbeli kötelességének tartsa e titok megőrzését, s legyen irántuk anyai szeretettel. Aki a titoktartást illetőleg aggodalmat keltene a gondjaira bízottak szívében, sohasem nyerné és nem érdemelné meg bizalmukat.

287. Szerető gondoskodásának kiváló tárgyát képezzék a zárdával kapcsolatos nevelőintézetek, árvaházak és iskolák. Látogassa meg többször a növendékeket, az árva gyermekeket és az iskolákat és buzdítsa őket a jóra, a nővéreket pedig segítse, támogassa hivataluk teljesítésében. Általában nagy gondot fordítson arra, hogy a nővérek a Szabályok szellemében teljesítsék hivatalbeli kötelességeiket, de vigyázzon arra is, hogy senki se legyen erején felül megterhelve.

288. Ha a plébános bármely oknál fogva nem vállalná, vagy nem vállalhatná az egyes iskolafajoknál az igazgatói hivatalt, és az Egyházmegyei Főhatóság sem nevezne ki más, erre alkalmas egyházi személyt, akkor az igazgatói hivatalt csakis a házfőnöknő viselje, nehogy meggyöngyüljön az a belső egység és külső fegyelem, amelynek minden szerzetesház kormányzásában feltét-

lenül meg kell lennie. Ha pedig az igazgatói teendők elvégzésében a főnöknőnek segítségre van szüksége, akkor Szent Szabályaink 292. pontjának rendelkezése szerint az Általános Főnöknő tanulmányi felügyelőnőt nevez ki, aki a ház főnöknőjétől való függésben tölti be hivatalát.

289. Mivel az Apostoli Szentszék megköveteli, hogy a házakban is tartsanak havi tanácsulást, azért hívja egybe a házfőnöknő havonként és szükség esetén többször is tanácsát, hogy a ház fontosabb lelki és anyagi ügyeit elintézzék. Ily ügyek:

1.) A pénztár és számadási könyvek megvizsgálása és jóváhagyása.

2.) Építkezések, nagyobb javítások, kölcsönvételek, ingatlanok szerzése vagy eladása, továbbá hivatalok, foglalkozások kiosztása, vagy azoktól való fölmentés. Ily ügyekhez azonban az Általános Főnöknő és tanácsának jóváhagyása is szükséges.

3.) Az Apostoli Szentszék határozata szerint a nagyobb, vagyis a 150 pengőt meghaladó oly kiadások, melyek az élethez okvetlenül nem szükségesek, pl. a templom vagy kápolna számára egyházi szerelvények, továbbá butorok, házi eszközök s más effélék beszerzése. Ha azonban az összeg 300 pengőnél nagyobb, az Általános Főnöknő

és tanácsának előzetes engedélye is szükséges.

4.) A tanácsüléseken az is megvizsgálható, hogy milyen a fegyelem. Buzgók-e a nővérek a napi, heti és havi áhítatgyakorlatokban? Megtartják-e a Szabályokat és Szokásokat s az előljárók rendelkezéseit? Nem történt-e hiba a szegénység ellen? Szeretetlenben és egyességben élnek-e a nővérek?

5.) Nincs-e fölösleges érintkezés a világiakkal, papokkal? Megtartják-e a klauzurára, fogadószobára, kimenetelre vonatkozó szabályokat?

6.) Milyen állapotban vannak az iskolák, nevelőintézetek, árvaházak? Van-e bennök jó szellem? Buzgók-e a nővérek hivataluk, foglalkozásuk teljesítésében?

7.) Ha hibák fordultak elő, annak megállapítása, hogy minő eszközöket kell használni azok megjavítására s a nővérek lelki előmenetelének előmozdítására.

8.) Annak a jelentésnek a megállapítása, amelyet a főnöknők az ideiglenes és örök fogadalmas nővérekről és a jelöltnőkről minden év április havában az Általános Főnöknő és tanácsa elé terjeszteni tartoznak.

290. A tanácsülésekről az egyik tanácsosnő vezesse a jegyzőkönyvet s a főnöknő és a tanácsülési jegyző írják alá.

291. A főnöknő szívesen vegye igénybe

tanácsosnői véleményét, de a fontosabb ügyeket, ha az eset nem sürgős, terjessze döntésre az Általános Főnöknő elé, akihez közvetlenül, — tanácsosnői véleményének meghallgatása nélkül is — fordulhat, sőt kell is fordulnia oly ügyekben, amelyek különös titoktartást igényelnek.

292. A házfőnöknő értesítse az Általános Főnöknőt minden fontosabb eseményről. Az iskolai év elején, legkésőbb október közepéig küldje be a ház személyzetét, de ne a levél szövegében, hanem külön íven.

293. Ez a jelentés foglalja magában:

1.) A nővérek család- és zárdai nevét és hivatalát, heti óráinak számát.

2.) A jelöltnők és aspiránsok nevét és foglalkozását, hogy melyik osztályba járnak és mekkora tartásdíjat fizetnek.

3.) Hány gyermeket nevelnek és oktatnak:
a) a kisdédóvóban? b) az elemi iskolában?
c) az ismétlő iskolában? d) a polgári iskolában?
e) a gazdasági iskolában? f) az óvónőképzőben?
g) az elemi tanítónőképzőben? h) az internátusban?
i) az árvaházban?

Ne osztályonként írják a tanítványok számát, hanem összesen.

294. Ha a ház személyzetére vonatkozó-

lag változás volna kívánatos, május végéig jelentsék be az Általános Főnöknőnek.

295. A főnöknő köteles arra is felügyelni, hogy a házban mindenütt rend és tisztaság uralkodjék, minden egyszerű, de ízléses legyen. A fényűzés mindenütt: a fogadószobákban és nevelőintézetekben is kerüendő. Különös gondot fordítson arra, hogy a nővérek lakásában minden megfeleljen a szegénység szellemének.

296. Anyai szeretettel gondoskodjék, hogy a nővérek a szükségésekben, különösen az ételmezésben és ruházatban hiányt ne szenvedjenek és ne kényszerüljenek azokat esetleg világiaktól beszerezni.

297. Őrizze meg és tartsa fenn a közös élet egyformaságát ruházatban, táplálkozásban és teljes ellátásban s amint ő maga nem tesz kivételt, ne tűrje meg a nővéreknél sem, csakis betegség vagy valódi szükség esetén.

298. A főnöknő ne távozzék a házból, mielőtt helyettesét, az első tanácsosnőt arról nem értesítette.

299. Az Általános Főnöknőtől, illetve a tartományi főnöknőtől nyert engedélyeket csak akkor tekintse érvényeseknek, ha azok az előbbiek által írásba foglalt engedélyek.

300. A főnöknő nem viselheti ugyan a

gondnoknői hivatalt, de kötelessége ellenőrizni a gondnoknő működését és vele együtt kezelni a ház javait. Tarthat magánál bizonyos összeget alamizsnálkodás céljából, vagy más jó célra, de jegyezzen fel mindent és adja át a gondnoknőnek, hogy azt a számadásba bevezesse.

301. Legyen minden háznak levéltára és abban őrizze a főnöknő a ház hivatalos leveleit és okiratait, a szerződést vagy alapítólevelet vagy azok másolatát, az Általános Káptalan határozatait, az Általános Főnöknő illetve tartományi főnöknő körleveleit, a gyóntatók könyvét, a ház krónikáját vagy naplóját, a nővérek anyakönyvét, a nővérek névtárát, s ezekbe vezesse be évről-évre a ház személyzetét, hivataluk megjelölésével, továbbá a ház leltárát mindama butorok és felszerelési tárgyak pontos jegyzékével, amelyeket az alapítók szereztek be, de vezessen leltárt a később beszerzett butorokról is, mert ezek a Társulat tulajdonai.

302. A házfőnöknőnek az anyaházban is ugyanazon jogai és kötelességei vannak, mint a többi házakban, csak a tiszteletnyilvánítás marad el személye iránt az Általános Főnöknő jelenlétében.

303. Ha a főnöknők ideiglenesen a Társulat valamely házában tartózkodnak, a ház főnöknője után következnek s ha többen

vannak, fogadalomtételük szerint előzik meg egymást.

304. Mivel az Általános Főnöknőnek minden ötödik évben jelentést kell tennie az Apostoli Szentszéknek a Társulat fegyelmi, terjedelmi, személyzeti és gazdasági állapotáról, azért szükséges, hogy a házfőnöknők is a vezetésükre bízott zárdáról híven beszámoljanak az Általános Főnöknőnek és tanácsának és pedig minden évben legkésőbb december közepéig. A tételek, amelyekre röviden, de mégis úgy kell felelniök, hogy az állapotokat meg lehessen ismerni, a következők:

I. A személyzetről:

1.) Hány iskolás-, hány házi nővér és hány posztuláns van házukban?

2.) Hány az ideiglenes és hány az örökfogadalmas nővér?

3.) Nem igyekeztek-e valakit valami különös módon vagy különös eszközökkel arra bírni, hogy a Társulatba belépjen?

II. A dologiokról.

4.) Van-e mindegyik nővérnek külön cellája, vagy legalább a közös hálótermekben az ágyak el vannak-e illő módon egymástól különítve?

5.) Van-e a betegek ápolására minden tekintetben alkalmas külön hely berendezve?

6.) Van-e a házban a vendégek fogadására külön hely és el van-e teljesen különítve a nővérek lakásától?

III. A vagyonról.

7.) Szerzett-e a ház, vagy adományozott-e neki valaki pénzt, értékes ingóságot vagy ingatlan vagyont és minő értékben?

8.) Elhelyezték-e a pénzt biztosan és gyümölcsözőleg?

9.) Nem szenvedett-e a ház kárt a vagyonban, és mi volt az oka?

10.) Nem idegenítettek-e el ingatlanokat vagy értékes ingóságokat és kinek az engedélyével?

11.) Nincs-e a ház adóssággal terhelve, és mily nagy az összeg?

12.) Az utolsó jelentés óta nem csináltak-e újabb adósságot? Mily nagy összegben és kinek az engedélyével?

13.) Beszámolt-e a gondnoknő havonként a vagyonkezelésről? Átvizsgálták-e és jóváhagyták-e a számadásokat az előírt módon?

14.) Nincs-e a ház perbe bonyolódva a vagyon miatt?

15.) Van-e a háznak 3 különböző kulccsal elzárt pénzszekrénye és megtartják-e a rávonatkozó rendeleteket?

16.) Nem fogadtak-e el világiaktól pénzt vagy értékes ingóságokat megőrzés végett és minő feltételek mellett?

17.) Nem kölcsönöztek-e világiaknak pénzt és mennyit?

18.) Szívesen szolgáltatták-e be a közös pénztárba az év végén az Általános Káptalan által megállapított illetményt?

19.) Nincs-e a főnöknőnél vagy a gondnagnőnél pénz, amellyel — jöllehet a zárda javára — de szabadon rendelkezett és róla nem számolt el?

IV. Fegyelem.

a) A szerzetesi életről.

20.) Megtartották-e a nővérek az áhítategyakorlatokat, amelyek mindennapra, hónapra, évre vagy bizonyos időre elő vannak írva?

21.) Közösen végezték-e a reggeli és esti imát, az elmélkedést és a szentséglátogatást? Felolvasták-e és megbeszélték-e este az elmélkedést és pontosan ($1\frac{1}{2}$ 9 órakor) mentek-e az esti imához? (Kivéve a nagyobb ünnepeket.)

22.) Hallgatott-e mindegyik nővér minden nap szentmisét?

23.) Megjelennek-e a nővérek mindnyájan a közös gyakorlatoknál, s akiket hivataluk

vagy házi foglalkozásuk ebben gátol, elvégzik-e az előírt gyakorlatokat más alkalmas időben?

24.) Megtartják-e szabályszerűen a havi hibabevallást és lelki megújulást?

25.) Megtartják-e a „Quemadmodum” határozatait, a) a lelkiismeret nyilvánításának megszüntetésére, b) a penitenciatartás szentségére illetve a gyónásra vonatkozólag? Megtartják-e továbbá a „Sacra Tridentina” határozatot a szentáldozáshoz való járulást illetőleg? Felolvassák-e mind a két határozatot közösen, az előírt időben hazai nyelven?

26.) Megtartják-e a klauzurára vonatkozó rendeleteket?

27.) Nincs-e a papokkal, világiakkal, házi cselédekkel fölösleges, gyakori érintkezés? Megtartják-e a fogadószobára vonatkozó rendeleteket?

28.) Ha a nővérek a házból kimennek, jelöl-e ki melléjük társnőt a főnöknő? Az Általános Főnöknő előzetes engedélye nélkül nem tettek-e utazást vagy kirándulást?

29.) A házi nővérek nyernek-e kéthetenként katekizmusi oktatást? Tart-e valaki házukban exhortációt? Milyen időközben? Részesülnek-e a posztulánsok rendes lelki oktatásban? Gondoskodik-e a főnöknő, hogy a házi aspiránsok és háziposztulánsok a kate-

kizmust tanulják, azt nekik megmagyarázzák, a cselédek vasárnap szentmisét és prédikációt hallgassanak?

b) Néhány különös szabályról.

30.) Szabadon megírhatják és elfogadjathatják-e a nővérek azokat a leveleket, amelyek a főnöknők megtekintése alól ki vannak véve? (Ált. Főnöknő, ált. tanácsosnők, Apostoli Szentszék, püspök.)

31.) Egybehívja-e a főnöknő havonkint, — s ha szükséges, többször is — tanácsosnőit, hogy velük a ház ügyeit megbeszélje?

32.) Élveznek-e a tanácsosnők az ügyek tárgyalásánál kellő szabadságot?

33.) Gondoskodik-e a főnöknő anyai szeretettel a nővérek szükségleteiről, különösen a táplálkozásra és ruházatra vonatkozólag? Nem szerzett-e be egyik-másik ilyesmit világiaktól?

34.) Nincs-e valamelyik nővér annyira megterhelve munkával, hogy ezáltal egészsége veszélyeztetve volna?

35.) Gondoskodik-e a főnöknő, hogy a betegek abban, amit állapotuk megkíván, hiányt ne szenvedjenek és részesülnek-e mindama testi-lelki gyámolításban, amelyre szükségük van?

c) Az intézet működéséről.

36.) Hány gyermeket neveltek és oktattak:

a) a kisdedóvóban? b) az elemi népiskolában? c) az ismétlő iskolában? d) a polgári iskolában? e) a gazdasági iskolában? f) az óvónőképzőben? g) a tanítónőképzőben? h) az internátusban? i) az árvaházban?

37.) Nem szálltak-e a nővérek utazás alkalmával világiakhoz oly helyen is, hol a Társulatnak háza van? Nem tartózkodtak-e világiak házában, mi okból és meddig? Kinek az engedélyével?

38.) Nem lopódzott-e be a zárdába visszaélés és miféle?

39.) Nincs-e nehézségük vagy kellemetlenségük:

a) a helyi hatósággal? (plébános, igazgató.)
b) a gyóntatókkal? c) a káplánnal (hitoktató)?

III. FEJEZET.

A házfőnöknő tanácsosnői.

305. Tanácsosnők csak örökfogadalmas nővérek lehetnek. Kötelességük a főnöknőt hivatalában támogatni és vele együtt közreműködni, hogy a zárdában jó szellem uralkodjék és minden a Szabályok szerint történjék. Hogy hivatalukat áldásosan teljesíthessék, adjanak a nővéreknek jó példát a

Szabályok és Szokások pontos megtartásában, de különösen a mélyebb lelkiéletben és az előljárók iránt való tiszteletben, szeretetben és engedelmisségben.

306. Az első tanácsosnő helyettesíti a főnöknőt távollétében, vagy ha akadályozva van valamely közös gyakorlatnál megjelenni. Ha a nővérek a Szabályok ellen hibáznak, figyelmeztesse őket szeretettel, az ismételt és a jelentékenyebb hibákat azonban hozza a főnöknő tudomására. Az első tanácsosnő felügyel a főnöknő egészségére és tisztelettel figyelmezteti a hivatalában netán elkövetett hibáira.

307. A tanácsosnők minden év ~~április~~ havában tegyenek jelentést az Általános Főnöknőnek, illetve a tartományi főnöknőnek és tanácsának mindarról, ami az Apostoli Szentszéknek az 1906. évben kiadott rendelete értelmében a házak vagyoni és fegyelmi állapotára vonatkozik.

308. Az egyes tételek, melyekről lelkiismeretes tudósítást kell adniok, a következők:

I. Felvétel.

1.) Nem igyekeztek-e valakit valami különös módon, vagy különös eszközökkel arra bírni, hogy a Társulatba lépjen?

II. A dologiakról.

2.) Van-e mindegyik nővérnek külön cellája, vagy legalább a közös hálótermekben az ágyak el vannak-e illő módon egymástól különítve?

3.) Van-e a betegek ápolására minden tekintetben alkalmas külön hely berendezve?

4.) Van-e a házban a vendégek fogadására külön hely és el van-e teljesen különítve a nővérek lakásától?

III. A vagyonról.

5.) Beszámolt-e a gondnoknő havonként a vagyonkezelésről? Átvizsgálták-e és jóváhagyták-e a számadásokat az előírt módon?

6.) Van-e a háznak 3 különböző kulccsal elzárt pénzszekrénye, és megtartják-e a rávonatkozó rendeleteket?

7.) Nem kölcsönöztek-e világiaknak pénzt és mennyit?

8.) Szívesen szolgáltatták-e be a közös pénztárba év végén az Ált. Káptalan által megállapított illetményt?

9.) Nincs-e a főnöknőnél vagy gondnoknőnél pénz, mellyel — jóllehet a zárda javára, de szabadon rendelkezett és róla nem számolt el?

IV. Fegyelem.

a) A szerzetesi életről.

10.) Megtartják-e a nővérek az előírt áhitatgyakorlatokat? Közösén végzik-e a reggeli és esti imát, az elmélkedést, a szentséglátogatást? Hallgatott-e mindegyik nővér mindennap szentmisét?

11.) Fölolvassák-e este az elmélkedést és megbeszélik-e rendszerint a tárgyát? Pontosan ($\frac{3}{4}$ 9 órakor) mennek-e az esti imához? (Kivéve a nagyobb ünnepeket.)

12.) Megtartják-e szabályszerűen a havi hibabevallást és a lelki megújulást?

13.) Megtartják-e a „Quemadmodum” határozatát a) a lelkiismeret nyilvánításának megszüntetésére b) a penitenciatartás szentségére, illetve a szentgyónásra vonatkozólag? Megtartják-e továbbá a „Sacra Tridentina” határozatot a szentáldozáshoz való járulást illetőleg? Fölolvassák-e mind a két határozatot az előírt időben közösén, honi nyelven?

14.) Fölolvassák-e évenként kétszer közösén a szabályokat? Nem adott-e a főnöknő általános és állandóan fennmaradó felmentéseket a szabályok alól? Megtartják-e szabályszerűen a hallgatást?

15.) Megtartják-e a klauzúrára vonatkozó rendeleteket?

16.) Nincs-e papokkal, világiakkal, házi cselédekkel fölösleges, gyakori érintkezés? Megtartják-e a fogadószobára vonatkozó szabályokat?

17.) Ha a nővérek a házból kimennek, jelöl-e ki melléjük társnőt a főnöknő? Az Általános Főnöknő előzetes engedélye nélkül nem tettek-e utazást vagy kirándulást?

18.) A házi nővérek részesülnek-e kéthetenként katekizmusi oktatásban? Tart-e valaki házukban exortációt? Milyen időközben? Részesülnek-e a postulánsok a rendszer lelki oktatásban? Gondoskodik-e a főnöknő, hogy a házi aspiránsok és a házi postulánsok a katekizmust tanulják, azt nekik megmagyarázzák, a cselédek vasárnap szentmisét és prédikációt hallgassanak?

b) Néhány különös szabályról.

19.) Szabadon megírhatják és elfogadhatják-e a nővérek azokat a leveleket, amelyek a főnöknő megtekintése alól ki vannak véve? (Ált. Főnöknő, ált. tanácsosnők, Püspök, Apostoli Szentszék.)

20.) Egybehívja-e a főnöknő havonként — s ha szükséges, többször is — tanácsosnőit, hogy velük a ház ügyeit megbeszélje? Vezetnek-e a tanácsulésekről jegyzőkönyvet?

21.) Élveznek-e a tanácsosnők az ügyek tárgyalásánál kellő szabadságot?

22.) Gondoskodnak-e a főnöknők anyai szeretettel a nővérek szükségleteiről, különösen a táplálkozásra és ruházatra vonatkozólag? Nem szerzett-e be egyik-másik ilyesmit világiaktól?

23.) Gondoskodik-e a főnöknő, hogy a betegek abban, amit állapotuk megkíván, hiányt ne szenvedjenek és részesülnek-e mindama testi-lelki gyámolításban, amelyre szükségük van?

24.) Nem lopódzott-e be a zárdába visszaélés és miféle?

309. Ha valamelyik tanácsosnő kötelezve érezné magát ezeken kívül még valamely fontos dolog közlésére, megteheti, sőt tartozik is megtenni, de jól fontolja meg a dolgot, nehogy lelkiismeretét ily fontos dologban olyan tudósítással terhelje, mely az igazsággal ellenkezik.

310. Hogy e kötelességüknek könnyebben, de mégis jól eleget tehessenek, minden évben megküldi az Általános Főnöknő, illetve a tartományi főnöknő a beszámoló íveket, amelynek üres felén minden kérdésére röviden, de mégis oly módon válaszoljanak, hogy az állapotokat meg lehessen ismerni.

311. A tanácsosnők minden ügyben, amit velük a tanácsülésen vagy azon kívül biza-

lommal közölnek, a titkot őrizték meg. Ha e tekintetben hibáznak, intse meg őket a házfőnöknő s ha ez ismételten megtörténik, jelentse be az Általános Főnöknőnek, illetve tartományi főnöknőnek, aki őket a hiba nagyságához képest büntetésben részesíti, sőt hivataluktól is megfoszthatja.

IV. FEJEZET.

Házgondnoknő.

312. A gondnoknő feladata a főnöknővel és a tőle való függésben a ház javait kezelni és azokra felügyelni.

313. Mivel a gondnoknő hivatala fontos, azért arra örökfogadalmas, tapasztalt és az anyagi ügyek vezetésében ügyes nővért kell kinevezni.

314. A gondnoknő hetenkint vegye át a főnöknőtől a szükséges összeget a kisebb kiadásokra.

315. Minden bevételt és kiadást naponként pontosan jegyezzen be a pénztárnaplójába s ennek alapján készítse el a többi számlakönyveket. Minden hónap végén vizsgálja át a kereskedő-könyveket, készítse el az összes könyvek zárószámadásait s mutassa be a főnöknőnek és tanácsának, hogy azokat átvizsgálják és jóváhagyják.

316. A kápolna adományairól, a tandíjról, az iskolai vegyesdíjakról, az iskolai átalányról, az elárúsítandó női kézimunkákról és a nevelő-intézet növendékei számára szükséges tankönyvek- és írószerekről a házgondnoknő vagy a megbízott nővérek külön, részletes számlakönyvet is vezessenek, de mindenről híven számoljanak be a főnöknőnek s havonként adják át neki a pénzt. A munkák árára, a fáradságért és kárpótlásul a befektetett pénzért 5⁰/₀-nál többet nem szabad ráadni.

317. Nagyobb megrendelések és bevásárlások esetén forduljon a főnöknőhöz és mindenben az ő akarata és utasítása szerint járjon el. A megrendeléseket a főnöknő írja alá s a nagyobb összegeket is ő fizesse ki a gondnoknő jelenlétében.

318. A gondnoknő készségesen és szeretettel adja ki a nővéreknek azokat a kisebb dolgokat, amelyeknek kiosztása az ő hatáskörébe tartozik.

319. Legyen figyelemmel a nővérek különös szükségleteire is, és a főnöknővel egyetemben gondoskodjék, hogy a ruhaneműekben hiányt ne szenvedjenek.

320. A gondnoknő ügyeljen fel a ház és a nővérek összes ruhaneműire, valamint a készletben levő vászonneműekre, szövetekre és egyéb cikkekre. Gondoskodjék, hogy a

közös asztalneműek és a vendégek összes ágyneműi, asztalneműi mindenkor jó állapotban legyenek, azért azokat szükség esetén javítsa vagy javíttassa, s ha újak beszerzése szükséges, jelentse be a főnöknőnek.

321. Kötelessége arról is gondoskodni, hogy a házban mindenütt rend és tisztaság uralkodjék, az élelmiszerek el ne romoljanak, az ételeket ízletesen és jól készítsék, az épület és a bútorok jókarban legyenek, s ha azokat javítani vagy pótolni kell, tegyen jókor jelentést a főnöknőnek.

322. Minden este vizsgálja meg a ház kapuit, hogy meggyőződjen, be van-e minden jól zárva. Hivatala teljesítésében legyen pontos, gondos, lelkiismeretes és takarékos. Ne feledkezzék meg a szegénységről; gondolja meg, hogy a háznak javai, amelyet kezel, Istennek szentelt javak.

323. Ha szükséges, lehet a gondnoknő mellé egy nővért kinevezni, aki a ruhaneműek gondozásában és egyebekben is segítségére van, nevezetesen a mosásból beérkezett tiszta ruhát a szekrényekbe rakja, s minden szombaton annyi tiszta ruhát oszt ki a nővéreknek, amennyi szokásban van, s elviszi a cellákba, ebédlőbe és konyhába.

V. FEJEZET.

A házak hivatalos látogatása.

324. A házak hivatalos látogatásának az a célja, hogy az Általános Főnöknő, illetve tartományi főnöknő tudomást szerezzen a Társulat házainak állapotáról és meggyőződjék, hogy hivatásuk szerint élnek és működnek-e a nővérek, mi jó történik az egyes házakban, vagy mi szorul javításra.

325. Látogatását imával s az egybegyűlt nővérekhez intézett rövid beszéddel nyissa meg.

326. A vizsgálat kiterjed a ház összes lakóira, elsősorban a nővérekre, a főnöknőtől az utolsó nővérig; ezért beszéljen mindegyik nővérrel és hallgassa meg őket; továbbá a kormányzásra, a zárdai fegyelemre és vagyonkezelésre. Részletesen azok az ügyek képezik a vizsgálat tárgyát, amelyekről az Apostoli Szentszéknek kell számot adnia.

327. Vizsgálja meg az épületet, hogy jókarban van-e. Tekintse meg az egyes helyiségeket, a cellákat, a társalgót, az ebédlőt, az iskolákat, a nevelőintézetet, élestart, kertet stb.

328. Vizsgálja át a számadási könyveket, a naplót, a havi tanácsülések jegyzőkönyvét, a gyóntatói kinevezések könyvét.

Látogatásának idejét és eredményét s esetleges rendelkezését vezesse jegyzőkönyvbe.

329. Látogatását azzal zárja be, hogy szerzett tapasztalatai alapján üdvös intelmet és buzdítást intéz az egybegyűlt nővérekhez, hogy őket a jó szellemben és a tökéletességre való folytonos törekvésben megerősítse.

330. A nővérek kötelesek a jelentékenyebb hibákat és visszaéléseket a látogatónőnek őszintén megmondani.

331. A látogatónőnek lelkiismeretbeli kötelessége titokban tartani mindazt, amit vele a nővérek bizalommal közöltek, de felhasználhatja, hogy nagyobb gonddal őrködjék valamely nővér felett, esetleg más házba helyezze, s neki üdvös intést adjon. Azt azonban sohasem szabad elárulnia, hogy kitől tudja a dolgot, még kevésbé beszélhet róla a nővérek gyülekezete előtt.

332. Ha valamely házban a fegyelem meglazult, — vagy amitől Isten őrizzen, jelentékenyebb hiba fordult volna elő, — akkor időn kívül is meg kell azt a házat látogatni. A látogatónő vizsgálja meg alaposan az ügyet, kérdezze meg az egyes nővéreket is, hogy mit tartanak vagy mit tudnak a dologról. A nővéreknek lelkiismeretbeli kötelességük a kérdésre őszintén felelni. Ha a tényállás kiderült és a hiba bebizonyosodott, akkor az Általános Főnöknőnek, illetve a

tartományi főnöknőnek teendője, hogy tanácsával együtt megállapítsa a megfelelő büntetést.

333. Az Általános Főnöknő, illetve a tartományi főnöknő és a kiküldött látogatónő is védje a házfőnöknő tekintélyét. Ezért, ha ellene hall panaszokat, igyekezzék meggyőződni, mennyiben érdemelnek azok hitelt, s amennyiben alaptalanoknak bizonyultak a vádak, világosítsa fel és nyugtassa meg a panaszkodót. Ha pedig szükségesnek látja, adjon a főnöknőnek is jó tanácsot, de oly módon, hogy ne is sejtse, kinek panaszai szolgáltattak arra okot, nehogy hivatalát megnehezítse neki. A megokolt és súlyos panaszokat azonban terjessze tanácsa elé annak megfontolására és eldöntésére, hogy nem volna-e tanácsos a főnöknőt változtatni, még abban az esetben is, ha hivatalbeli ideje még nem járt le.

334. Az Általános Főnöknő, illetve tartományi főnöknő és tanácsa által kiküldött látogatónőnek jogai csak azokra az ügyekre terjednek ki, amelyekre megbízatást nyert. Látogatásának befejezése után tartozik pontos és kimerítő tudósítást adni az Általános Főnöknőnek, illetve a tartományi főnöknőnek és tanácsának.

VI. FEJEZET.

Hogyan működjenek közre a nővérek, hogy a Társulatban jó szellem és fegyelem uralkodjék.

335. Mindegyik nővér nagy szeretettel ragaszkodik a Miasszonyunkról nevezett Kalocsai Szegény Iskolanővérek Szerzetes-Társulatához, mert ebbe hívta meg végzetlenül jóságából az isteni Gondviselés és azt akarja, hogy ennek a Szerzetes-Társulatnak lelki családjában munkálja üdvösségét. Fontolják meg, hogy a Társulat, — mely Szűz Mária anyai oltalma alatt áll és egészen különös módon az Ő tiszteletére van szentelve, — mint szerető édesanya gondoskodik róluk életben, halálban; sőt a síron túl sem feledkezik meg róluk.

336. Mindegyik nővér kiváló nagyrabecsülést és szeretetet ápoljon szívében az Apostoli Szentszéktől jóváhagyott Szabályok és a Szokások iránt s igyekezzék azokat híven megtartani. A Szabályok mutatják az utat, melyen haladniuk kell, ezekben nyilatkozik meg rájuk nézve Istennek akarata. Szalézi szent Ferenc szerint: „A szerzetesnő kiválasztása a Szabályok megtartásától függ!” És a trienti szent zsinat mondja: „A szerzeteseknek a Szabályok szerint kell életüket intézniök.” — Hogy ezt minél tökéleteseb-

ben teljesíthessék, minden nővér megkapja a Szokások Kézikönyvének is egy példányát.

337. Ha fontos okoknál fogva fölmentések szükségesek, egyes esetekre vagy rövidebb időre megadhatja a házfőnöknő, hosszabb időre pedig az Általános Főnöknő, illetve a tartományi főnöknő.

338. Ha a Szabályok és Szokások ellen jelentékenyebb dologban hibáznak, vádolják magukat a káptalanban. Ha egyik nővér látja, hogy a másik nővér fontos dologban megsérti a Szabályokat, figyelmeztesse szeretettel, s ha ez nem használ, jelentse be a főnöknőnek. Ha ez gondatlanságot, nemtörődömséget tanúsítana, vagy a Szabályok és Szokások megtartásában maga is hanyag volna, hozza az egész dolgot az Általános Főnöknő, illetve a tartományi főnöknő tudomására.

339. Mindegyik nővér becsülje hivatalát és a munkát, melyet az engedelmesség reá bízott. Fogadja Isten kezéből és teljesítse örömet és buzgón, — ha még oly jelentéktelen is — és ne vágyódjék más foglalkozás után. Gondolja meg, hogy Isten előtt semmi sem kicsiny, ha szeretettel végezzük. Az egész Társulat és az egyes házak tökéletessége abban áll, hogy annak mindegyik tagja híven teljesítse saját kötelességét.

340. Mivel az anyaház a szerzet összes

házaira nézve ugyanaz, ami az édesanya a gyermekeinek, t. i. anyjuk, hiszen az anyaház adott nekik életet, ott nyerték lelki kiképzésüket s onnan kapnak irányítást, melegséget, s ha szükségük van rá, védelmet és igazságot is: azért öntudatosan ápolják és fejlesszék magukban az anyaházhoz való rendületlen hűséget és hálás gyermeki ragaszkodást, amely az áldozatoktól sem riad vissza, ha annak támogatásáról és védelméről van szó. Az egész Társulatnak és minden egyes háznak jóléte, lelkiélete és életereje csak akkor fejlődik és virul szépségben, ha a nővérek főnöknőjüknek, ez pedig nővéreivel együtt a legfőbb előjárónak, az Általános Főnöknőnek tisztelettel és szeretettel engedelmeskedik. Akkor mindnyájan egyek lesznek Krisztusban, aki őket szolgálatára meghívta s akkor Ő velük és közepettük fog maradni kegyelmével és áldásával.

*A Miasszonyunkról nevezett Kalocsai Szegény Iskola-
nővérek Szerzetes-Társulatának cimere.*

FÜGGELÉK.

A.)

A Miasszonyunkról nevezett Kalocsai Szegény Iskolanővérek Szerzetes — Társulatának címere.

I. A címer alkatrészei.

1. A címerpaizs közepén a Miasszonyunk alakja az angyali üdvözlés jelenetében, felső részén e szavakkal: „Ime az Úr szolgáló leánya, legyen nekem a te igéd szerint!”

2. A címer homlokzatán a kereszt, a szent Ostyával és a keresztet átfogó liliomokkal.

3. A paizsot körítő szalag, Alapítóatyánk, Fourier szent Péter jeligéjével: „Senkinek sem ártani, mindenkinek használni!”

4. A felső kis szalag egyikén Társulatunk bölcsőjének, a mattaincourti zárda alapításának éve: 1598, — a másikon a kalocsai anyaház alapításáé: 1860.

II. A címer jelentősége.

A címerpaizs 1. és 2. része a Társulat *általános céljára* és annak eléréséhez szük-

séges legfőbb eszközökre emlékeztesse az Iskolanővért:

1. Miasszonyunk leányai vagyunk! Ő az Iskolanővér eszményképe: a) az önmegszentelődés, b) a reá bízott lelkek nevelésének nagy munkájában.

a) Minden tökéletesség lényege: Isten legszentebb akaratának teljesítése a magunk teljes átadásával, amire a legtökéletesebb példát Miasszonyunk adja, ajkán az örökké áldott „Fiat”-tal. Az Iskolanővérré nézve Isten szent akarata: Isten és az Anyaszentegyház törvényein kívül a Szabályok, a Szokások és az előljárók szava, melyet mindenkor gyengéd lelkiismerettel, készségesen fogadjon.

b) Benne tiszteli az Iskolanővér az „édesanyai nevelés”-nek eszményképét is.

2. a) Hitünk jelvénye a szent Kereszt. Az Iskolanővér a szent Keresztben jelképezett és a csalatkozhatatlan Anyaszentegyház által tanított, katolikus keresztény hitből éljen! Hittel nézzen előljárót, testvért, gyermeket, s Isten gondviselő kezéből fogadjon munkát, sikert, szenvedést, mindent.

b) A Kereszten a feszület helyén a szent Ostya. Ennek igénytelen leple alatt rejtőzik az Iskolanővér szeretetének és buzgóságának megindítója és ápolója: Jézus Krisztus, az isteni Vőlegény, ki eucharisztikus lelkeket

keres. Az Ő imádása és engesztelése legyen az Iskolanővér legelső és legkedvesebb kötelessége,

c) Kereszt tövében, a tabernákulum árnyékában virágzik legbiztosabban az eucharisztikus lelkek legszebb ékessége: a testi-lelki tisztaság lilioma. A gyöngeségben és küzdelemben az Eucharisztia az erőforrás és a szűzeket nevelő bor.

3. Fourier Szent Péter jeligéje a Társulat különös céljára: az isteni szeretetnek és buzgóságnak a tevékeny felebaráti szeretetben való nyilvánítására figyelmeztesse az Iskolanővért. A leányifjúság nevelése terén fejtse ki az Iskolanővér gyakorlatilag a legfőbb erényt, a szeretetet, amely szívjóságot s önmagát feledő, áldozatos szellemet kölcsönöz munkájának: *Istenért s a lelkekért.*

4. A két alapítás helyének és évének szembeállítása azt jelentse számunkra, hogy Alapító-Atyánk szent hagyatékát, az igazi szerzetesi szellemet és apostoli buzgóságot Szent István népének javára hűségesen kamatoztassuk.

B.)

Beöltözés és fogadalomtétel szertartásai.

A Pontificans karinget, stólát és pluvialét öltvén magára, az oltár lépcsőjénél intonálja a „Veni Creator”, melynek befejeztével énekli:

V. Emitte Spiritum tuum et creabuntur.

R. Et renovabis faciem terrae.

Oremus.

Deus, qui corda fidelium Sancti Spiritus illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere et de ejus semper consolatione gaudere.

Actiones nostras quaesumus, Domine, aspirando praevenire et adjuvando proseguere, ut cuncta nostra oratio et operatio a te semper incipiat et per te caepta finiatur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Ezután a Pontificans háttal az oltárnak leül az oltár elé helyezett faldistoriumba, felveszi a mitrát s kérdezi a templom hajójában térdeplő jetöltnöket:

Kedves leányaim, mit kívántok az Egyháztól?

Mire ők együttesen felelik:

Óhajtjuk a világot elhagyni s az Úr Jézus jegyeseinek készülni, felöltvén a Miasszo-

nyunkról nevezett Kalocsai Szegény Iskola-nővérek ruháját.

Erre a Pontificans így szól:

Isten malasztja kísérje dicséretes szándékokat. Tegyétek hát le mostantól fogva a világi öltözéket, s vegyétek magatokra és viseljétek alázatosan azt a ruhát, melyet a szegénnyé lett Isten-Fiának szolgálói szerencsések viselni.

Erre a jelöltnők az újoncnők mögé vonulnak, kik előtérbe lépve letérdelnek, mire a Pontificans kérdezi őket:

Kedves nővérek, mit kívántok az Egyháztól?

S ők együttesen válaszolják:

Óhajtunk a szegénység, tisztaság és engedelmesség egyszerű fogadalmait letéve a Miasszonyunkról nevezett Kalocsai Szegény Iskolanővérek Társulatának tagjaivá lenni, s így az Úr Jézussal, mint lelkünk isteni Jegyesével bensőbben egyesülni.

Mire a Pontificans így szól:

Hála legyen az Istennek, ki e jó szándékok szívetekbe sugalmazta! Kérem őt, hogy abban a szent szövetségben, melyet most az Úr Jézussal és az ő Egyházával kötni szándékoztok, hűségesen megmaradhassatok.

Szent beszéd.

Azután leteszi a mitrát, fölkel s az oltár felé for-

dulva megszenteli az újoncnői ruhákat és fátylakat, mialatt a kóruson éneklik a 121. zsoltárt: (Laetatus sum.)

Benedictio vestium.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit coelum et terram.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Domine Jesu, Salvator mundi, qui propter nimiam caritatem, qua dilexisti nos, humanitatis nostrae formam induere voluisti, te suppliciter exoramus, ut vestimenta ancillis tuis a saeculo fugientibus praeparata puri † ficare, bene † dicere et sancti † ficare digneris, eisque tantam infundas Spiritus Sancti virtutem, ut quaecumque ea sumpserit, in novam creaturam transformari et teipsum induere mereatur. Qui vivis et regnas Deus in saecula saeculorum.

R. Amen.

Benedictio velaminum.

Sancti † fica, Deus omnipotens, haec lintheamina, quae in nomine tuo bene † dicimus et praesta, ut a famulabus tuis, quibus imponenda sunt, illud, quod mystice per eadem significatur, opere et effectu comp-

leatur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

R. Amen.

Ekkor felveszi a mitrát, tömjént tesz a füstölőbe s letevén a mitrát, a ruhákat és fátylakat háromszor meghinti szentelt vízzel és háromszor megfüstöli semmit sem szólván.

Azután leül és felveszi a mitrát, a jelöltnek pedig kettesével hozzája közelednek, meghajtva magukat tisztelegnek előtte s eléje térdelnek. Ő pedig átadja nekik ruháikat és fátylaikat mondván:

Vegyétek magatokra kedves leányaim, az Úr igáját, mert az Ő igája édes és az Ő terhe könnyű.

Miután már ekként mindnyájan átvették ruháikat és fátylaikat s tisztelegvén, helyökre visszamentek, ott letérdelnek. A Pontificans pedig leül és kihirdeti nekik az Általános Főnöknő által meghatározott szerzetesi neveiket a következő szavakkal:

Minthogy szokásban van, a világi ruhával a világban viselt nevet is elhagyni, ehhez képest ezentul N. N. neve legyen N. N., stb.

A neveket kihirdetvén, a Pontificans leteszi a mitrát, fölkel és kiterjesztve felettük jobbát, így imádkozik:

Sint vobis, filiae in Christo carissimae, ista velamina in nomine Domini benedicta in signum subjectionis, humilitatis et pieta-

tis, sicut praecepit Apostolus: sint super capita vestra in galeam salutis contra diabolicos incursus, sint super oculos vestros in munimen modestiae adversus mundi vanitates et insanias falsas. Per eundem Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Azután pedig felveszi a mitrát, kezébe fogja a pásztorbotot s megáldja őket mondván:

Bene † dicat vos Deus Pa † ter et Fi † lius et Spiritus † Sanctus.

R. Amen.

Exuat vos Dominus veteri homine cum actibus et concupiscentiis ejus et induat vos novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia et sanctitate veritatis.

R. Amen.

Erre a jelöltők kivonulnak a templomból, felöltik megáldott ruháikat és fátylaikat, koszorút tűznek a fejükre.

Mialatt ők felöltöznek a szerzetesi ruhába, azalatt kezdődik a fogadalom szertartása.

A Pontificans leteszi a mitrát, fölkel, az oltár felé fordul és halk hangon megáldja a leendő iskolás nővérek fátyolait s a gyűrűket, mialatt a kóruson énekelik a 83. zsoltárt: „Quam dilecta.”

Benedictio velaminum et annulorum.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit coelum et terram.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Caput omnium, Deus, et totius humani generis Salvator, haec operimenta velaminum, quae famulae tuae, propter amorem tuum capiti suo imponi desiderant, dextera tua sancti † fica: ut intellectum captivantes in obsequium fidei et obedientiae, quod per illa datur mystice intelligi, prompto animo et toto corde per gratiam tuam perficiant.

R. Amen.

Oremus.

Bene † dic, Domine Jesu, et dextera tua sancti † fica hos annulos, quos in nomine tuo bene † dicimus et quos ancillae tuae gestare gaudent in signum fidei, quo sese tibi in perpetuum donare et vovere decreverunt; suscipe igitur ipsas tanquam sponsas tibi uni dicatas; et dum sponsionem suam exterius profitentur, tu obsigna eas virtutis tuae signaculo, qui vivis et regnas Deus in saecula saeculorum.

R. Amen.

Ezután tömjént tesz a füstölőbe, a fátylakat és gyűrűket keresztalokban meghinti szenteltvízzel és megfüstöli. Majd leül, felteszi a mitrát, az iskolás nővéreknek szánt újoncnők pedig meghajtással tisztelegvén, kettésével eléje térdelnek, s ő átadja nekik megszentelt fátylaikat mondván:

Vegyétek magatokra az Úr igáját, mert az Ő igája édes és az Ő terhe könnyű.

A fekete fátyolt átvevén, mindjárt kettesével ki is vonulnak a templomból, hogy az új fátyolt magukra ölték. Koszorút is tűznek a fejökre. Azután nyomban visszatérnek a templomban, míg az alatt a házi nővéreknek szánt újoncnők is koszorút tűznek a fejökre. Azután kezébe kapja mindegyik a fogadalom szövegét.

Miután a fátylak már mind ki vannak osztva, az újoncnők — és pedig előbb az iskolás, azután a háziak — most egyenkint térdelnek a Pontificans elé, kezökben tartván a fogadalom szövegét s ezt ott érthető hangon felolvassák, hogy a Társulat Általános Főnöknője, vagy az általa megbízott nővér, ki az oltár bal oldalán áll s az oltár felé fordulva szerényen helyet foglal, hallhassa.

A fogadalomtétel elhangzása után a Pontificans jobb kezébe vevén a megszentelt gyűrűt s bal kezével megfogván a nővérnek jobb kezét, ráhuzza a gyűrűt a nővér jobb kezének gyűrűs ujjára, mondván:

Eljegyezlek téged Jézus Krisztusnak, a magasságbeli Atya Fiának, aki őrizzen meg téged sértetlenül.

Fogadd tehát a hűség gyűrűjét, a Szentlélek jelvényét, hogy Krisztus jegyesének hívassál, s ha neki hűséggel szolgálsz, örökre megkoronáztassál. Az Atyának † és Fiúnak † és Szentléleknek † nevében.

A fogadalmas ráfeleli: Amen.

A nővér azután felkel, az oltár bal oldalához megy, s ott a lépcsőn (vagy oda készített asztalon) a fogadalom imént felolvasott szövegét térdelve aláírja, s térdenállva átnyújtja az imazsámolyon ott térdelő Ál-

talános Főnöknőnek, vagy általa megbízott nővérnek, azután pedig kezet csókol neki és visszatér a helyére.

Miután már mindnyájan letették ekként a fogadalmat, eljegyeztettek, aláírták s átkézbesítették fogadalmok szövegét, a padból kivonulnak a helyökre és letérdelnek;

a Pontificans pedig leteszi a mitrát, fölkel s az oltár felé fordulva imádkozik érettök mondván:

V. Mitte eis Domine auxilium de sancto.

R. Et de Sion tuere eas.

V. Memor sis omnis sacrificii earum.

R. Et holocaustum earum pingue fiat.

V. Tribue eis, Deus, secundum cor earum.

R. Omne consilium earum confirmes.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, omnis sanctitatis fons et largitor, qui infirma mundi eligis, ut confundas fortia, respice, quaesumus, ad famulas tuas toto corde tibi prostratas, adjuva infirmitatem earum, ut quod te vocante, susceperunt, te auxiliante perficiant: dispone ascensiones in cordibus earum, quatenus de virtutibus in virtutes proficiant, donec ad beatum finem perveniant, et te, Deus deorum, videre mereantur in Sion.

Per Dominum nostrum Jesum Christum
Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in
unitate Spiritus Sancti Deus per omnia sae-
cula saeculorum.

R. Amen.

*Azután pedig felveszi a mitrát, feléjük fordul, kezé-
be veszi a pásztorbotot s megáldja őket e szavakkal:*

Benedicat vos, Deus omnipotens: Pa † ter
et Fi † lius et Spiritus † Sanctus; repleat
vos spiritu pietatis et fortitudinis, ut in omni
opere bono fructificantes, bonus odor Chris-
ti efficiamini.

R. Amen.

*Aldás után az új újoncnők bevonulnak és elfog-
lalják a padban kijelölt helyöket. A kóruson eléneklik a*

„Magnificat“-ot,

mely alatt a papság szentmisére készül.

*Következik a szentmise, mely alatt az új fogadal-
masok és újoncnők égő gyertyával kezükben, meg-
áldoznak.*

*Szentmise után az új fogadalmas nővérek és újonc-
nők égő gyertyával kezükben, az Általános Főnöknő
vezetésével kivonulnak a templomból s a klauzurába
mennek, hol az összes nővérek fogadják őket.*

C.)

Az általános Káptalan előkészítésének és lefolyásának rendje.

I.

A helyiség berendezése.

A terem felső részén egy asztal áll az Elnök számára. Az asztalon feszület, az újszövetségi Szentírás és a Szabálykönyv egy-egy példánya, tintatartó tollal, fekete és színes ceruza, néhány ív papír és a szavazó urna. Ugyancsak ott van az asztalon a káptalan összes tagjainak névsora, az alábbi szabályszerű rendben összeállítva, a jogcím megjelölésével, amelynek alapján tagjai a káptalannak (pl. „n-i főnöknő,” vagy „N.N. házak főnöknő-küldöttje”, vagy: „N.N. ház-házak-küldöttje.”). Ezen névsor a következő címmel van ellátva: Az . . . évi általános káptalan tagjai. A névsort hitelesítse az Általános Főnöknő aláírása, annak bizonyosságául, hogy a benne foglalt tagok jogosan vesznek részt a káptalanban. Végül az asztalon vannak azok a formulák, amelyekkel az Elnök az Általános Főnöknő választásának eredményét — és az Általános Főnöknő a Társulat hat fő előljárója választásának eredményét — kihirdeti. Az elnöki asztaltól jobbra, a terem végén van az Általános Főnöknő asztala. Ettől jobbra és balra asztalok vonulnak végig

a fal mellett az elnöki asztal tájáig, a nővérek számára; és pedig az Általános Főnöknőtől jobbra ül az első tanácsosnő, balra a második, ismét jobbra a harmadik, balra a negyedik tanácsosnő; azután hasonlókép váltakozva az általános titkárnő és az általános gondnoknő; azután a főnöknők, végül az egyszerű kiküldöttek, ez utóbbi két csoport fogadalmaik ideje szerint való sorban. Az Általános Főnöknő asztalán a tintatartón, tollon, ceruzán, papíron és Szabálykönyvön kívül ott legyen a Társulat anyakönyve is, mert az Általános Főnöknő van hivatva arra, hogy figyelemmel kísérje, vajjon a megválasztott nővérek életkora és fogadalmi ideje megfelel-e a Szabályok előírásainak. A nővérek helyeire egy-egy ceruza és ív papír helyezendő.

Az elnöki asztaltól jobbra és balra egymással szemközt két asztal áll. A jobb asztalra tinta, toll, ceruza s néhány ív papír helyezendő; ezen asztalnál foglal helyet a káptalan titkárnője. A bal asztal a két szavazatszedő számára való; odahelyezendők a szavazólapok egyforma számban és nagyságban, kellő mennyiségben, továbbá egy kosár a felolvasott szavazólapok számára, melyeket a szavazatszedők minden ülés után azonnal megsemmisítenek anélkül, hogy azokat bárkinek megmutatnák, — végül egy-egy ív papír és ceruza.

Ha az elnök kíséretül egy vagy több papot hoz magával, ezek számára az elnök mögött készítendő kényelmes hely.

A fölszerelésekről és berendezésekről az általános gondnoknő tartozik gondoskodni. Egy pedig azon nővérek közül, akik a legutóbbi Káptalanban is részt vettek és pedig az, aki legrégebben tett fogadalmakat, a Káptalan többi tagjainak (kivéve az Általános Főnöknőt) lehetőleg már a megelőző napon és együttesen megmutatja a teremben, hogy kinek-kinek hol van a szabályszerű helye s ugyanott felolvassa, vagy ha szükséges, megmagyarázza az alább következőket, hogy azután az ülésen minden simán történjék.

II.

Veni Sancte.

A Káptalan megnyitása előtt $1\frac{1}{2}$ 8 órakor szentmise van „Veni Sancte”-val és a Legméltóságosabb Öltáriszentség kitétele mellett; ezen a káptalani tagok lehetőleg mind résztvesznek.

III.

Az ülés megnyitása.

Szentmise után a Káptalan tagjai az ülésre berendezett helyiségbe vonulnak s elfoglalják helyüket. Ha az elnök is megérkezik, mind-

nyáján letérdelnek a helyükön, s az elnök egy Üdvözlégyet imádkozik elő, azután leülnek.

Ezután az elnök, — ha nem maga a főpásztor, hanem ennek megbízottja, mindenekelőtt felolvastatja megbízó levelét, melyet vele együtt mindnyájan állva hallgatnak végig. A megbízó levelet az utolsó helyen ülő nővér, vagyis az olvassa fel, aki az elnökhöz bal kéz felől legközelebb foglal helyet.

Miután mind leültek, az elnök, — ha akar, — alkalmas beszédet intéz hozzájuk; mindenestre azonban kegyes lesz figyelmeztetni őket arra a fontos, lelkiismeretbeli kötelességükre, hogy félretéve minden személyes érdeket, a Társulat élére azokat tartoznak választani, akiket erre legmegfelelőbbeknek tartanak.

IV.

A Káptalan szervezkedése vagyis tisztviselőinek megválasztása.

Ezután a Káptalan tisztviselőinek megválasztása következik.

Választásról lévén szó, az elnök megállapítja, hogy kik vannak jelen s evégből felolvassa a tagok névsorát; a tagok nevek hallatára felállva, „jelen” szóval felelnek s

ismét leülnek. Azután pedig felolvastatja a sorban legutolsó nővérrel a Társulat szabályainak azon pontjait, (182—188. és 189—193.) melyek a szavazatszedők, a káptalani titkár, továbbá az Általános Főnöknő választására vonatkoznak. Először tehát a szavazatszedőket választják. A sorban legutolsó nővér ~~és szomszédja~~ az elnök felhívására szétosztja a szavazólapokból a Káptalan minden tagjának egyet s magának is vesz egyet. A tagok azonnal rájegyzik a szavazólapra az általuk óhajtott két szavazatszedőnek a nevét, (ezen és minden egyéb szavazásnál elferdített írással is élhetnek, csak olvasható legyen) azután pedig a lapot kétszeresen összehajtván, az Általános Főnöknőtől (helyesebben már csak helynöknőtől) kezdve végig egyenkint az elnöki asztalhoz mennek s ott az urnába helyezik. Ez megtörténvén, az elnök megolvassa a beadott szavazatok számát s ha az megegyezik a jelenlevő tagok számával, akkor hangosan felolvassa a neveket, feljegyezteti azokat és nyert szavazataik számát — a sorban legutolsó két nővér által. Miután már minden szavazatot felolvastak és följegyeztek, a két nővér összeszámítja följegyzéseit s odaviszi az elnöknek. Az elnök megállapítja és kihirdeti az eredményt, s a két legtöbb szavazatot nyert nővért felszólítja eskütételre.

Erre a szavazatszedők, az elnök és az Általános Káptalan tagjai jelenlétében, (akik az esküt állva hallgatják) letérdelnek a feszület előtt, jobb kezüket ráteszik a nyitott evangéliumos könyvre, és hangosan, tisztelettel felolvassák a bal kezükben tartott esküszöveget:

„Én, N. N. nővér, esküszöm és ígérem Isten előtt, hogy tisztségemet, mint szavazatszedő, hűségesen fogom teljesíteni és a hivatalos titkot a választások után is, mindenkor sértetlenül megőrzöm. Isten engem úgy segéljen és Istennek e szent Evangéliuma!”

Eskütétel után pedig felszólítja őket az elnök, hogy vegyék magukhoz a szavazó urnát s foglalják el a szavazatszedők helyét.

Ezután a Káptalan titkárnőjének megválasztása következik — hasonló módon, — azzal a különbséggel, hogy most már a szavazatszedők osztják szét a szavazólapokat és szedik össze ismét az urnába, s ők bontják, olvassák és jegyzik a szavazatokat. Most és minden további szavazatszedésnél együtt megy körül a két nővér, s az urnát az viszi, akinek fogadalmi éveinek száma kevesebb; ha pedig e tekintetben egyenlők, akkor az, aki életkorra fiatalabb. Először az Általános Főnöknő szavazatát fogadják el, azután egymáséit, majd sorban a Káptalan többi tagjaiét, az Általános Főnöknő asztalától kezdve előbb

jobbra, azután balra. Miután a káptalani titkárnőt is megválasztották, az helyét az elnök felszólítására elfoglalja.

A szavazatok összeszámlálását most a titkárnő is hivatalból ellenőrzi, valamint kötelessége szám- és név szerint bevenni a jegyzőkönyvbe, hogy ki mennyi szavazatot kapott, (illetőleg — majd az ügytárgyalásnál — hány szavazat volt „igen” és hány „nem”).

V.

Az Általános Főnöknő megválasztása és üdvözlése.

A káptalani titkárnő megválasztása után az Általános Főnöknő megválasztása következik az idevonatkozó szabályok szerint. A szavazás befejezése után az elnök kihirdeti a választás eredményét a következő szavakkal: „Isten nagyobb dicsőségére s a szeplőtelenül fogantatott Boldogságos Szűz Mária tiszteletére kijelentjük, hogy a Társulat Általános Főnöknőjének megválasztása szabályszerűen folyt le, a beadott . . . szavazat közül . . . N. N. nővérré esett, ennélfogva N. N. nővér lett (újból) a Miasszonyunkról nevezett Kalocsai Szegény Iskolanővérek Társulatának Általános Főnöknője.” — A nővérek felállnak és mindnyájan együtt felelik: „Amen” (s nem ülnek le, míg az új Általános Főnöknő üdvöz-

lése véget nem ér.) Az elnök folytatja: „Felkérlem tehát N. N. Tisztelendő Anyát, hogy az őt megillető helyet a káptalanban azonnal elfoglalni szíveskedjék.”

Erre a megválasztott Általános Főnöknő elfoglalja helyét. Ha pedig az újonnan megválasztott Általános Főnöknő nincs jelen, akkor az elnök a fenti kihirdetés és felkérés után az ülést felfüggeszti s megérkezése után (mert őt a volt Általános Főnöknő azonnal meghívni tartozik,) a szokott módon megnyitja.

1) Az Általános Főnöknő választásának megejtése, illetőleg megerősítésének vagy kinevezésének meghirdetése után az elnök egy Üdvözlégyet imádkozik a Káptalan tagjaival és eltávozik. Távozása közben pedig, ha püspök, a Káptalan tagjai, kezdve az Általános Főnöknőtől, sorban odamennek hozzája s térdet hajtva, kezet csókolnak neki.

2) Ha az újonnan megválasztott Általános Főnöknő (megérkezvén és) helyét az elnök távozása után újból elfoglalja, elmozdítják előre az asztalt, s az összes nővérek odamennek hozzá tisztelegni. Ugyanis a lelépő Általános Főnöknővel élükön egyenkint sorban elébe mennek, három lépéssel előtte meghajtják magukat, azután letérdelnek előtte, kezet csókolnak neki, s ő viszont megöleli őket.

3) Amidőn az Általános Főnöknő előtti tisztelgést befejezték, a Káptalan tagjai egyene-

sen a templomba (kápolnába) vonulnak, ahol csöndesen pár percnyi szentségimádást végeznek.

VI.

A számvizsgáló bizottság, ügytárgyaló bizottság, az általános tanácsosnők, titkárnő és gondnoknő választása.

Az Általános Főnöknő megválasztása és üdvözlése után szentségimádást és egy órai szünetet tartanak; ezalatt az Általános Főnöknő átveszi elődjétől a Káptalan elé terjesztendő számadást s a nővérek által káptalani tárgyalásra benyújtott kérdéseket, valamint minden egyéb, a Káptalanban eldöntendő kérdést. — A Káptalan tagjai visszatérnek a Káptalan termébe és következik különkülön a számvizsgáló és ügytárgyaló hármas bizottságok, megválasztása. (3—3 név egy-egy szavazólapon!) Ezután egyenkint mindenegybes általános tanácsosnő, az általános titkárnő és általános gondnoknő választása következik. Ezeken a választásokon már az Általános Főnöknő elnököl (tehát az ő helye válik elnöki székké,) s mindenekelőtt felolvastatja a káptalani titkárnő által a Társulat Szabályaiból a bizottságok és a hat főelüljáró választására vonatkozó pontokat (194.—201., 203.). Minden egyes választás

eredményét a fentihez hasonló módon hirdeti ki az elnöklő Általános Főnöknő, tehát eképen: „Isten nagyobb dicsőségére s a szeplőtelenül fogantatott Boldogságos Szűz Mária tiszteletére kijelentjük, hogy a Társulat Általános Főnöknője első tanácsosnőjének, második tanácsosnőjének stb . . . a Társulat általános titkárnőjének stb. megválasztása szabályszerűen folyt le s a beadott . . . szavazat közül . . . N. N. nővérré esett, minél fogva N. N. nővér lett a Miasszonyunkról nevezett Kalocsai Szegény Iskolanővérek Társulatában az Általános Főnöknő első tanácsosnője, (második tanácsosnője, stb . . . Iskolanővérek Társulatának általános titkárnője stb.) Mire a káptalan tagjai fölállnak s felelnek: „Amen” és azonnal leülnek. Az Általános Főnöknő pedig folytatja: „Felkérem tehát N. N. tisztelendő nővért, hogy az őt megillető helyet e Káptalanban azonnal elfoglalja.” — A lelépő és újonnan megválasztott nővérek pedig azonnal helyet cserélnek, vagy ha az újonnan megválasztott nővér nem káptalanbeli, akkor a lelépő a legutolsó helyre vonul, s helye üresen marad utódjának megérkezéséig. Ha pedig a káptalani titkárnőt vagy szavazatszedőket választják meg valamely hivatalra, helyöket és tisztségöket megtartják a Káptalan végéig, kivéven, ha valamelyiket Általános Főnöknővé választanak, mert

akkor nyomban, — a fönti IV. tejezet szerint, — másikat kell helyébe választani az illető káptalani tisztségre.*~

Az összes választások megejtése után az Általános Főnöknő egy Üdvözlégyet imádkozik a Káptalan tagjaival, mire egyenesen a templomba vonulnak s lehetőleg hozzájuk csatlakozik az egész ház és részt vesznek a nyilvános hálaadásban. Eléneklük a Te Deum-ot a megfelelő oratióval, és áldást kapnak a Legméltóságosabb Oltáriszentséggel. Azután mind bevonulnak egy alkalmas helyiségbe, ahol az Általános Főnöknő elfoglalja a főhelyet az általános tanácsosnők, az általános titkárnő és általános gondonknő jelenlétében és fogadja azok hódolatát, akik nem tagjai a Káptalannak, ugyanúgy, mint a Káptalanban tette.

VII.

A káptalani bizottságok működése.

Az ügytárgyalást előkészítő bizottság és a számvizsgáló bizottság, mihelyt vége van a káptalani szervező ülésnek, munkához lát. És pedig — mielőtt tanácskozásaikat megkezdénék, saját kebelükből egy-egy előadót választanak, aki a bizottság tanácskozását vezeti s aki a káptalanban kész legyen az ügyet ismertetni, noha a bizottság másik két

tagja is hozzászólhat. Az előadót titkos szavazattal választják, s ha ez sikerre nem vezet, sorshúzással. Az így megalakult bizottságok az Általános Főnöknő elé járulnak és ekkor az előadók átveszik tőle a Társulatnak a Káptalan elé terjesztendő számadását, illetve a tárgyalandó ügyek iratait s előterjesztik bizottságuk tanácskozásain.

A bizottság a nővérek által a káptalani tárgyalásra benyújtott kérdéseket (melyeket az Általános Főnöknő kivétel nélkül mind rendelkezésükre bocsát s jó tanácsaival megkönnyíti munkájokat) mindenekelőtt megválogatja. Nyílt szavazattal eldönti, hogy valamely kérdés oly természetű-e, hogy a Káptalannak kell-e arról, mint az egész Társulatot érdeklő ügyről határoznia, vagy pedig csak egy nővért vagy házat érdekel, s így főelőjárói rendelkezéssel is elintézhető. Az utóbbi természetű kérdéseket tehát a bizottság az Általános Főnöknő hatáskörébe utalja s csak az előbbieket vitatja meg s készíti elő a többi kérdésekkel együtt a káptalani ülésre.

VIII.

Káptalani üggyárgyalás.

Az üggyárgyaláson mindenki abban a sorrendben foglal helyet a Káptalanban, amely sorrend a választógyűlés végén kifejlődött. A káptalani titkárnő és szavazatszedők asztalai is az elnöklő Általános Főnöknő asztala mellett állnak egymással szemközt jobbra és balra.

Az Általános Főnöknő a nővérekkel együtt térdenállva egy Üdvözlégyet imádkozván, megnyitja az ülést, — anélkül, hogy a nővérekhez beszédet intézne, — csupán csak arra figyelmezteti a nővéreket, hogy az ügyekhez szabadon és legjobb tudásuk szerint szóljanak hozzá s egyedül a Társulat érdekeit tartsák szem előtt, mikor valamely kérdéshez szavazniok kell. Azután a káptalani üggyárgyalásra vonatkozó pontokat a káptalani titkárnő által felolvastatja a Szabályokból (202., 204., 207.).

A szavazások a káptalani szavazatszedők és a káptalani titkárnő közreműködésével oly módon történnek, mint a választásoknál történtek. Minden szavazás előtt egy-egy szavazólapot osztanak ki a nővérek között s erre vagy „igen”-t vagy „nem”-et írnak, miután az Általános Főnöknő kérdést világosan fölvetette.

Az Általános Főnöknő azután felhívja a számvizsgáló bizottság előadóját, az előbbi hat évről szóló (az előbbi Általános Főnöknő által benyújtott) általános főnöknői beszámolásnak, illetve a bizottság előterjesztésének ismertetésére. A káptalani tagok az előadottakat vagy helyesléssel veszik tudomásul, vagy megjegyzéseket és indítványokat tesznek rá, mely utóbbiakat az Általános Főnöknő szavazás alá bocsátja. Mindez körülbelül következőképen történik: Az előadó szavai után az Általános Főnöknő megkérdezi a Káptalant, hogy van-e valakinek megjegyzése az előterjesztett számadásokra, vagy van-e a számadás alapján valamely indítványa? Ha nincs, akkor az Általános Főnöknő kijelenti, hogy a káptalan a beszámolást helyeslő tudomásul vette. Ha pedig valaki megjegyzést tesz, ezt a káptalan meghallgatja, illetve, ha valaki valamit eldöntés végett indítványoz, az Általános Főnöknő szavazás alá bocsátja az indítványt. Végül utoljára még megkérdezi a Káptalant, hogy van-e még valakinek megjegyzése, vagy indítványa? Ha nincs, akkor átérnek egyéb ügyek tárgyalására.

Az Általános Főnöknő ezután egyenkint előterjeszti, vagy az előkészítő bizottság előadója által előterjeszteti megbeszélés és döntés végett az előkészítő bizottság által a káptalani tárgyalásra kiválasztott ügyeket.

Amikor az Általános Főnöknő jónak látja, az ülést fölfüggeszti, s azt mindig egy közösen végzett Üdvözléggel fejezi be, valamint az ülések újból való megnyitását is ezzel kezdi.

Mikor a Káptalanra kitűzött ügyeket már mind letárgyalták, illetőleg a Szabályok 202. pontjában meghatározott módon eldöntötték, vagy pedig valamely oly körülmény jött közbe, amely miatt az Általános Káptalan befejezését az Általános Főnöknő tanácsosnak látja, akkor a Szabályok 205. pontja szerint szavazás alá bocsátja végül azt a kérdést, hogy befejezzék-e a Káptalan, vagy nem? Ezt a kérdést titkos szavazással és általános szótöbbséggel döntenek el.

A Káptalan befejezése után annak összes tagjai elmennek a templomba vagy kápolnába a Legméltóságosabb Oltáriszentség elé s lehetőleg hozzájuk csatlakoznak az összes házbeliék is, közös hálaadást végeznek. Eléneklik vagy elmondják a Te Deumot a hozzátartozó orációval latinul, azután anyanyelven elvégzik a lorettói litániát és a Mindenszentek litániáját, és az imát az Általános Főnöknőért a Társulati Imakönyvből.

•

Az Általános Káptalanról felvett jegyzőkönyvet a titkárnő híven megszerkeszti, az

Ált. Főnöknő választására vonatkozó szavazó részt az elnök és ő, a hat fő elöljáró választására és az ügytárgyalásra vonatkozó részt illetőleg pedig az Általános Főnöknő és ő aláírják. A jövőre vonatkozó káptalani határozatokat pedig külön leiratják és minden házzal mihamarabb közlik pontos mihez-tartás végett. E határozatok a következő Káptalanban újból tanácskozás tárgyát képezik.

M. I. n. d. és Sz. M. t.

TARTALOMJEGYZÉK.

I. RÉSZ.

A Szerzetes-Társulat tagjainak életmódja.

I. Fejezet. Aspiránsok	7
II. Fejezet. Jelöltnők	10
III. Fejezet. Újoncnők	13
IV. Fejezet. Ideiglenes fogadalmas nővérek .	18
V. Fejezet. A tökéletességre való törekvés és a Szerzetes-Társulat sajátos erényei:	22
a) Jézus eucharisztikus Szívének külön- nös tisztelete és követése	23
b) Miasszonyunk követése	23
c) A szent szegénység kiválóbb szere- tete	23
d) Szívjóság a nevelésben	24
e) Egysége szerzetes-testvériszeretben	25
f) Apostoli engedelmesség	26
g) Egyházas szellem a nevelésben . . .	26
h) Élőhitből fakadó imaélet	27
VI. Fejezet. Szentgyónás és szentáldozás . .	27
VII. Fejezet. A szentáldozás felajánlása . .	29
VIII. Fejezet. Egyéb ájtatossági gyakorlatok:	33
1. Reggeli imádság és elmélkedés . . .	33
2. Szűz Mária zsoltosmája	34
3. Az Oltáriszentség és Jézus szts. Szívének tisztelete	36
4. Lelkiismeret-vizsgálás és esti imádság	37

5. Urunk, Szűz Mária és Védőszentjeink ünnepeinek megülvése és rendkívüli könyörgések	38
6. Havi lelki megújulás és évi lelki- gyakorlatok	41
7. Viselkedés a templomban és imád- ságnál	42
IX. Fejezet. A Boldogságos Szűz Mária tisztelete	43
X. Fejezet. A Szerzetes-Társulat sajátos ünnepei:	44
1. Jézus Szts. Nevének ünnepe	44
2. Fourier Szt. Péter ünnepe	45
3. Szt. Ágoston püspök ünnepe	46
4. Szt. Teréz ünnepe	46
5. Beöltözés és fogadalmötétel	47
6. Az ideiglenes és örökös fogadalmak letétele	47
8. Fogadalmi jubileum	48
XI. Fejezet. Lelki olvasás. Könyvtár és könyv- táros	48
XII. Fejezet. Az ifjúság nevelése és oktatása	51
XIII. Fejezet. Nevelőintézetek és felügyelőnők	57
XIV. Fejezet. Árvaházak és árvanevelők . .	61
XV. Fejezet. Házifoglalkozások	63
XVI. Fejezet. Kötelességek az előljárók iránt .	66
XVII. Fejezet. Kötelességek a szerzetes-nővérek iránt	69
XVIII. Fejezet. Szerénység és műveltség	72
XIX. Fejezet. Bűnbánati cselekmények és fe- gyelmi büntetések	74
XX. Fejezet. Ruházkodás	82
XXI. Fejezet. Lakás.	84
XXII. Fejezet. Táplálkozás. Szakácsnő és ebédlő- gondozó	86
XXIII. Fejezet. Üdülés	90
XXIV. Fejezet. Házi- és napirend	93

XXV. Fejezet. Betegek és előhaladott korúak .	95
XXVI. Fejezet. Segédeszközök a klauzura tökéletes megőrzésére	99
XXVII. Fejezet. Óvó rendelkezések a szt. szegénység szellemének fönntartására	104

II. RÉSZ.

A Szerzetes-Társulat és a házak kormányzata.

I. Fejezet. Az Általános Káptalan és a választások	109
II. Fejezet. Házfőnöknő	114
III. Fejezet. A házfőnöknő tanácsosnői	128
IV. Fejezet. Házgondnoknő	134
V. Fejezet. A házak hivatalos látogatása . . .	137
VI. Fejezet. A nővérek közreműködése a Szerzetes-Társulat jó szellemének és fegyelmének fönntartásában	140

FÜGGELÉK.

A.) Miasszonyunkról nevezett Kalocsai Szegény Iskolanővérek Szerzetes-Társulatának címere	145
B.) A beöltözés és fogadalomtétel szertartásai .	148
C.) Az Általános Káptalan előkészítésének és lefolyásának rendje.	157

